

Brassói Lapok

XL. évfolyam

151. szám.

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Vasárnap

1934. évi július 8

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: Brassóban a kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 70 lej, máshol 74 lej. — Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj 68 lej. — Postai kézbesítéssel és közvetlenül a kiadóhivatalnak fizetve, az előfizetési díj havonta 60 lej. — **Külföldre:** negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — **HIRDETÉSEK:** díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegrészen 6 lej, páratlan (jobb) szövegrészen 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassó, Str. Regele Cărol 56-58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

MA: LÁSSUK HALMIT!

Molter Károly:

Kisebbségi ábécé

Dr. Ferenczi Zsigmond, Marosvásárhely volt kamarai képviselője irt egy könyvet „ABC” címen. Az erdélyi magyarság munkakompendiumát készítette el, Irianon óta parlagon heverő erőinket mérte föl és jövő tennivalóinkat foglalta össze ebben a józan műben, mely félig népkönyv, félig szociográfia és némiképpen utópia is. Annnyiban az, mert álló, vagy védekező helyzetünket „dinamikus” szeretné tenni, aztán alapot és utmutatást ígér megmaradásunkhoz és először érezteti egységes szervezetnek a romániai magyar néptestet. Először akarja, hogy *Kisgazda János* és *Kisgazda Péter* jól megértse a kötelezőt, még pedig nem egyháza kalendáriumból, de ugyanakkor rendelkezni kíván. Dr. *Intellektüel István*nak is, hogy milyen példával tartozik a tömegnek, mely kezemunkáját kicseréli a szellem áruival. Kátészertü szervezeti szabályzatot épített könyvébe az erdélyi magyarság nemzet-tudatának és összecsúszásának a fölerősítésére.

A könyv, mely az elemi iskola ábécéjét választotta szerényen, vagy éppen a legnagyobb pretenzióval címnek, persze többet akart, mint amennyit egykettőre elérhet. Minden káté így jár, ha jó, ha rossz, sőt ha már katechizálnak is belőle, akkor is sokan lehetnek a felekezeten, de kevesen hiszik és követik a dogmákat. Ferenczi dogmatikus rövidsége törekszik, hogy megleljen; folyamatos, nem mindig a szög fejtőre ütő és seholsem szép, vagy fölemelő nyelve, rövidmondatos parancsnokstílusa rovatos összefoglalásokra, vezényszavakra, és törvénytárgyalásokra tömörül akárhányszor. Tudatosan egyszerű, iskolás naivságot sem rejt, a könyv elején kártyákat kínál, én nem tudom, hogy fillünkbe mászik-e, mint a szászoknak a „Siebenbürgen, Land des Segens”? Szerző köitáblák hiányában papírra vetette az itteni magyarság tizparancsolatát is. S kommandója közben szeme folyton gazdasági élettelenységünkön vibrál, nyomorúságunk főokait ismét szeretné kiküszöbölni.

Diagnosztikája szabatos, bár általában jól ismert. Csak néha ajánl újszerű recepteket és gyógykezelése nem egyszer a bizalmas háziorvos csallhatatlanságára emlékeztet. Mindenestre otthon van házukban, raportban tartja betegét, nem is gondol konziliumba. Az ember úgy hallgatja könyvét, mintha előtte állunk senki se próbált volna orvoslást és vért az olyan ember, aki nem sokat szokott olvasni, lényegében elhiszi ennek a kicsit népdoktornak a kura helyességét.

Mint minden „ABC”, ez is kissé a „mester” pálcájára emlékeztet. Sűrűtő, sőt fenyegető modora van, úgyhogy az olvasó nem sokat mer gondolkodni, vagy kételkedni, mikor Ferenczi minden kisebbségi fogalmat magának és népének újra fogalmaz meg. Eszembe jut *Kuncz Aladár*, aki ugyancsak tudott írni és vezérkedni nálunk, mégis az összes európai kisebbségek íróinak ankétját rendezte meg az Erdélyi Helikonban, hogy eredményeket szűrjessen ide hozzánk, tanulságul, a kisebbségi munkakezdekre. Fél a vicinális látkörből. Ferenczi nem fél, friss bátorsággal mindent maga kezd előlrol és hangosan fedez föl ismert földrészeket. A jelentéktelent is jelentéktelennek hallatja, nincs akkribiája, mügondja, csak igazságait hozza dönthetetlen író-igaza helyett.

„A nemzetfogalom létkérdés!” — mondja és félelmetlen tárgyilagossággal osztja föl könyvét fejezetekre, melyekre gyakorlati szempontból dicsérőn bölintünk, csak éppen inditást nem kapunk belőlük a cselekvéshez. Tisztázódik előttünk jó sok féltisztá helyzet, csak éppen a kisebbségi tennivalót bízzuk továbbra is a szerzőre. Érezzük tempóját, sodrát, csak rajta! De hol maradt a művészi szívettség, a hatás reánk, akikről szó van? Mert

Szétkergették Hitler hadseregét

Egymillió rohamosztagost végleg elbocsátottak, a többi „megtisztítják”

15.000 munkás véres tüntetése Hitlerék ellen Saarbrückenben

Páris, július 7.

A Havas-ügynökség jelentése szerint a németországi forradalom alatt *hipotalosan 46 embert végeztek ki. Ebben a számban azonban nincsenek benne azok, akiket az összeütközések során megöltek, vagy, akik „öngyilkosságot” követtek el.*

Seisser, volt müncheni rendőrfőnököt, az 1923-as Hitler-puccs egyik vezérét szintén kivégezték.

A Neues Wiener Tageblatt értesülése szerint

a kivégzettek holttestét elégették és a legnagyobb titokban, ismeretlen helyen temették el.

A budapesti Függelenség berlini tudósítója százhat emberre teszi a kivégzettek számát.

Lemondott a párisi és londoni német nagykövet.

A párisi és a londoni német nagykövetek a forradalom alatti *kivégzések miatt benyújtották lemondásukat.*

A lemondást nem fogadták el és amikor a két nagykövet ragaszkodott hozzá, tudomásukra adták, hogy *amennyiben továbbra is ragaszkodnak a lemondáshoz, megfosztják német állampolgárságuktól és külföldi emigránsokként kezelik őket.*

A nagykövetek ezután visszavonták

lemondásukat.

A francia és angol lapok még mindig szélesen tárgyalják Schleicher tábornok és feleségének meggyilkolását és leszögezik, hogy sem a gyilkosság első pillanatában nem volt, amint most sincs mentségük rá a gyilkosoknak.

Felsősziléziában az idegenből hozott

A Vatikán nem békül

Az Osservatore Romano — a Vatikán hivatalos lapja — tovább folytatja cikksorozatát a német eseményekről.

A konkordátumra vonatkozó egyezmény — írja a lap — már június 30-án teljesen befejeződött és csak az aláírása következett volna. Amikor a Szentatya értesült Klausner tanácsos meggyilkolásáról, azonnal utasítást adott mindennemű további tárgyalás megszakítására és az egyezmény aláírását is megtiltotta.

Ugyancsak megerősíti az Osservatore azt az értesülést is, hogy a Vatikán utasítást adott a saarvidéki katolikus papságnak, hogy a lakosság között fejtsenek ki agitációt a népszövetségi uralom fenntartása mellett a Saar-vidékre.

csapatokkal már egyszer elnyomták a rohamosztagosok lázadását. Csütörtökön a felsősziléziai rohamcsapatok között ismét forrongás tört ki.

A lázadás részleteiről nem adtak ki jelentést, de igen komolyan tartják, mert a kormány a birodalmi véderő csapatait küldte ki a lázadók megfékezésére.

Egymillió rohamosztagost elbocsátottak

A Reuter ügynökség jelenti: Németországban megkezdtek a rohamosztagosok tömeges elbocsátását. Eddig a rohamosztagosok 40 százalékat: egymillió embert bocsátottak el.

Véres tüntetés Saarbrückenben

A németországi események elleni tiltakozásul Saarbrücken szocialista és kommunista munkássága nagyarányu tüntetést rendezett.

Tizenöt ezer munkás vonult ki az utcára és tiltakozott a nemzetiszocializmus és a vérengzések ellen. A rendőrség meg akarta akadályozni a tüntetők felvonulását, de a munkások ellenszegültek és összeütköztek a rendőrséggel. Öt rendőr és igen sok munkás megsebesült.

bár megtanulnánk belőle sorsunk könyvét olvasni...

★

Milyen kár, hogy éppen most olvastam a „Tanu”-ban a „Novum organum” tervét, a magyarországi reformvágy erőteljes írását. Az új nemesség toborzója, a minőség forradalmát, mely fasizmus és bolsevizmus után a naiv elszántságon kívül még az írásművészet hatalmával is elsodor magával a lélek magyar torlászaira. Milyen kár, hogy az ilyen erdélyi jószándék és reális tettvágy, mint a Ferenczi Zsigmondé, nem talált még politikai tollra, mely méltó volna hozzá. Lehet az is, hogy így van rendjén. Erdélyben kevesebb szükség van szép és nagy szóra, mint szép és nagy eszelkedetre. Az utóbbinál pedig elsősorban Ferenczire gondoltam, már „ABC”-je előtt, de utána még inkább. Mert ilyeneket mond a szívünkbelől: „*Ha nem tudnánk automatikus szellemi és anyagi munkaközösséget teremteni s elnéznék, hogy nemzetiségünknek továbbra is csak a mult, — és nyelvközösség maradjon kritériuma: a természet elszegényítésében s az ezzel járó lelki elnyomorodásban, holtbiztosan elszoradunk.*”

Vagy ami még hasznosabb: „*A munkaközösség etikai erői megszülik a kimúlt tekintélynek észszerű pótlását, ami nélkül társadalmi alakulat nem létezhet.*”

Az eddigi herekultusz után én bizony szívesen ismerném el Ferenczi Zsigmondot munkatekintélynek. De vajjon adnak neki munkát? Nem fogják továbbra is írásra kényszeríteni?

száj tennem. Különben meggyanusit, hogy nincs létjogosultságom ebben a történelmi korba (a fene egye meg!) és hogy nem akarok kombatáns lenni. Pedig akarok, csak próbáljak nem akarni! —

És morcogva olvasom a fejezeteket: Hitvallás, közoktatás, kultúra, a gazdaságban értelmi munka, falu, mező, kertgazdaság, (ez György József dr. meggyőző írása), erdőgazdaság és bányáik. Mezőgazdaipar, házikisipar, gyár, bér munka, kiskereskedelem, pénzvállalat. Különbség magántulajdon és kapitalizmus közt: a kispolgár bölcselése. Érdekesebb a szövetségi forma, a nemzeti munkaközösség hálózatainak elképzelése, — majd a szakértők izekre szedik. A ralu és véros gazdasági viszonya és politikánk célja, hogy egyetemes magyar műhelyé tartalmassdjk a Magyar Párt, — itt már élénken helyeslünk. Hát még mikor az író azt követeli, hogy a pártvezetőség emelkedjék arra a minőségi magaslatra, ahol a pártegységet a népességgel egynek tudják mutatni, — ugyebár, lehetetlen itt éljen-t nem kiáltani!

Nem baj, hogy banális a szerző „*Világ szemlélet*”-e. „*Társadalomképe*” s az „*Erők dinamikája*” érdekessé válik a nemzeti „*ügynök*” állásának kitalálásánál. Ez az ötlet annyira eredeti, hogy már látom is a kofferes magyart, amint a munkaközösség megindításának „*menetrendjét*” tanulmányozza és a Ferenczi bölcs bibliaidézetével házal Erdélyben: „*Egymásnak terhét hordozzátok!*” És mint népegyed és mint könyvbíráló, egyaránt megbékélt, helyeslően teszem le a népiünk kollekciú „ABC”-jét.

Ujabb 16 magyar vasutas...

Csikszereda, július 7
Brassóban tizenhat csikmadéfalvai magyar vasutast állítottak újra fegyelmi bíróság elé. A tizenhat vasutas négyeszeri sikeres nyelvvizsga után került a fegyelmi elé, melynek bizottsága sem őket,

sem ügyvédjeiket még csak megszólalni sem engedte. Még eredményt sem közöltek velük. Otthon kézbesítették a végzéseket, amelyekből azonnali elbocsátásukat vették tudomásul — minden indoklás nélkül. A bizottság különös kegyként még azt is közli a vasutasokkal, hogy, ha elérték az 57 éves korhatárt, élhetnek a nyugdíjaztatás kérésének jogával.

ASZTALOS SÁNDOR:

Bucsuztató halotti ének Szombati Szabó István koporsójánál

Szombati Szabó István meghalt.

Bevallom, hölgyeim és uraim, ebben a pillanatban nem érdekel: kíváncsiak-e önök a költő sorsára, a költőre, a költészetre, a versre, — ami, állítólag, idejét mult — kíváncsiak-e a halott költőre, aki tegnap végre kiköpte roncsolt tüdejének utolsó foszlányait.

Nem érdekel.

Megírnám ezt a néhány sort akkor is, ha tudnám, sohasem kap nyomdafestéket s ha nem tudnám megírni, elmondanám eme ősi alkonyathoz kísértetiesen hasonló júliusi koraestben a fáknak és a füveknek a Cenkalján.

Fojtogató ordítás bennem Szombati Szabó István sorsa, melyet muszáj kimondani, mert máskülönben megfojt.

Mire gondolt a debreceni teológiai hallgató, amikor Csokonai Vitéz Mihály lábnyomát kereste a Nagyerdőn?

Urísten! Debreceben, ahol akkor még nem volt víz és villany, a Péterfia utcán rettegve és szívdobogva sietett haza a nyugtalanító holdvilág alatt, nehogy beleütközz valahol Hatvani professzor százgallérú köpenyébe.

A teológiai hallgató Londonra és Edinburghra gondolt. És nem félt Hatvani professzor szellemétől, akiről tudta, hogy megtört szívű zseni volt és nem a magyar legendák játékos szelleme.

És ő nem akart megtört szívű zseni lenni: kemény református pap és költő. Betűhordozója az új magyar reformációnak, megfeszített utóda Csokonainak, aki tudja, hogy a bor és Lillák nem minden: de a reformáció minden és igaz őszinte hittel teljes pap akkor is, ha nem rabja az Istennek. Mert az Isten sem akar rabokat.

El is jutott. Londonba és, Edinburghba is és amikor hazajött, talált egy ifjúságot, amelyik büszkén vállalta az öregek által hátrahagyott romok eltakarítását.

Szombati Szabó István az első között volt. Költő akart lenni és költő is lett abban a korban, amikor a tehetséget a zseni mértékével mérték; költő tudott lenni a magyar irodalomtörténetnek azon a lapján, amelyen Ady Endre neve ragyogott örökre elhalványíthatatlan fényességgel.

Mi közünk azonban már mindehhez? Hol van London, hol van Edinburgh! vagy hol van Debrecen?

Lugoson vagyunk, református pap vagyunk és az Erős várunk. . . énekbe nemcsak kételkedés, hanem fuldoklás is vegyül; sípol, zihál a nagyfeszületű ur rozzant tüdeje. . .

Versék? Igen, néha még egy-egy keserű, ángoló írás, perzselő belső tűz, új orok, új magasságok a lihegve menekülő vadról, a vadászról, olyan nemesvételű farmaművészet, ahová a középkeri ötvösök is csak késő aggkorukba jutottak el. . . még le nem tört egészen és nem maradt más, mint a Temes kietlen partjának sivársága, a nyomoruság és a kezét ökölbe szorító tehetetlenség beletörődése a semmibe.

Visszaesni egy félszázaddal és dudolni, „száraz ágon hallgatag ajakkal. . .”

De enni kell. A papnak is, az asszonyoknak és a három gyereknek is. Nincs az a kereskedőseged, aki ne szegélyné azt a jövedelmet, amit az Edinburghban végzett magyar pap Lugoson „élvezett”. Ugy élvezte, hogy ebben a rohamos élvezetlázban már csaknem elfogyott a tüdeje. Amelyik ép, egészséges volt; amit nem tört meg sem háború, sem bor, sem éjszaka, sem öröklött kór, hanem megtörte az, hogy nyomorgott. A lugosi nagyfeszületű ur éppugy szerezte a tudóbajt, mint akármelyik proletár, akinek nem jut egy kis napfényre, amikor a nyomoruság ágyba dönti.

Nem jutott napfényre, mintahogy nem jutott egyéb, realisabb mindennapi szükségletekre. Nélkülözött Szombati Szabó István, amikor pedig már nem irt verseket. Rendőri híreket irt és nőegyleti beszámolókat irt egy temesvári lapnak. Ez kellett. Ezért fizettek soronként egy lejt. Dehát, uramisten, Lugos olyan csendes

város, a betörők elkerültek, a Nőegylet egyszer egy évben rendez bált. Hiába szaladt a Nagytiszteletű ur rossz tüdejével hírek után, mint egy 18 éves voluntőr. . .

Egy temesparti séta után — olyan jó barát tudott lenni, úgy tudott simogatni! — mikor hazaérkeztem, a vonatról egyenesen elmentem — friss keserűséggel — az egyház egyik főemberéhez. Kedves, jószívű magyar ur.

Ugy frissiben eladogtam: Nagyon beteg. . . mégse lehet Szombati Szabó Istvánt hagyni ilyen nyomorultan elpusztulni. . .

Kicsit hallgatott, aztán mintha az én keserűségem ráragadt volna, kitört belőle: — Ó az oka, miért hagyja magát, miért olyan gyámoltalan! Ötmillióért tudnak palotát építeni? Én tehetetlen vagyok. . .

Néhány hét múlva telefonáltatt az egyik temesvári lapszerkesztőnek: Átutazom Temesváron, várjál az állomáson.

A vonatból már nem volt ereje kiszállani. Azért hívatta, hogy legyen segítségemre.

Freud Márkus megjelent a szatmári ügyészségen s letartóztatását kérte

Eddig csak egy feljelentés érkezett be az érmihályfalvai valutasiber ellen

Szatmár, július 7

Pár héttel ezelőtt megírtuk, hogy Freud Márkust az érmihályfalvai hírhedt valutasemből, aki üzletfeleinek mintegy hatmillió lejéért eltűnt az országból, a pozsonyi rendőrség letartóztatta. Utóbb sikerült magát tisztáznia az ellene hozott vádak alól s a pozsonyi rendőrség szabadlábra is helyezte Freudot, aki kiszabadulása után Románia felé vette útját.

Tegnap a szatmári ügyészségen egy elég nagy jelentést meg, aki Vasvári ügyészt kereste. Bevezették az ügyész szobájába, ahol így mutatkozott be:

— Freud Márkus vagyok, kérem tartóztasson le!

Az ügyész örömmel tett eleget a kérésnek, egyben széleskörű nyomozást rendelt el Freud romániai szereplése körülményeinek tisztázására. Érdekes, hogy Freud ellen eddig csak egyetlen feljelentés érkezett be. Holott köztudomásúan igen nagy azoknak a száma, akiket megkárosított. A többiek ugylátszik nem mernek jelentkezni azok miatt a gyanús üzletek miatt, amiket Freuddal közösen bonyolítottak le. A vizsgálat folyik s előreláthatólag meglepetésekkel fog szolgálni.

Tiltakozik a marosvásárhelyi magyarság

Az érettségi-rendszer legyilkolja fiainkat, a nyelvvizsga megfélemlítőinkat és tanárainkat, a község- és utcanévek elrendelt románnyelvű használata pedig lehetetlen helyzetbe hozza a sajtót

Marosvásárhely, július 7

A marosvásárhelyi magyarpárti tagozat ma népes intézőbizottsági ülést tartott, amelyen dr. Sebess Jenő elnökölt. Dr. Sebess elnök megnyitójában Vajda Marosvásárhelyen tett kisebbségellenes kijelentései ellen tiltakozott, majd Radó Sándor főmérnök, volt helyettes polgármester számolt be arról, hogy a jelenlegi időközi bizottság életbeléptette a kétszeres vizdíjakra vonatkozó szabályrendeletet. Bernády György dr. indítványára, a ki nyilvános tiltakozást javasol, elhatározza az intézőbizottság, hogy ennek a sérelemnek az ügyében Porubsky Ferenc dr. marosmegyei megyefőnökhöz küldöttséget vezet.

Kovács Elek az erdélyi kisebbségi érettségi eredmények megdöbbentő ségről tesz jelentést és javasolja, hogy a Magyar Párt a jövőben minden kapcsolatot szüntessen be a liberális párttal. — Dr. Bernády György és dr. Ferenczy Zsigmond ismételt felszólalására elhatározták, hogy a tanügyi sérelemek orvoslása érdekében az egyházi főhatóságokat

is megkeresik és egyúttal a felekezeti tanítók és tanárok tervbevett újabb nyelvvizsgálja ellen is tiltakozni fognak.

Ezután Sebestyén László lapszerkesztő ismerteti azt a rendeletet, amely a marosvásárhelyi és még több más erdélyi városban levő magyar lapokat arra kötelezte, hogy a helység és utcanéveket román nyelven írják.

Dr. Sebess Jenő és dr. Bernády helyeslő felszólalásai után az intézőbizottság egyhangulag a következő előterjesztett határozati javaslatot fogadta el:

A Magyar Párt marosvásárhelyi tagozatának intézőbizottsága f. hó 4-én tartott ülésén kimondja, hogy tiltakozik azon 41.264 számmal ellátott, 1934 V. 31-éről keltezett belügyminiszeri rendelkezés ellen, mely elrendeli, hogy a helység és utcanéveket a marosvásárhelyi magyar lapok kizárólag román nyelven közöljék.

Elhatározza az intézőbizottság, hogy a rendeletet továbbító marosvásárhelyi prefektus ur előtt úgy a városi, mint a megyei tagozat vezetőségéből álló kül-

gére, utazik Pestre, pénz nélkül; anélkül, hogy tudná, hol, melyik kórházba fogadják be: próbáljon közben Pestre telefonálni, hogy helyezték el valamelyik szanatóriumba.

Negyvennegyedik életévét még nem töltötte be Szombati Szabó István református pap és az újabbkori magyar irodalom egyik legragyogóbb ígérete, amikor valamelyik — kegyelemből kapott — szanatóriumi ágyon kiköpte a fent már idézett tüdőroncsot.

Ha látnám valami értelmét, ennek a nyomoruságtól véget ért életnek a halotti ügághoz idézném mindazokat, akik Erdélyben magyarságról szavalnak parlamentben, szószerkeken; magyar irodalomról veszekednek finom és kevésbé finom papírra nyomott revük hasábjain, minden mellőngető prófétáját egy cinizmusba sülltyedt generációnak. Ha hinnék a tetemrehívás javító voltában, névszerint idézném mindazokat, ehhez a csontig aszott halotti ábrázathoz, akiknek módjukban volt és nem siettek Szombati Szabó Istvánt megmenteni, amíg lehetett. Irodalmi társaságokat, céheket — és azt az ötmillió lugosi palotát. . .

A nyomoruságtól elpusztult lugosi pap holttestéhez, amit most csak egy síró asszony és három sötét bizonytalanság féte induló gyermek áll körül.

De, ugye, nincs értelme, kis, szorgalmas magyarok, akik sohasem fogtok a nyomoruságtól meghalni?

Nincs. Nincs értelme.

— Fej-, váll- és ágyékreamánál, iechiásnál, idegfájdalmaknál, szaggatásnál és zsabánál a természetes „Ferenc József” keserűvíz rendkívül hasznos házszer, mert korán reggel egy pohárral bevéve, az emésztőcsatornát alaposan kitisztítja és méregteleníti.

dötség után tiltakozni fog ezen rendelet alkalmazása ellen. illetve felkéri a vármegyei prefektus urat, hasson oda, hogy Marosvásárhelyen, illetve Marosvásárhelyen, akárcsak Kolozsváron is, a magyar helység- és utcanévek minden korlátozás nélkül, szabadon használhatók legyenek a sajtóban.

Elhatározza továbbá az intézőbizottság, hogy a mai ülésből kifolyólag a Magyar Párt központját és annak parlamenti csoportját kérje fel a sérelmes rendelet visszavonásának keresztülvitelére.

A Magyar Párt mindezen tiltakozását arra alapítja, hogy

1) Az 1919 december 19-én kelt párisi kisebbségvédő szerződés, amely ma is jogérvényes, határozottan kimondja, hogy „egyetlen román állampolgárt sem szabad valamely nyelv szabad használatában meggátolni, sem személyi, vagy gazdasági viszonylatban, sem pedig a vallási, sajtóbeli, vagy bármilyen más megnyilatkozás területén, sőt nyilvános gyűléseken sem”.

Ennek megfelelően az országban nem létezik olyan törvényes intézkedés, amely a helységnevek használatát valamely kisebbség nyelvén, akár a sajtóban, akár a magánéletben tiltaná.

2-szor a kolozsvári tábla negyedik szekciójának 2795—931 sz. ítéletére támaszkodik, amelyet 1935 június 17-én mondott ki a tárgybán a bíróság. Kifejezetten megállapítja a tábla ebben az ítéletben, hogy a helységneveknek a kisebbségek anyanyelvén való használatát eltüntetni nem lehet.

Helyi képviselőket

keresünk Erdély és a Regát nagyobb városaiban, füzeresek drogueriák, vendéglők és borkereskedők látogatására nyugdíjasokat, leépített tisztviselőket, esetleg nőket, akik könnyen eladható tömegcikkkel szerény, de biztos existenciát biztosíthatnak maguknak. Csak azok jelentkezzenek, akik elsőrendű referenciákra hivatkozhatnak és legalább 5000 lej készpénzovadékkal, vagy más elfogadható garanciával rendelkeznek. Ajánlatokat „Szorgalom” jellegű Rudolf Mosse hirdetőirodába Oradea.

Forradalom Albániában?

Athéni és budapesti jelentés szerint Albániában kitört a forradalom — A belgrádi albán követ cáfol

Athén, július 7

Az elmúlt héten nagy feltűnést okozott az olasz flotta egyik egységének megjelenése a durazzói kikötőben. Az olasz haditengerészetnek ez a tüntetése az albán kikötőben Albánia új, jugoszláv orientációja ellen irányult és főleg: figyelemztetés volt Zogu király számára, aki olasz segítséggel jutott az albán trónra. A flottatüntetés követő izgalmak az-

óta elsimultak, legalább is a felszínen nem vetettek újabb hullámokat, de ugy látszik, súlyos következményekkel járt az albán belpolitikára.

Athéni jelentés szerint

Albániában kitört a forradalom és a forradalmárok Zogu király ellen vonultak fel a tömeget.

A belgrádi albán követség cáfolatot

adott ki, amely szerint Albániában nincs forradalom. Rend és nyugalom uralkodik.

A budapesti Az Est

az albán követség cáfolata ellenére is fenntartja jelentését

az albán forradalomról. Sőt újabb jelentésekkel megerősíti első hírét. Eszerint a forradalom rendkívül komoly méreteket öltött és Zogu király ellen egyre szélesebb körben terjed a felkelés.

Itt a módosított elemi oktatási törvény

Jaj az iskolamulasztó gyermekek szüleinek!

Egész keresetüket lefoglalják, ha nem járatják gyermekeiket rendszeresen iskolába és nem látják el őket tanszerekkel

Bukarest, július 7

A hivatalos lap tegnapi, 152-ik száma közli az elemi oktatásról szóló törvény minap megszavazott módosítását, amely közérdekű részében valóságos drákói intézkedéseket tartalmaz az iskolakötelezettség betartása tekintetében, amennyiben súlyos bírságokat ír elő azokra a szülőknek és gyámoknak, akiknek gyermekei elmaradnak az iskolából.

A módosítás első szakasza előírja, hogy minden évben községenként össze kell állítani a mindkét nemű 5-7, 7-12, és 12-16 éves gyermekek jegyzékét, s úgy az ovónőknek, mint az elemi iskolai tanerőknek számon kell tartaniuk a hatáskörükbe tartozó gyermekek névsorát, s abba pontosan be kell vezetniük a tanulókat indokolt és indokolatlan távolmaradását.

A szülőknek és gyámoknak a távolmaradás kezdetétől számított 3 napon belül értesíteniük kell erről a tanítót, s legfeljebb 5 napon belül igazolniuk kell gyermekek mulasztását.

Az indokolatlan távolmaradásokért a bírságot azokban a helységekben, ahol csak egy működik, a tanítót, ahol pedig több, az egész tanterület rója ki. Azokat a szülőket, akiknek gyermekei az első alkalommal hiányoznak, az igazgatótanító magához hívja s figyelmezteti, visszaesés alkalmával pedig már megbírságolja. Az igazgató minden hónap 15-ikén és 30-ikán betérjeszti az adóhivatalnak a megbírságot szülő névsorát.

A bírságokat kéthetenként mondják ki. Amikor a tanuló a szüleinek adott figyelmeztetés ellenére is indokolatlanul mulaszt, a bírság minden elmulasztott nap után a végrehajtási utasításban megállapítandó napszám egy negyedrészt teszi ki, az első bírságot azonban felfüggesztik s ha a gyermek a következő 3 hónap alatt egyszer sem hiányzik az iskolából, nem is hajtják be. Ellenben ha az ovódából, vagy iskolából való távolmaradás a következő két hétben is megismétlődik, akkor a bírság minden elmulasztott nap után a napszám fele lesz, a harmadik 15 nap alatti távolmaradásnál a napszám háromnegyedrésze, mikor pedig a mulasztás a következő negyedik 15 nap folyamán is folytatódik, vagy megismétlődik, a szülőre a gyermek által elmulasztott minden egyes nap után egy egész napszámot szabnak ki bírság gyanánt.

Azokat a szülőket, akik a négyeszeri büntetés ellenére sem küldik iskolába gyermekeiket, járásbírság elé állítják, amely az iskolaigazgató megállapításai alapján ítélkezik. A járásbírság gyorsított eljárással ítélkezik s az alperest 20-50 lej büntetéssel sújtja minden egyes nap után, mégpedig mindaddig, amíg a gyermek nem kezd újra ovódába, vagy iskolába járni, esetleg az egész tanév alatt köteles naponta 20-50 lej fizetési bírságként. A járásbírsági tárgyalás során az alperesnek nincs védekezési joga, hanem csak megfellebbezheti az ítéletet annak kihirdetésétől, vagy ha nem

volt jelen a tárgyaláson, annak vele való hivatalos közlésétől számított 5 nap alatt. A járásbírság és törvényszék megküldi ítéletét az adóhivatalnak végrehajtás céljából.

A magánjellegű iskolákba járó gyermekek távolmaradásai után is ugyanazeket a bírságokat róják ki s a magániskolák vezetői kötelesek közölni a tanfelügyelőséggel az indokolatlan mulasztásokat.

A 40. szakasz azt írja elő, hogy a szü-

Mire jogosít az elemi iskolai végzettség?

A módosított törvény IV. fejezetének 60. szakasza kimondja, hogy az elemi iskola mind a hét osztályának elvégzéséről szóló bizonyítvány egyenjogúítható a liceum harmadik osztályának vég bizonyítványával, tehát az ugynevezett kis-érettségivel, ha a tanuló leteszi a különbözeti vizsgát. A 7. elemi osztály elvégzése csökkentett katonai szolgálattal időre is jogosít, valamint inasbizonyítványnak is számít, amellyel tulajdonosa munkásként elhelyezkedhetik az általa tanult szakmában.

*

Amint látszik, Angelescu közoktatásiügyi miniszter ur a rendkívül szigorú bírságok előírásával ténylegessé akarja tenni az általános iskolakötelezettséget s

lők kötelesek beszerezni gyerekeiknek a szükséges tankönyveket és iskolai tanszereket. Ha ezt megtagadják, gyerekeiket az iskolából indokolatlanul távolmaradtoknak fogják tekinteni s mulasztási bírságot vetnek a szülőknek ki mindaddig, amíg a könyveket be nem szerzik. A községek és megyék kötelesek költségvetésükben bizonyos összeget előirányozni a szegény gyermekek segélyezésére. A szegénységet az iskolaszék mondja ki az adóhivatal bélyegmentes bizonyítványa alapján.

ovódába és iskolába akar kényszeríteni minden egyes gyereket, felusít és városit egyaránt. Magasztos törekvés, hiszen az irástudatlanság kiküszöbölését és az alapszükséglet általános elterjesztését igyekeznek elérni vele. Csak az a hiba, hogy az iskolaminiszter elfelejtkezett gondoskodni arról, hogy a szülők zömének legyen miből előteremteniük iskolaköteles gyermekeiknek a cipőt és meleg ruhát, amiben télvíz idején iskolába tudjanak járni, meg a drága tankönyveket és tanszereket.

A szociális szempont teljesen elcsúszott ezeknél a módosításoknál. Újból kiderült, hogy a törvénykezés legtöbbször a valóságok ismeretének teljes hiányával történik, ami haszontalanokká teszi a legnemesebb elgondolásokat is.

A kegyeleti és hitelesítés jegyében

Felavatták Szinajában a Duca-emléktáblát és keresztet

Bratianu Dinu erélyes magatartást kíván a kormánytól a jobbszélső mozgalmakkal szemben

Augusztus 13-án lesz a nemzeti-parasztpárt országos nagygyűlése

Bukarest, július 7.

A kormány tagjai és a liberális párt vezetőségi tagjai, élükön Bratianu Dinu pártelnökkel és Tatarescu miniszterelnökkel, pénteken reggel fél 8 órakor kőlvonaton Szinajába utaztak, hogy felavassák azt a bronz emléktáblát és keresztet, amellyel a pályaudvaron Duca néhai miniszterelnök meggyilkolásának a helyét megjelölték.

A kőlvonaton háromnegyed 10 órakor futott be a szinajai állomásra. Az ünnepség istentisztelettel kezdődött, amelynek során felszentelték az emlékkresttet és a bronz táblát.

Az emléktáblán a következő szöveg olvasható:

„Ezen a helyen gyilkolták meg I. G. Duca miniszterelnököt, a nemzet- és hazaszeretelének áldozatát. 1933. XII. 29”.

A miniszterek és a kormány párt vezetői délután tértek vissza a fővárosba.

Bratianu Dinu a szélsőjobb oldali teljes lehengerelését követeli a kormánytól

A kormány párt állandó választmánya tegnap este ülést tartott Bratianu Dinu pártelnök lakásán. Elsősorban a párt szervezeti és propaganda kérdéseit vitatták meg s elhatározták, hogy azokban a megyékben, amelyekben a községi választások már lezajlottak, rövidesen megtartják a párttagozati tisztújító közgyűléseket.

Az országos pártkongresszus szeptemberben, a nemzeti parasztpárt nagygyűlése után lesz Bukarestben.

Tekintettel arra, hogy Tatarescu miniszterelnök nem vehetett részt az ülésen, mert a nemzetvédelmi tanácsban volt elfoglalva, a vitát pénteken este folytatták. Amint az Adeverul a pártelnökség köréből értesült, Bratianu Dinu felveti a kormány magatartásának a kérdését az utóbbi időben történt egyes szélsőjobb oldali meggyilkolásokkal szemben. Követeli a kormánytól hogy oldja meg a szélsőjobb oldali mozgalmak problémáját s tegyen erélyes intézkedéseket ennek érdekében.

A francia hadiipar kapja a hadfelszerelési megrendeléseket

A nemzetvédelmi tanács — amint jelentették — tegnap az uralkodó elnökléssel ülést tartott, amelyen három óra hosszat a hadsereg felszerelésének a kérdéseivel foglalkoztak. A Tatarescu miniszterelnök által kidolgozott program alapján elhatározták, hogy a főbb megrendeléseket a francia hadianyaggyáraknak adják. Evégből a miniszterelnökkel együtt Párisba utazik Antonescu tábornok, a nagyvezérkar főnöke és Tanasescu tábornok, a hadügyminisztérium hadfelszerelési osztályának főnöke is.

Egy regáti képviselőt is kizárt a nemzeti-parasztpárt

A parlamenti vakáció küszöbén tegnap este a nemzeti-parasztpárt parlamenti csoportja is ülést tartott. Mihalache pártelnök felszólította a képviselőket és szenátorokat, gondoskodjanak arról, hogy a központ által az ország minden részébe szétküldött kérdőíveket a helyi szervezetek gondosan megválaszolják, mert a pártvezetőség ezen a révén kimerítő és pontos képet akar nyerni a falusi lakosság pénzügyi, mezőgazdasági, egészségügyi és közművelődési helyzetéről.

Ezután Mihalache javaslatára elhatározták, hogy az országos pártkongresszust augusztus 13-án tartják meg.

Végül a párt parlamenti csoportja tudomásul vette Georgescu-Bárlad képviselőnek a pártból való kizárását. Miután az utóbbi időben csupa erélyt zártak ki, feltűnést kelt, hogy most fehér hollóként, sor került egy regáti vezetőember kizárására is.

Borzalmas erdőtüz pusztít Németországban

Berlin, június 7

A poroszországi Merseburg város mellett fekvő Elsterweldából érkezett jelentés szerint, a falu környékén óriási erdőtüz pusztít, amely a tűzezes talajon a föld alatt is igen gyorsan terjed.

Az oltási munkálatokban az egész környék több ezer főnyi lakossága vesz részt. A kár egyelőre felbecsülhetetlen. A sebesültek és a halálos áldozatok száma még ismeretlen.

Gyorsan és biztosan

hat a Togal-tabletta minden

Hűléses megbetegedés

Idegfájdalom, Spányolnátha és mindennemű

Rheumatikus betegség

esetén.

Togal oldja a húgysavat

és eltávolítja a szervezetre káros anyagokat!

Minden gyógyszerárban és drogériában.

Lei 52- vagy Lei 130-.- B ztos hatású csakis a

Svájci készítmény!

Azt szeretnők, hogy összes régi,
kedves vevőink használják ki rek-
lámkiarusításunk

RENDKIVÜL OLCSÓ ÁRAIT!!!

Végek — Maradékok — Ruhánakvalók —
Bluznakvalók — Alkalmi vételek

SOHASEM

árultak még ilyen olcsó árakon selyem-
anyagokat.

GALLIA Fiók: Brassó,
Szabadság-tér 3. (Buzasör)

ZILAH MULTJA ÉS JELENJE

Kun Béla, a kicsapott, bosszuálló diák és Maniu, a hálás növendék, aki vissza- adja a kollégium nyilvánossági jogát

Ahol a nagy Wesselényi szellemi hagyatékát ápolják... — Románia miniszterelnöke,
aki „szorgalmáért és jó magaviseletéért könyvjutalomban részesült” — Mit üzent
Kun Béla 1919-ben a zilahi menekülteknek? — Gyerekes, verébfej-betük, melyek
ma történelmi értéket képviselnek

Zilah, július 7.

Zilah főterén hatalmas bronzalak áll. Szin-
te a földből nő ki. Tekintélyt sugárzó, még-
sem büszke fej. A ruha rajta: egyszerű, zsi-
nóros mente, lábhoztapadó nadrág és ala-
csonyszáru csizma: a múlt század kisnemesei-
nek és polgárainak Petőfin is annyiszor látott
szokványos öltözké.

Pedig, aki viselte, főur volt, a szabadság-
harcot megelőző idők egyik legnagyobb poli-
tikai vezére: Wesselényi Miklós báró, Zsibó
ura, az erdélyi diéta liberális balszárnyának
szószólója, a nép őszinte barátja, aki még a
forradalmi földindulás előtt törvényjavaslatot
terjesztett be az erdélyi románok politikai és
kulturális jogainak kiszélesítéséről és a job-
bágyság felszabadításáról.

Ezt a történelmi, abban az időben vakme-
rőnek minősített állásfoglalást igyekszik meg-

örökíteni a szobor is, mely Fadrusz János
egyik legművészebb alkotása. A bronzalak a
szimbolikus lépcsőzet utolsó fokán áll és ke-
zét nyújtja a szürös paraszt felé, akinek ar-
cát messziről jövő nagy szenvedések árkolják,
de ugyanakkor hitet és bizalmat tükröz,
amint felnéz a hozzá közeledő, törhetetlen
akaratú és komoly céltudatosságot sugárzó
daliás főurra.

A GÖRCSONI ROMÁN BÉRESGAZDA

Tibor unokája ez a paraszt, aki hosszú
hajában vassűt visel. A Zsibó környéki
földművelő parasztok ma is abban a viselet-
ben járnak, amit őseik hordtak, amikor Wes-
selényi báró forradalmi jelszavait kezdte
hangoztatni. Talán véletlen volt, de a mai
időkben mindenesetre nagy tanítással szolgál-
hat az a körülmény, hogy Fadrusz a paraszt-

alak megmintázásához modellnek

a görcsöni bárói birtok román béresgazdáját,
Pop Jánost választotta ki, akinek utó-
dai ma is Görcsön községben gazdálkodnak
az agrárreform során kisajátított főúri bir-
tokon.

A szobor felállítását után többen kifogásol-
ták, hogy Fadrusz az akkori divatnak megfe-
lelően, miért nem helyezte művét magasabb
talapzatra.

— Azt akarom, válaszolta Fadrusz, hogy a
szobor ne fölöttetek, hanem közöttetek legyen.
Hogy mindig magatok mellett érezzétek ezt
a nagy szellemet, aki életében azokért har-
colt, akik a földön jártak és a föld gyerme-
kei voltak...

Aminthogy Rodin, a nagy francia szobrász
is a földre helyezte a calais-i polgárok egyko-
ri önfeláldozását hirdető szoborcsoportját.

A megértés és a nemzetiségi béke hajléka

A Wesselényi-szoborral átellenben emelke-
dik a református kollégium modern, kéteme-
letes épülete, ahol kegyelettel ápolják ma is
Szilágymegye nagy szülöttjének szellemi ha-
gyatékát. Nyilvánossági jogát csak 1928-ban
kapta vissza, Maniu Gyula akkori miniszter-
elnöknek, az iskola egykori növendékének
közbelépésére.

— A kollégium évszázadokon keresztül a
megértés és a nemzetiségi béke hajléka volt
— mondja Végh Sámuel, a jelenlegi igazgató.
A román nemzetiségű diákok egész sora ta-
nult és végzett a zilahi Wesselényi-kollégium-
ban. Legtöbbjük ma előkelő állást foglal el
az ország társadalmi és politikai életében.
Ezt a gimnázium egykori növendéke, Ioan
kolozsvári görög keleti püspök is elismerte a
kollégiumi köldökség előtt, mely a kolozsvári
katedrális fölszentelése alkalmával tiszteltget-
tála.

ALÁÍRÁSOK 1892-BŐL

Az iskola régi, azóta híressé lett diákjaira
terelődik a szó. Végh igazgató megmutatja a

„subscriptio“-kat, amelyek az 1700-as évektől
máig a kollégium felsőbbosztályos növendé-
keinek aláírását tartalmazzák. Az 1892. év
subscriptiójában ott találjuk

Maniu Gyula hetedik osztályos diák aláírását.
Ki hitte volna akkor, hogy ezek a gyere-
kes, verébfej-betük 30 évvel később tör-
ténelmi értéket fognak képviselni.

Az évkönyvekben olvassuk, hogy Maniu
Gyula szilágysomlyói születésű, görög kato-
likus vallású diák „általános jó magavisele-

„Jegyzőkönyv, mely fölvetetett Kohn (Kun) Béla III. gimnazista fegyelmi ügyében...”

Még van egy nevezetessége az iskolának —
mosolyog Végh igazgató. Persze, nagyon ke-
vesen tudnak róla.

A zilahi Wesselényi-kollégiumba járt Kun
Béla is, a vörös Magyarország szomorú em-
lékü diktátora. Itt végezte az első két osz-
tályt, a harmadikban aztán az iskola veze-
tősége, példátlan rossz magaviselete miatt
kénytelen volt őt eltávolítani.

— Létezik-e erre vonatkozólag valamilyen
írásos dokumentum?

— Talán megvan még a tanári kar határo-
zata. Mindjárt megkeressük.

Nemsokára előkerül az irattárból az
1898-iki tanárikar jegyzőkönyvek gondosan
bekötött iratcsomója. Nem kell sokáig kutat-
ni az elsárgult lapok között. 1898. március
8-án vették fel a jegyzőkönyvet Kohn (Kun)
Béla harmadik osztályos gimnazista fegyelmi
ügyében. A vádat tíz pontban foglalta össze
Kerekes Árpád jegyzőkönyvvezető-tanár.

Az első pont szerint Kohn Béla csalárd mó-

doztatással és szorgalmáért könyvjutalomban részes-
ült.

Érettségi bizonyítványa szerint magyar és
latin nyelvből jó osztályzatot nyert.

A két évvel fiatalabb Ady Endre aláírását
az 1894-iki subscriptió könyvben találjuk
meg. Ady írása határozottabb, férfiasabb,
mint a Maniué. Milyen különös is a sors! Az
előbbi a költészet álomvilágába, míg az utó-
bbi a cselekvés mezejére sodródott és nyerte el
azt a rangot és tiszteletet, amit csak kivételes
nagy személyiségek érhetnek el.

don és a szaktanár megtevéstésére felhasz-
nálta Friedländer Ignác nevű padtársának né-
met dolgozatát. Ugyanezt tette egy másik osz-
tálytársának latin dolgozatával. A harmadik
vádpontra szerint tudatosan hibákat csuszított
Fekete Miklós harmadik gimnazista számtan-
dolgozatába. A hetedik pont már súlyosabb
vádatt tartalmaz: Kun Béla rábirta Németh ta-
nár kisfiát, hogy lopja el apja osztályozó
jegyzőkönyvét.

Ezután így hangzik a jegyzőkönyv:

„9. Kohn többek előtt azt állította Németh
tanárról, hogy könnyű neki pénzt keresni,
csak lefekszik és kapja a napidijakat a beteg-
segélyzőtől.

Az utcan kövel dobálózott és több vele egy-
korú gyermekét véresre vert.

10. Végül jellemzésül fölemlítem, hogy
az egész osztály hangulata annyira Kohn el-
len irányul, hogy 29 osztálytársa közül
egyetlen sem akadt olyan, aki védte, avagy
a legkisebb mértékben előnyöst mondott

Indokolatlan a szászvolkányi szénbánya 157 munkásának elhocsátása

Munkakamarai bizottság szállott ki a szénbányához,
hogy igazságot tegyen

Brassó, július 7

Csütörtökön délután a brassói munka-
ügyi felügyelőség részéről Bediteanu fel-
ügyelő és Donea alfelügyelő, a brassói
munkakamara részéről pedig Manea tit-
kár és Fláner kamarai tag kiutaztak a
szászvolkányi szénbányához, hogy ki-
vizsgálják a munkáselhocsátások ügyét.

A bizottság mindenek előtt megállapi-
totta, hogy a téli hónapok alatt a bányá-
vállalat nem szállított kevesebbet a ren-
des kvótánál, tehát indokolatlan a lét-
számszökkentés.

A bányatársaság azzal védekezett a
bizottság megállapításával szemben,
hogy a petrozsényi és más két bányánál
emelték a szállítási mennyiséget, míg a
Concordia bányánál nem. A szállítási
mennyiség csökkentésére vonatkozólag
azonban sem a vasut sem a hivatalos lap
emmit sem közölt. A kiszállított bizottság
a fentebbiek alapján megállapította,

hogy a munkások elhocsátása is indoko-
latlan.

A munkaügyi felügyelőség és a munka-
kamara megbízottai három pontból álló
ajánlatot tettek a társaság vezetőinek, és
pedig:

- 1) Állítsák be a 40 órás munkahetét,
- 2) állítsák be a 6 órás munkanapot és
- 3) vizsgálják át hivatalosan a munkás-
listát, hogy ennek átvizsgálása után mó-
dot találjanak a többgyermekes mun-
kások megtartására.

A munkások előadása szerint többen
már április óta nem kaptak fizetést, csu-
pán a kárin részére szükséges bonokat
adták ki nekik.

Az élelmezés körül is súlyos panaszok
merültek fel. A kárin jóval drágábban
adja az élelmiszereket a munkáságnak,
mint ahogyan Brassóban az ország leg-
drágább városában vásárolni lehet. A
kárin egy kiló szalonnát például 44 lej-
ért árúsít

volna róla.

Ezen jegyzőkönyv felolvasása után Kohn
Béla tanári karunk előtt megjelenvén, a mel-
lékelt jegyzőkönyvben felhozott vádakat
részben tagadja. Jóllehet a jegyzőkönyv fel-
vételekor azokat majdnem mind beismerte.

Ugyének védelmében folytonosan ellent-
mondásba keveredik. Az iskolai törvényszék
előtt betegségét, hűlést, rekedtséget szimu-
lált s a tárgyalás folyamán világosan kide-
rült, hogy nincs nemmi baja.

Tekintve továbbá azt a körülményt, hogy
iskolai pályáján többször volt büntetve, több-
ször volt osztályfőnököktől figyelmeztetve
helytelen s verekedő természete miatt:

Határozat.

Büntetésből alkalmaztassék a fegyelmi
büntetések 108 szakaszának 5-ik pontja,
a consilium abeundi.

A TANÁROK KENYÉRET KÉRNEK
A KICSAPOTT DIAKTÓL

Kun Béla kicsapásának igen érdekes foly-
tatása van, 1919-ben, amikor a vörös csapa-
tok és az előnyomuló román hadsereg fel-
váltva lötték a várost (a lövések nyomai ma
is ott látszanak a Wesselényi-szobron és több
középületen), a város lakossága menekülni
volt kénytelen. A kollégium tanári kara is föl-
pakolt és Magyarországra menekült, ahol ak-
kor Kun Béla volt a teljhatalmu ur.

Élelmiszerekben persze nagy volt a hiány
s Kerekes Ernő tanárnak, Kun Béla egykori
osztályvezetőjének az az ötlete támadt, hogy
egyesen a vörös diktátorhoz fordul segít-

— Ha fáj a feje és szédül, ha teltség, bél-
izgalom, gyomorégés, vértódulást, szorongást,
vagy szívdobogást érez, igyék minél előbb va-
lódí „Ferenc József” keserűvizet, mert ez a
gyomor és a belek működését előmozdítja, az
épe kiválasztást fokozza, az anyagcserét meg-
élénkíti és a vérkeringést felrészíti. Gyomor- és
bélbajok szakorvosai igazolják, hogy a Ferenc
József viz remek természetalkotta hashajtó,
mely méltán megérdemli a legmelegebb aján-
lást.

séggel, akiben talán lesz annyi emberi érzés,
hogy nem hagyja éhenpusztulni a zilahi kol-
légium tanárait. Hosszu levelet írt Kun Béla-
nak s a régi időkre való hivatkozással arra
kérte: küldjön utasítást alantasainak, hogy a
zilahi menekülteket jobb bánásmódban része-
sítsék.

Kun Béla táviratilag válaszolt. Azok, akik
őt kicsapták — üzenté — tőle egész nyugod-
tan éhenpusztulhatnak.

Egyben letiltotta azoknak a ruhaneműeknek
is a kiutalását, amihez minden menekültnek
joga volt.

Az epizódról ma már mosolyogva mesélnek
Zilahon. Am mi történik akkor, ha Kun Béla-
nak sikerül megerősítenie uralmát és koriola-
nuszi pózt öltve tér vissza az iskola ellen és
söpri el a föld színéről, amint azt, egyesek
szerint, hatalmi tébolyában megígérte Buda-
pesten.

Maniu Gyula, Ady Endre és... Kun Béla
Micsoda elágazásai vannak az emberi életnek
micsoda titkokat rejtgetnek ezek az öreg is-
kolafalak, melyekre 300 év sulya: szenvedése
öröme, reménye és csalódása nehezedik s mint
vihartól megtépett őrtorony mutatnak utat
a bizonytalan jövő felé...

Kakassy Endre

Jutalékos képviselőt keres

textil importőr. Csakis Erdélyben jobb ve-
vőknél otthonos képviselők küldjék
ajánlatukat Rudolf Mosse Arad, „Megbiz-
ható” jellegre.

Molnár-Moser kölniviz

csak eredeti üvegekben
kapható!

Óvakodjék az utánzatoktól!

HIREK

Előfizetőink figyelmébe!

Mindazon előfizetőinknek, akik nem helyi pénzbeszedő utján szoktak fizetni és előfizetésük f. hó 15-én lejár, a mai napon postautalványt küldtünk ki. Nagyon kérjük az illető előfizetőinket, szíveskedjenek ezen postautalvány felhasználásával az előfizetés megújítására szolgáló összeget mielőbb átutalni, nehogy — ennek hiányában — lapunk folyóiratlagos küldésében megszakítás álljon elő.

Borzalom, mint idegcsillapító

Az ember rengeteg könnyelműséget követ el nap-nap után. Nem okul saját kárán, mint azt a közmondás bizonygatja, hanem képes ugyanazt a gyarlóságot némi időközökkel mindig megismételni. A gyermek, sőt az állat is megjegyzi magának rossz tapasztalatait és óvakodik, csak a felnőttnek nem jön meg soha az esze, csak az Isten képmására teremtett ember rohan mindig újból vesztébe.

Igy rohantam én is a minap ismét moziba, noha már okulhattam volna gyakori, fájdalmas tapasztalatokból. Ma már csak az vigasztal, hogy nem én voltam az egyedüli, sokan voltunk sorstársak a közös szenvedésben.

A plakátok nyugtalan betűi már napokkal azelőtt hirdették, hogy: vine, jön, kommt: a filmtechnika csodája, az alkotások csimborasszója, világsszenzáció, csak erős idegzetűeknek, felemelt helyárad, katonák, őrmestertől lefelé csak a felét fizetik, stb.

Hát lehet ennyi csábnak ellentálni? Még akkor sem, ha az ember történetesen nem katona. Idegeinket kellőképp megerősítettük és feláldoztuk magunkat az élvezetek oltárán.

Ami a beígért borzalmakat hirdette, hát a „Panoptikum” határozottan igyekezett. Igyekezett összehordani mindazt, ami kellemes borzongást okozhat az emberi hátakon. Volt ott morgue és hullarablás, tűz, forróvíz, viaszba mártás, gombrajáró amerikai rémségek, minden volt, csak — a kívánt hatás maradt el.

Pedig színes is volt a filmsoda. Tulvilági, ászellemitett ragyogás árasztotta el az arokat és a néhány év előtti lengő lila szakállak és 3 napos hullazöldek helyett, ma már fejlett színezési technikával igyekeztek szemeinket tönkretenni. Minden tőlük telhetően elköttek, mindent felsorakoztattak, ami kipróbáltan feszíti, patantja az idegeket. De hiába. Nem bírnak már kíváncsi borzongani. Nem lehet előírni a rémületnek, hogy mikor futkosson végig idegeinken. El is vagyunk már kissé kényeztetve, egyszerű hajmeresztésre nem ugunk be. Nem mondom, a jó békevilágban még léteztek finom és csiklandó, mondhatnánk, kecses kis borzalmak. A nyugodtan élő hajdani polgártársra még hatott, ha a filmen vagy a regényben csendesén kifolyt a szem, leszakadt egy-két fül, hasfelmetszésnél tömegörülettől is lehetett tartani. Hja, igen, akkor még volt tere a borzalomnak. De ma már!

Háboru után és új háboru előtt. Hol vagyunk mi már a régi vágású idegizgalmasoktól. Nincs az a viaszba öntött isteni díva, kintől remegő, ragasztott szempillákkal, aki borzalomkeltésben vetekedhetné a Führer egyetlen parancsszavával. Hol van olyan leforrázott, nyárson sült szörny, aki Göringgel felvehetné a versenyt? És azok az olvasztókemencék, hulláktól hemzsegő pince-oduk, eltörpülnek egyetlen kispárosi gázpróba csendes ötperce mellett.

Szegények és szomorúak ezek a furfangosan kiagyalt filmborzalmak és ha az ember nem dühöngene, sirni tudna kétségbeesett erőfeszítéseiken. Sirni és nevetni, hogy ezek az izléstelenségben felülmulthatatlan amerikaiak komolyan azt hiszik, hogy mű-izgalmaikkal elfeledtetik jogos rémületeinket. Hogy felüdülünk és ószintén örönden tudunk annak, hogy minket még nem égettek össze, hogy szemünk nem forró vizs-máz alól kandikálnak a nagypolgárok.

Látó Anna

— Elégett a nyugdíjkönyve — járandóságát beszüntették. Csikszederáról jelentik: Ez is csak egy szerencsétlen hadirokkanttal történhetik meg. Lado Ábrahám csikdelnei ötvenszázalékos rokkant nyugdíjaltványa elégett. Néhány héttel ezelőtt felülvizsgálatra rendelték, ahol ezt a fontos okmányt nem tudta felmutatni, de annak sorsát hitelesen előadta. Erre ahelyett, hogy pótolták volna az okmányt, a szerencsétlen ember összes járandóságait törölték.

— Örökre elaludt az „altatótől”. Tudósítónk jelenti: Makkai Erzsébet gyermekgyógykezelőpataki 47 éves hajdon hoszszab bídó óta súlyos ideggyógyban szenvedett. Betegsége különösen abban nyilvánult meg, hogy éjjel nem tudott aludni. Az utóbbi időben veronállal próbált segíteni magát. Tegnap a kórházban többet vett be az altató szerből s mire észrevették, eszméletét veszítette. Nyomban orvost hívtak, de hiába. Az altatószertől örökre elaludt.

ABLAK

A világsajtó viszhangzik Wickham Steed, a „Times” volt főszerkesztőjének leleplezésétől. A nyilatkozására hozott okirat német hivatalos forrásból ered és utasítja Párisban és Londonban működő kémiszervezeteket bizonyos bacillusokkal való kísérletezésre a földalatti vasutak szétágazó járataiban. A bacillusok, háboru esetén, a nagyvárosok polgári lakosságának megmérgezésére szolgálnak. A kitűnő közíró tovább is megy. Bebizonyítja, hogy ilyen kísérletek már történtek is a francia és angol fővárosban, egyelőre ártatlan bacillusokkal. Egyelőre, a közvélemény feszülten figyeli az ügy fejleményeit. Várja, hogy Németország cáfolja meg a vádakokat, várja, holott tudja, hogy nem fog hinni nekik. Az ilyen hivatalos helyekről jövő cáfolatok nem bizonyítanak semmit, inkább csak fokozzák a nyugtalanságot. A béke öre, a leszerelési konferencia is nagy zavarban van. Tank, repülőgép, ágyú, az ilyesmit még észrevehették, ha tényleg akarták, de néhány parányi üvegcső, millió és millió halálhozó bacillussal, azt még az éber leszerelési konferencia sem ellenőrizheti. Ezt csak mi tartjuk számon, mi raktározzuk el döbbséget rémülettel, háborus fogalmaink hatalmas tárházában.

AZ ÖNFELÁLDOZÓ ANYA

Umberto olasz trónörökös rendjellel tüntetett ki egy nápolyi aszonyt, aki gyermekét a biztos haláltól mentette meg, de közben maga olyan súlyosan megsérült, hogy majdnem elpusztult.

Czeizai Eszter f. hó 9-én rövid ideig tartó főzetanálomnyot nyit. Bővebb felvilágosítás a Calea Victoriei (Kut-u) 7 sz. alatt kapható d. e. 9-10-ig és d. u. 4-5 óráig. Egyben felhívjuk a hölgyek figyelmét Farkas kapuutcai tüzletében kiállított tárgyra.

— Sepsiszentgyörgyi hírek. Tudósítónk jelenti: Súlyos büntetést rótt ki a törvényszék Áda Ferenc torjai lakos erdőkíhágási perében. A nevezett 1932 szeptemberében két szekér fát hozott el a község erdejéből, de tetten érték s kihágása a bíróság elé került, mely 18.500 lej pénzbüntetésre, 5000 lej kártérítésre és 50 lej költségmegterítésre ítélte. Áda megfellebbezte a súlyos ítéletet. — A háromszékmegyei kisállattenyésztők egyre jobban fejlődő egyesülete, mely a bukaresti országos kiállításra is jelentékeny sikert ért el, október hó folyamán egy kiállítást rendez Sepsiszentgyörgyön, melyen az egyesület eddigi munkájának az eredményét mutatja be. A kiállítás sikere érdekében az egyesület vezetői már most megkezdtek a munkálatokat s egyben érintkezésbe léptek a vármegye több társaságával is, hogy a kiállítás minél szélesebb keretek között kerüljön megrendezésre. — A háromszékmegyei Csoma Sándor község nagy szülőtte, Körösi Csoma Sándor halálának 100-ik évfordulója alkalmából folyó hó 29-én emlékünnepezt rendez. Az ünnepély rendezése körlevélben meghívta a sepsiszentgyörgyi kerület valamennyi dalárdáját, valamint több erdélyi közéleti férfit is, akiknek a közreműködésével akarja az ünnepélyt minél nagyobb szabásúvá tenni.

— Egyre gyakoribbak Fogarason a betörések. Fogarásról jelentik: A napokban jöttek rá a református templom perseyeinek feltörésére és kirablására. A tettes nem került elő. Az elmúlt éjjel újra két helyen volt betörés. Betörték Ernster zsidókántor lakásába és azalatt, míg az idős házaspár a szomszéd szobában aludt, elvittek a nyitott ablakon át sok értékes holmit és pénzt. Az éjféltájban hazajövő fiuk még ott találta munkában a betörőket, de azok hirtelen továbbálltak, csupán az egyiknek elhullott kalapja maradt vissza. A kár tekintélyes. 600 lej pénz, ékszerek és ruhák. A másik betörés Zegán vendéglősnél történt. Itt is pénzt emeltek el.

— Színház Marosvásárhelyen. Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: Dr. Ferenczy Gyula jóképességi szintársulata amely a télen Brassóban vendég szerepelt, majd a székelyföldi nagyobb városokat járta be, most érkezett meg Marosvásárhelyre. A jólszervezett szintársulat szombaton kezd meg előadásait a marosvásárhelyi Zsidó Kulturházban. Megnyitót előadással a „Tisztelt Ház” c. zenés vígjáték kerül színre. A Ferenczy-szintársulat előadásai iránt városszerte általános érdeklődés mutatkozik.

— Ismét elhalasztották a sikkasztó városi pénztárnok perének tárgyalását. Sepsiszentgyörgyről jelentik: Illetékes körökben egyre nagyobb felháborodást vált ki az a nemtörődomség és huza-vona, amellyel a sepsiszentgyörgyi igazságügyi hatóságok Biró Dénesnek, a város volt sikkasztó pénztárnokának az ügyét kezelik. Ez a bűnper már több mint két esztendőre folyik, érdemleges tárgyalásra azonban mindmáig nem kerülhetett sor. A védők ugyanis mindjárt a per kezdetén egy orvosi bizonyítvány beszerzését kérték, amely a vádlott épelméjűségét lenne hivatva igazolni, s amelyet a törvényszék több mint két éve nem tudott beszerezni. Ezért a tárgyalást minden egyes esetben elhalasztják, de a tanúnak megidézett 22 tekintélyes városi polgár minden tárgyalásra elővezetési parancssal felranciaigálják, hogy azután két-három órai hiába-való várakozás után ismét elbocsássák. A tegnapi kitűzött tárgyalás is emiatt napoltatott el. Dr. Papadopol főügyész kérte ugyan, hogy tüzzenek ki egy egészen rövid, tíznapos határidőt s ha a kérdéses orvosi bizonyítvány ezalatt sem érkezik meg, tárgyalják le a pert nélküle. Kérésének a törvényszék nem adott helyet s a tárgyalást november hó 20-ára napolta el.

— A székely „virtusnak” újabb áldozata van. Csikszederáról jelentik: Farkas Tamás és Gáspár csikmadarasi testvérek hosszabb idő óta ellenséges viszonyban éltek Szabó Péter nevű legénytársukkal. Tegnap az egyik korcsmában összetalálkoztak. Néhány percen belül parázs verekedés keletkezett, melynek során Szabó Péter a tulerővel szemben csúnyán kikapott. Súlyos sérüléseivel orvoshoz vitték, míg a verekedők ellen az ügyészség indított eljárást.

— Érmihályfalván jól gazdálkodik a községi tanács. Érmihályfalváról jelentik: Érmihályfalva ezévi költségvetését a napokban fogadta el a megyefőnök. Az 1934—1935 évre szóló költségvetés 3 millió 324 ezer 994 lejt tesz ki az elmúlt évi

költségvetés 3 millió 390 ezer 624 lej összegével szemben. A számok azt mutatják, hogy az elmúlt év óta a község vezetősége 65 ezer 630 lej megtakarítást eszközölt. A község pénzügyi közmegelegedésre ittézik az új költségvetésben semmi kifogásolható kiadás nem szerepel.

— Jelentkezzenek a hátszegi Rottmanné hozzátartozói! A magyar Kivándorlási iroda (Budapest, Fiumei-ut 2.) azzal a kérréssel fordul bizonyos Rottmanné hátszegi származású női hozzátartozóihoz, hogy mielőbb jelentkezzenek a hagyaték-ügy rendezése végett. Felvilágosításul közli, hogy Rottmanné 1933 novemberében halt meg Filadelfiában.

— Utmutató a kettős könyvvitel gyors és könnyű elsajátítására. Összeállították Neuländer Ottó és Marocvic Iván. Ára 30 lej. Pósta szétküldéssel 35 lej. Csak a pénz előzetes beküldése mellett küldi a Brassói Lapok könyvostálya.

— Egy híres zsidó kántor ünnepi istentisztelete Brassóban. Riff Emánuel nagyváradi orth. izr. főkántor pénteken este és szombaton délelőtt előimádkozik a várutcai orth. izr. templomban.

— A csiksomlyói állami iskolai igazgatónak szüniidőben is sérti a fülét a magyar szó. Csikszederáról jelentik: Tomozei Constantin csiksomlyói állami iskolai igazgató-tanítót már több ízben volt szerencsénk bemutatni. A székelyek esküdt ellensége, közírodomás szerint, jelenleg nyári szüniidőjét tölti. Ilyenkor szünetel a tanítás. Tomozei ur azonban annyira „jó” pedagógus, hogy magánzórgalmából most is dolgozik. Reggeltől estig figyeli az iskolájába kényszerített gyermekeket s aki közülök magyarul meri köszönteni ismerőseit, azonnal fülöncsíp s elagyálja. Szerinte szüniidőben sem szabad magyarul, különösen „dicsértessékek” köszönteni senkit. Ezekután várható, hogy Tomozei ur legközelebb megtiltja: magyarul enni sem szabad.

— Hunyadmegyei hírek. Tudósítónk jelenti: Hepea Lukrécia bukaresti leány Szászvárosra jött rokonai meglátogatására. Itt öngyilkosságot kísérelt meg, mert vett be. Tettét, melyet családi okokból követett el, idejében észrevették és sikerült megmenteni az életnek. — Krisán Jákob piski műhelymunkás és hat társa rézlemezeket loptak a vasutól és azokat eladták Ternér Béla kereskedőnek. A dévai törvényszék Krisánt és társait nyolctól négy hónapig, míg az orgazda Ternér kereskedőt háromnapig elzárásra ítélte. Az ítélet jogerős. — A dévai ügyészséghez érkezett jelentés szerint Sibot községben Selmereán liceumi tanuló szülei lakásán felakasztotta magát. A diák végzetes tettét azért követte el, mert az érettségén elbukott. — Druna Sámuel 47 éves petrozsényi munkanélküli bányász az egyik temető kerítészlopára felakasztotta magát. A tisztiorvos, miután a beállott halált megállapította, megadta az engedélyt a temetéshez. Tettének oka valószínűleg — munkanélküliség.

— A timisoarai nyilvános jogi filiceum és felsőkereskedelmi iskola, kóser zsidó internátus, prospektusát érdeklődőknek megküldi az igazgatóság.

— Divatos hosszuszárú bőrkésztyű 148 lej, csak rövid ideig, M. Józsefnél, Brassó, Kapu-utca 25. Divatos bluzok, minden színben 65 lej. Divatos gypji fürdőruhák nagy választékban. 165 lej. Siessen, míg a készlet tart!

— Meggyilkoltak egy petrozsényi diákok Krajobában? Tudósítónk jelenti: Jurca György petrozsényi diák, aki a krajobai felsőipariskola növendéke volt, Krajobán szerencsétlenség vagy büntény áldozata lett. Özvegy édesanyjához érkezett értesítés szerint a szerencsétlen diák csónakázás közben tóbafullt. A hivatalos vizsgálat és boncolás ezzel szemben megállapította, hogy a diák szeme alatt és a gyomrán ütéstől származó sérülések látszanak és belső vérzés okozta a halált. A hatóság széleskörű nyomozást indított a rejtélyes eset felderítésére.

— Vadász urak, akik a „Csukás” vadászegylettől 1934. évre tisztelet-, vagy rendes terület-jegyet kaptak, felkéretnek, hogy folyó hó 20-ig a fenti jegyeknek kicserélése végett a vármegyei prefektúrán, ajtó 4., jelentkezzenek, mivel a fenti dátum után ezen jegyek érvénytelenek. Az elnökség.

Asszonyom!

Az otthon kényelmét és védelmét nyújtjuk Önnek Brassóban! Tehát kíséret nélkül is nyugodtan lakhat nálunk! Fűtőszobák, hideg-meleg folyóvíz, kényelem, tisztaság, kitűnő ellátás: mérsékelt árakkal!

Penzio Modern szálloda

Brasov, Str. Reg. Maria (volt Fekete-u.) 68. Telefon 7-55.

A házak még Romániában vannak, de a kert vége már Csehszlovákia: ez Halmi

Egy határállomás multja, jelene, tündöklése, hanyatlása, emberei és intézményei

— Halmi? — kérdi furcsán a szatmári állomáson a pénztáros és alaposan megnéz. Aki Halmiba utazik, az még mindig gyanús, hacsak nem odaváló, vagy nem megy tovább Csehszlovákiába a vonattal. Mit is keresne Halmiban a jámbor utas, ha nem csempészni megy? Ezért néznek meg olyan különösen, amikor megváltom a jegyemet és még különösebben, amikor leszállok a halmi állomáson. Szerencse, hogy bőröndöm nincs nálam, másképpen bizonyos, hogy visszafelé feltartóztatnának.

Egyelőre azonban nyugodtan járhatok és csokorba köthetem össze mindazt, amit Halmi multjáról és jelenéről sikerült megtudni.

Halmi régen és Halmeu most

Ugocsa, a régi Magyarország lekisebb vármegyéje, amelynek csak két járása volt a magyar és román-lakta halmi járás és a ruthén-magyar lakosságú szőlősi járás, a békeszerződés megkötése után három országban osztódott szét. A halmi járás románlakta községei, valamint a közéjük ékelt Dabole, Tamásvárja, Bábonnyó és Csedreg vegyes lakosságú falvakkal együtt Romániához kerültek. A tiszamenti magyar és ruthén lakosságú falvak Csehszlovákiához kerültek és a megye egyetlen községe Magyarországhoz maradt.

Halmi az impériumváltozás előtt nagyon élénk és nagyforgalmu városka volt. Negyvennyolc község kereskedői és pereskedői olyan forgalmat jelentettek, amely még a nagyobb városok forgalmával is vetekedhetett. A falvakból ide hozták fel a dusan megrakott fás-szekeket és az erdőmunkáival foglalkozó románok a halmi vásáron vették meg a magyar községekből felszállított búzát. De a legtöbb pénzt az ugocsaiak mégis az ügyvédnél hagyták. Híresen pereskedő fajta volt az ugocsai. Megyei specialitás, még ma is el belőle néhány megmaradt példány, a gyalog-fiskálisok kasztja. A halmi házakban még ma is emlegetik Belbe Lászlót, a leghíresebb gyalog-fiskalist, aki egyszerű parasztember léteire biztosra vállalt pereket és szükség esetén olyan hamis tanúkról gondoskodott, akik mindenre esküdtek, amit a gyalogfiskális a szájküba rágott. Ugyancsak emlegetik az öreg Farkas Ábrahámot, aki még hetven éves korában is arra volt a legbüszkébb, hogy süldőlegény kora óta nem volt egy olyan hét, hogy legalább egy pere ne lett volna a halmi járásbírósan.

Az impériumváltozás után csak tizenhárom községe maradt a halmi járásnak. A legszegényebb községek jutottak Romániához. A híres halmi vásárok olyan csendesek, mintha temetések lennének. Az egyik halmi kereskedő keserű szájjal meséli, hogy tavaly az országos vásárra mindössze hat tehenet hajtottak fel.

De a jelenlegi gazdasági viszonyokra fölöttébb jellemző az is, hogy a halmi zsidók régen nagy pénzeket áldoztak arra, hogy a fiaiknak ne kelljen katonáskodniuk, míg az idei sorozáson mindenki szívesen vállalta a katonáskodást, mert azt mondták, hogy a hadseregnél legalább enni kapnak. Sok esetben még az sem kért felmentést a katonai szolgálat alól, aki családfenntartó.

A halmi szegénységre jellemző, hogy ha a falusi földműves nagynéha bemegy a városkába és egy zsemlyét vásárol, ráteszi a málekenyérre és apró falatokban úgy rágja, mint a legfinomabb paprikás szaloncukrot. Azt hiszi szegény, hogy ez a finom eledel, ha kenyér nélkül eszi, megromlja a gyomrát.

Csempészek tündöklése és bukása

Ebben a környezetben, ebben az állati szegénységben leli magyarázatát az, hogy hihetetlen módon kivirágzott a csempészet. Csaknem mindenki csempész volt itt, ami annyival is könnyebben ment, mert az utca baloldalán levő házai kezei

jei már Csehszlovákiában végződtek. — Egy öreg vice vált valósággá a békeszerződések után. Régen ugyanis, amikor a halmi polgár vasárnap ünneplőbe kiöltözve sétálni indult és a szomszéd megkérdezte, hogy hova megy, az illető tréfásan felelt.

— Csak ide megyek külföldre, Akliha. A történelem valóra váltofta a tréfát. Abol a kertek végződnek, ott kezdődik Akli — ki ne ismerné Mikszáth Kálmán híres regényalakjáról — és Akli ma külföld; Csehszlovákia.

Jeremiás Hermann, a legendás csempészvezér

Hosszu ideig nagyszerűen ment a csempész-üzlet. Hirtelen nőtt a vagyonok keletkeztek és szaporodtak. Egyszerű kis zsidócskákból, földhözragadt parasztokból csempészvezérekévé nőttek ki magukat a vállalkozóbb szelleműek. A leghíresebb közülök Jeremiás Hermann volt. Ez a jámbor és becsületes családból származó jelentéktelen emberke idejekorán bekapcsolódott a csempészésbe és rövidesen hajmeresztő csempész-bravurokkal kapcsolatban emlegették a nevét. Hamarosan nagy vagyon szerzett és az addigi filéres gondokkal küszködő ember, éjszakaról-éjszakára súlyos ezrekbe kártávozott s olyan életet élt, mint egy vidámed-vii főherceg. Később, amikor a csempészeknek beborult és azokat a hatósági közegeket, akik részesedésért segédkeztek nyújtottak Jeremiásnak, lassanként elhelyezték, a híres csempész többször rajta-vesztett és a nagy vagyon elszórt a büntetésekben. Jeremiás ekkor külföldre költözött. Emlekezetes, hogy Berlinben töb-

bedmagával szennázós csekkcsalást akart elkövetni, azonban egy szerencsétlen véletlen felborította a tervet. Ugyanis, a mikor már a pénz felvételét igazoló nyugtát alá kellett volna írni, az egyik csalónak izgalmaiban a keze reszketni kezdett, mire a pénztáros gyanút fogott és lefűlletette a társaságot. Jeremiás ekkor kétértelműen fogházat ült, majd hazajött Halmiba, természetesen már bajusz és szakáll nélkül és világfiás külsejével. A munka ekkor már nem izlett neki. Rövidesen Magyarországra ment, ahol ez év elején kémkedés miatt hét évi fegyház-büntetésre ítélték. A megmaradt apró csempészek Halmiban és környékén még ma is legendás áhitattal ejtik ki a „Vezér” nevét.

Mert Halmiban már csak apró csempészek vannak. A nagy csempészek kora lehanyatlott. Nemcsak azért, mert Martinescu Louis vámfőnök, Moldován Pál és Marguá Eugen határrendőrfőnökök kiméletlen hadjáratot indítottak a csempészek ellen és kiirtották a korrupciót de azért is, mert ma már Halmiban olyan nagy az ellenőrzés, hogy az ország területén belül is megvizsgálják a határvonalról érkező gyanús utasok csomagjait. Persze teljesen kiirtani a csempésztést nem lehet. A Halmi mellett fekvő Batares községben például van egy olyan ösvény, hogy a járókelők jobblábbal Csehszlovákiában, bal lábbal Romániában járkálhatnak. Maga a csempésztés könnyű tehát, de nehéz a csempésztést holmit bejuttatni a városba. Persze azért próbálkoznak és gyakran fognak el olyan embereket, akiknek testére a top-rongyos ruha alatt tizezreket érő selyem-végek vannak csavarva.

A Kaszinó, amelyet kikezdett a gyűlölködés

A társasélet Halmiban magánviseli a kisvároska minden jellegzetességét. Sajnos, ma az a helyzet, hogy egyes sovén török nem hogy összehozni, hanem szétválasztani igyekezik a városka lakosságát, amely pedig sem a magyar világban, sem egészen a legutóbbi időkig, nem ismert nemzetiségi és felekezeti különbségeket. Példa rá, hogy a szép sikerrel működő román kat. Nőegylet egyik vezetője, Drágos Vasil főszolgabíró neje, aki Kálmán Lajos állatorvos felesége, együtt nagy buzgalommal szolgálja az egyesület emberi célkitűzéseit. Ez az egyesület testvéri harmoniában él a Román Nőegylettel.

Halmi legjellegzetesebb intézménye a Kaszinó, amely régi magyar alapítás és több évtizedes, dicsteljes multra tekinthet vissza. Bár a városka legelőkelőbb román

familiája a Dobossi család, amelynek tagjai között görög katolikus lelkész, ügyvéd, orvos és járásbíró van, megértéssel és szeretettel igyekezik az embereket összehozni, sajnos, fáradozásuk az utóbbi időben hanyatló eredménnyel jár, mert egyes tulzók ide is bevitték a nemzetiségi viszálykodás gyűlölködő szellemét és ma már éppen emiatt a Kaszinó sem az, ami volt, hanem legfeljebb néhány kvaterkázó és kaláberező társaság főhelye.

Igen jelentékeny egyesülés a Halmi Vadásztársaság, amelynek élén báró Bothmer áll, aki egyébként annyira jellegzetes figurája a városkának, hogy róla majd alább, külön szólnak. A társaság vadász-mestere a népszerű és mindig jókedvű Köhalmi Rezső.

Mozi, színház, bank, telefon — nincs, nincs, nincs

Mozi nincs, egy volt, de megbukott. Színház nem próbálkozik Halmiban. Nem lehet említés nélkül hagyni a szőlőhegyeket. Minden jobbmodu halmi embernek szőlője van vagy a halmi hegyen, vagy a terebesin, vagy a Csehszlovákiában fekvő akli és gyulai hegyeken. Bár az utóbbi éveken a szüret mindenütt gyenge volt, de tavasztól őszig hangosak a szőlőgyekek vidám társaságok zaja veri fel a domboldalak csendjét.

Halmi jellegzetes arcképei

A megmaradt halmi társasélet vezetői közül néhány jellegzetes portrét iktatunk ide. Mindenekelőtt dr. Bleyer Márk emlékének kell áldozni, aki az ezen a vidéken oly gyakori trahoma elleni küzdelemnek volt mindvégig lelkes és önfeláldozó apostola. A nép még ma is áldja a nevét és a trahomások mesze földről még ma is ke-

reszik az öreg doktort, akinek halála után rendelőjét fia, dr. Bleyer László vette át.

A magyar ügyeknek leglelkesebb hive és vezetője Kürthy Károly református lelkész, az ismert költő-pap, aki töretlen hittel és minden hatósági ellenszenv ellenére bátran és gerincesen védi a magyar-

ság érdekeit és vezető kulturális megmozdulásait.

*

Báró Bothmer

Egészen külön helyet érdemel báró Bothmer Béla nyugalmazott altábornagy, aki az ugocsai Szőlősvégardóban született és az összeomlás után vissztért szülőföldjére. Nővérének fia: dr. Morvay Zsigmond, ugocsai főispán Halmiban lakott és az öreg ur, aki a közös hadsereg magasrangú tisztje volt, itt telepedett le. Birtokának egyrészt eladta, csak annyit tartott meg, amennyi megtermi a saját házi szükségleteit. Kertészkedik, szőlőt termel és vadászik. A volt lovassági altábornagy, a Vaskorona-, a Lipót-, Ferenc József-rendek és a Román Csillagkereszt tulajdonosa most Halmiban, apró kis sárga, kacsákat kommandíroz a menázsihoz, a melyet maga kavar malélisziből és csalánból. A nyolcvanéves öreg ur két évvel ezelőtt községi bíró volt Halmiban.

Azt hiszem, hogy messze földön, Halmi volt az egyetlen község, amelynek bírása kegyelmi címet viselt.

Lássuk Turtarebest

Ha már Halmiban vagyunk, ránduljunk át Turtarebesre is, amelynek főnevezetessége a gróf Hessenstein birtok. Gróf Hessenstein Mór Mecklenburgból került Ugocsába, ahol elvette báró Perényi Malvinát. Amikor a gróf meghalt, a birtokban egy Reich nevű mecklenburgi intéző gazdálkodott. Ez a derék ember gazdálkodási módszereivel aztán az egész család tönkre is tette. A birtokot a hatalmas parkkal, az emeletes kastéllyal és a nagyértékű butorokkal elárverezték, kézről-kézre került és az agrárreform előtt egy Politzer nevű budapesti tőzsedeigénylő tulajdonában kötött ki. Ettől a Politzertől a terebesi magyar és román parasztok felparcellázva megvették a hatalmas birtokot. Az agrárreform azonban elvette a parasztoktól a birtokot azzal, hogy Politzer idegen állampolgár lévén, jogtalanul adott el Romániában ingatlant. A parasztok természetesen perrel támadták meg az agrárbizottság határozatát. Tíz éve húzódik már ez a per és mint a jelek mutatják, nem lesz vége sohasem. Szegény földművesek kijárási díjakban és perköltségekben a vételárnak már a háromszorosát is elfizették és a helyzet jelenleg mégis úgy áll, hogy odavész a vételár is, a birtok is és a birtokokra felhuzott épületek is.

Bár a választások során, minden hatalmon lévő politikai párt megígéri a terebesieknek, hogy rendezi ezt a kérdést, azonban az ígéretek a választások után hamar elfelejtődnek, mintahogy a terebesiek mondják, nem is szándéktalanul, mert ha egyszer elrendeznék ezt a fájó kérdést, akkor a következő választás alkalmával nem volna mivel „főzni” a terebesieket, hogy szavazzanak a kormányra.

*

Már visszafelé visz a vonat, amikor finánc ül mellém és gyanúsan nézeget. Látta, hogy Halmiban voltam és most arra vár, hogy a kabátom alól talán kiesik néhány vég selyem vagy száz pár selyemharisnya.

Hogy ne fáradjon szegény, a melege való hivatkozással, leteszem a kabátomat. Még ekkor is csak nehezen nyugszik meg.

Tudja ő jól, hogy az ügyes halmi csempészek, néha még a bőrük alatt is el tudnak rejteni egy kis finánc-nemláttá csempész holmit...

Budapesten fényképezőgépekkel látják el a közlekedési rendőröket

Budapest, július 7.

A magyar főváros közlekedési rendőrszemélyzetét miniszteriumi határozat folytán fényképezőgépekkel látják el. Ezek a gépek arra szolgálnak, hogy az illető rendőröközök a körzetében történő közlekedési balesetekről azonnal fényképfelvételt készíthessen. A főkapitányság ezzel az ujtással elejét akarja venni annak, hogy a különböző közlekedési szerencsétlenségekkel kapcsolatban vitás esetek merülhessenek fel, ugyanakkor a rendőrszemélyiség oktatása és kiképzése szempontjából is tanulságos, szemléltető anyagot szolgáltatnak ezek a helyszíni felvételek.

Sztrájk tört ki a temesvári kesztyűgyárban

Temesvár, július 7.

A temesvári kesztyűgyárban, mely egyúttal Románia legnagyobb kesztyűgyára, tegnap 70 szakmunkás tette le a munkát. A bérharcot egyengető tárgyalások eddig még nem vezettek eredményre. Hírek szerint a gyár többi osztályai már be is jelentették a sztrájkhoz való csatlakozásukat. Amennyiben a gyár igazgatósága nem tesz eleget a szakmunkások követeléseinek, az egész üzemben megáll a munka és a gyár 220 munkása megkezdheti az általános sztrájkot.

„Elővezetési” parancsot adtak ki egy rablóvezér ellen, akit hónapok óta üldöz a csendőrség

Arad, július 7.

Már hónapok óta garázdálkodik az aradi Hegyalján egy Oprea Arsen nevű bandita, akit annakidején utonállásért 8 évi fegyházra ítélték. Oprea kiszabadult a börtönből, rablóbandát alakított, mellyel rettegésben tartja az egész környék lakosságát. A csendőrök mindent elkövetnek a veszedelmes bandita kézrekerítésére, de eddig sikertelenül, mert Oprea hallatlan ügyességgel bujt ki mindannyiszor az üldözésére kirendelt csendőrrajok szorongató gyűrűjéből.

Ügyét a napokban tárgyalta le a Semmitörvényszék, mely megerősítette a 8 évi fegyházról szóló ítéletet. Ma érkezett le az aradi törvényszékhez a legfelső bíróság döntése, amit nem lehetett kihirdetni az elítélt bandita távolléte miatt. Hogy az érvényes eljárási formának eleget tegyen: az aradi törvényszék elővezetési parancsot adott ki Oprea ellen, akit egyelőre, úgy látszik, nem érdekel a Semmitörvényszék döntése.

Iskolák Egyesülete

A zilahi református Wesselényi-kollégium fiu-liceuma az egészséges klímájú, erdős vidéken levő Zilah városban van. 100 növendék befogadására alkalmas internátusa van, ahol három benulakó tanár gyakorol felügyeletet. Külön tanulótermek külön hálszobák és fürdők állnak a benulakó növendékek rendelkezésére. A hálszobákban most már csak a reides felső ágyat kap minden tanuló. Az ugynevezett alsó ágyak használata megszünt. A tanulók számára tágas udvar és kert szolgál játszótérül. A tandíj 3.200 lej, bérleti díj 240 lej, bennlakási díj 100 lej, a konviktsi díj 6100 lej. A dijak havi részletekben is fizethetők. Jo magaviseletű, szegény tanuló kedvezményben részesülhetnek. Részletes tájékoztatót készséggel küld az igazgatóság.

Halálosvégű gyermektragédia Kolozsváron

A homokosszekér halálra gázolt egy tízéves kislányt

Kolozsvár, július 7.

Megrendítő gyermektragédia történt tegnap Kolozsváron.

A Bethlen-bástya közvetlen közelében este egy homokos szekér fordult be a Tordai-utról. Amint lekanyarodott, a szekér alá került Somesan Mária 11 éves kislány. A homokkal telt kocsi a kislány nyakán ment keresztül és mire a mentők kiérkeztek, a helyszínen elvérzett.

Somesan Mária

hétéves kis huga után rohant ki az utcára és így került a kocsi alá, amelyik a kisebbik lányt is elkapta, de csak jelentéktelen sérüléseket ejtett rajta.

A tragédia áldozatának szülei kiskapusi vásárosok, akik tegnap jöttek Kolozsvárra és a Bethlen-bástya melletti üres téren ütték fel tanyájukat.

A homoksszekér tulajdonosát, Panteanu Campiut a rendőrség őrizetbe vette.

Göbbels és Göring is tudott Röhme ezredes forradalmáról

London, július 7.

A News Chronicle Berlinből keltezett szenzációs értesülést közöl. A lap berlini tudósítója szerint

Röhme ezredes összeesküvésében Göbbels és Göring is be volt avatva.

Göbbels közvetlenül a felkelés előtt megfontolta magát és mindent elárult Hitlernek s ezért kapott kegyelmet. Göringnek az új forradalom sikere esetén miniszteri tárcát ajánlottak föl s ezért hozzájárult, hogy ő is átpártol a forradalmárokhoz. Mikor azonban a forradalmárok miniszteri listája elkészült és látta, hogy neve nincs rajta, Göring jelentkezett Hitlerrel és leleplezte a készülő összeesküvést.

Tatarescu miniszterelnök és Slavescu pénzügyminiszter hétfőn utaznak Párisba

Bukarest, július 7.

A sinaiai állomásról — Duca emléktáblájának leleplezése után — Bukarestbe visszatérő vonaton

minisztertanácsot tartottak, melynek főtárgya a szász hitlerista szervezetek feloszlatása utolsó formájának megbeszélése volt.

Délután Tatarescu lakásán újabb minisztertanács volt, melyen különböző kérdéseken kívül a miniszterelnök párisi útját tárgyalta meg.

Tatarescu miniszterelnök hétfőn reggel fél nyolc órakor utazik Párisba, kíséretében megy Slavescu pénzügyminiszter is.

A miniszterelnököt távollétében dr. Angelescu helyettesíti, a hadügyminiszteriumban Anghelescu tábornok, a pénzügyminiszteriumban Victor Antonescu lesz a helyettes.

Titulescu vasárnap utazik el külföldi üdülő útjára. Előbb a Lidóra megy, majd egy délfranciaországi faluban tölti el szabadságát.

Az aradi törvényszék megkezdte a zsigmondházi gyilkosság tárgyalását

A meggyilkolt őrmester 11 éves fia terhelő vallomást tett édesanyja ellen

Arad, július 7.

Szenzációs bűntudat tárgyal az aradi törvényszék. Ez év márciusában Zsigmondháza, Araddal szomszédos községben a Maros partján akadtak rá Lorencz Jakab zenészmester holttestére, akinek összezsúrt koponyája arra mutatott, hogy állati kegyetlenséggel végrehajtott gyilkosság történt. A csendőrség azonnal megkezdte a nyomozást s elsőnek az áldozat feleségét hallgatta ki, aki semmilyen felvilágosítással nem tudott szolgálni férje tragikus halálát illetően.

Utána kihallgatták az őrmester 11 éves fiúgyermekét, aki elmondta, hogy édesapjának a gyilkosság éjszakáján odahaza éles összetűzése volt Fehér János zsigmondházi lakossal, verekedtek is, majd apja eltávozott hazulról. Előzőleg azonban édesanyja elvette tőle oldalfegyverét.

A nyomon elindulva a csendőrség letartóztatta Fehér Jánost, aki beismerő vallomást tett.

Elmondta, hogy Lorencz feleségéhez közelebbi kapcsolatok kötötték s mivel az őrmester brutálisan bánt az asszonnyal, elhatározta, hogy végezze vele.

A gyilkosságot nem egyedül követte el, Zámbo István 19 éves fiatalember vállalkozott arra, hogy 3 ezer lejért Lorenczet elteszi láb alól.

A gyilkosság elkövetésében ő is segédkezett. A törvényszék előtt Zámbo kijelentette, hogy Fehérék előzőleg leittatták, majd pénzt is adtak neki s ő részeg fejjel az őrmester után osont, akit a feleség előzőleg megfosztott minden védőfegyverétől. Fehér is mellette volt és az első baltacsapás után kiragadta kezéből a szekercét.

— Gyáva vagy! — ordított rá s a baltával

addig ütötte áldozata fejét, amíg a koponyáját teljesen szétroncsolta.

Lorenczné tiltakozik a gyanu ellen, mintha abban neki része lett volna. Elmondja, hogy férje brutálisan bánt vele, ütötte-verte, annyira, hogy az utóbbi időben már öngyilkossági gondolatokkal foglalkozott. Azt tervezte, hogy gyermekével a Marosba ugrik, ha ez a bánásmód tovább tart.

Fehér határozottan tagadta a terhére rótt súlyos bűncselekményt. Szerinte a gyilkosság gondolata az asszony agyában született meg s ő mindent elkövetett megakadályozására.

Utána a 11 éves Lorencz Antalt hallgatják ki, aki

dramai jelenetek közepette terhelően vall édesanyja szerepéről.

Lorenczné zokogva, német nyelven tesz fel neki néhány kérdést. A fiu azonban megmarad eredeti vallomása mellett és kijelenti, hogy határozottan emlékszik arra, hogy édesanyja apjától, távozása előtt, elvette oldalfegyverét.

A védelem kéri a bizonyítás kiegészítését. Bejelenti, hogy szükségesnek tartja a vádlottak elméleti állapotának megvizsgálását. A tanács azonban mindkét kérést elutasítja.

A perbeszéd elhangzása után a tanács visszavonul. Rövid tanácskozás után kihirdetik az ítéletet, mely szerint

Zámbo István fiatal korára való tekintettel 10 évre, Lorencznét, a meggyilkolt őrmester feleségét és Fehér Jánost 15–15 évi fegyházra ítéli a törvényszék.

Az elítéltek megfellebbezték az ítéle-

Nyugdíjasok tiltakozása az adóbonok ellen

Kolozsvár, július 7.

Vasárnap délelőtt 10 órára a Nyugdíjasok Egyesülete tiltakozó közgyűlést tart, amelyen állást foglal a nyugdíjhátralékok adóbonokkal történő kifizetése ellen.

A felhívás szerint az 1931-es nyugdíjhátralékokat adóbonokkal fizették ki, a melyek ma névértékük 50 százalékát érik és a jelenlegi kormány az 1932-es hátralékokat is bónussal akarja kifizetni.

Segíjabb

FUJ, RÖHM GRÓF!

Érdekes pört tárgyalt ma a budapesti törvényszék. Oláh Árpád hírlapíró perrelte Festetics Sándor grófot, a magyar horogkeresztes mozgalom ismert vezérét. Oláh a gróf Mezőföld című lapját szerkesztette, de fizetést nem kapott és elmaradt honorárium címén 3000 pengőt követelt tőle. Festetics gróf a tárgyaláson nem jelent meg; mire a hírlapíró magából kikelve követelte, hogy a bíróság ítélje meg követelését és ne legyen segítségére a gazdag grófnak, hogy megkártsa a szegény hírlapíró. A bíróság csitítása ellenére Oláh Árpád egyre jobban kiabált, sőt beleavatkozott a hallgatóság soraiban ülő barátai is és közbekiabáltak: El kell ítélni a grófot! Pfüj, Röhme gróf!... Ez a közbekiáltás célzás akart lenni Festetics gróf szenvedélyére, amely a horogkeresztes mozgalmon kívül is azonos Röhme ezredes szexuális eltévelyedésével.

HALOTTAK ÉS SEBESÜLTEK AZ AMSZTERDAMI ZAVARGÁSOKNÁL

Szerda este óta a munkanélküli segély leszállítása miatt véres munkázavargások folynak. A munkásság az utcán barrikádokat emelt, e mögött védekezik a kivonult rendőrsapattokkal szemben. Csütörtök este az éjjeli órákig sikerült a munkásságot visszaszorítani, de a kikötőnegyed matrózai tovább is folytatják a harcot a rendőrséggel. Az összeütközéseknek eddig két halottja, igen sok halálos sebesültje és számtalan könnyebb sebesültje van.

A zavargások Rotterdamban is kitörttek, de a rendőrségnek sikerült idejében helyreállítani a rendet.

KÖZÁPOR AZ ERDÉLYI RAPID ELLEN

Amikor az erdélyi Rapid csütörtökön este Buftea állomáshoz ért, ismeretlen tettesek közáporot zúdítottak a vonatra. keltett. Petruscu Nicolae mozdonyvezetőt Több ablak bezuódott és nagy riadalmat egy kő arcan és szemén találta és súlyosan megsebesítette. A bukaresti kórházba szállították. A merénylőket keresik.

HÁROM HELYET KÉR A VÁROSI TANÁCSBAN A TEMESVÁRI MAGYAR PART

A Magyar Párt temesvári tagozatának elnöki tanácsa feliratot intézett a belügyminiszterhez, melyben

három helyet kérnek a városi tanácsban, mert a jelenlegi időközi bizottságban a magyarságnak egyetlen képviselője sincs.

Az elnöki tanács azt is elhatározta, hogy hírlapi uton erőlyes mozgalmat indít annak érdekében, hogy a temesvári magyarság megfelelő képviselőhöz jusson a városi tanácsban.

MEGSEMMISÍTETTÉK A TEMESVÁRI TANÁCS PATKÁNYIRTÁSI HATÁROZATÁT

A temesvári revíziós bizottság pénteken foglalkozott a nagy port felvert patkányirtási ügyvel.

Az ítélet megsemmisíti a városi tanács határozatát, mellyel négy cégnek adták bérbe Temesvár területén a patkányirtást.

A revíziós bizottság ítélete kimondja, hogy a városi tanácsnak jogában áll patkányirtást végeztetni — de nyilvános árverésen kell a bérbeadást megcsejteni.

K Ö Z G A Z D A S Á G

Áru- és pénzpiac

VALUTAK

A Nemzeti Bank árfolyama:
Svájci frank 32.45—32.85
Francia frank 6.585—6.6375
Osztrák schilling 23.52
Cseh korona 4.16.
Pengo 29.24
Dólar 99.50—109.50
Fontsterling 504—514
Lira 8.60—8.85
Márka 58—40.

NAGYVÁRAD

Allatárak: Bika két éven aluli 7—8 lej kgr. Bika két éven felül 6—7 lej kg. Ökör üsző 7—9 lej kg. Kövér üsző és üsző 9—12 lej kg. Tehén 6—7, kövér marha 10—11, disznó 120 kg. alatt 15—17, felett 16—18, juh 6—7, zsir és disznószalonna 28—30 lej kg.

BRASSÓIPIACIÁRAK:

Marhahus levesnek I. kg. 17, marhahus levesnek II. kg. 12, marhahus pecsenye 34—36, sertéshus combja 26, sertés karaj 33, zsirszalonna 30, zsir 58, tojás drb. 1.10.130, csirke párja 30—90. Élő állatok: Export ökör kg. 9—11, sertés 17—20, igás ökör 3000—5000, ló 3000—7000, ló luxus 10000—16.000 lej. — Terményárak nagyban: Buza 100 kg. 500—540, rozs 320—360, sörárpa 310—340, takarmányárpa 250—260, zab 380—410, tenygeri 320—340, lenese 500—600, bab 400—450, burgonya 120—150. — Takarmányárak: Széna préselt 140—150, széna, laza 100—110, szalma 40—50, korpa 240—260. TEMESVÁR

A terményárak gyengültek. Buza 420—425, tenygeri 255. A többi terményekben nincs üzlet.

Csikszereda, július 7.

Allatárak: Tehén 3—6000 lej drb., igás-ökor 8—12.000 lej párja, borju 4—800 lej drb., igásló párja 4—6000, parádés lovak 12—20.000, sertés kilója 17—20 lej élő-sulyban. Hízott ökörben nincs felhajtás. Nyersbőr árak: Marha és pitling (növény-dék) 22—25 kg., szopósborju 35, juhbőr 50—60 drb., ló bőr 120—150 lej. Terményárak: rozs 420—450, árpa 330—350, zab 300—320, tenygeri 340—350, ujkrumpli 25—32—vékája. Más gabonaféle nincs a csiki piacon. A tavalyi takarmányfélék teljesen kifogytak. Az új betakarítása még mindig tart, sőt az erdei kaszálók még ezután kerülnek munka alá. Így kínálat egyáltalán nincs. Lisztárak: Nagymalmi: nullás 9, négyes 8, hatos 7, kevert liszt 6, rozsliszt 6 lej. Nagyobb vásárlásoknál 50 hánival olcsóbbak az árak. Kismalmi liszt: nullás 8, négyes 7, hatos 6, kevert liszt 5.50, rozsliszt 5.50 lej. Piaci árak: Marhahus 14—16, borju 20—24, sertés 28—32, füstölt szalonna 40, sózott szalonna 52—56, zsirnakvaló szalonna 28—32, olvasztott zsir 38—40, pulyka drb. 80—150, liba 60—80, ruca 30—40, tyuk 30—45, csirke párja 25—35, tojás 1, tej 4, házivaj 40—45 kg., teavaj 60—65, sajt 20—22, túró 22—24, orda 22, cseresznye 12 kg., meggy 10, barack 14, apró barack 8, ribizke 12, erdei eper literje 8, kertieper 20 kg., alma 16, körte 14, hagyma, vörösrépa és petrezselyem kötése 1—1, kövérpaprika 1, csipőspaprika 5 drb. 1, kékítő 17 lej drb., paradicsom 16 kg., kárfiol 8—16, drb., kalabré 1, fejjessaláta 0.50, káposzta feje 4—6 lej.

WINNIPEG

Nyitás

Buza: július 75.87, október 77.75, december 79.

Nyitás

Buza tartott irányzat: július 76.50, október 78.25, december 79.25.

Árpa: július 45.37, október 44.25, december 44.87.

LIVERPOOL

Zárlat

Buza erős irányzat: július 4.08 egyegyed, október 4.11 háromnegyed, december 5.02, március 5.04 egyharmad.

Kukorica nyugodt irányzat: július 8.01 egykettő, október 8.05, december 8.05.

Teniszülők 280 lejtől 2200 lejig

Szakszerű komplett hurozás és javítás legolcsóbban

Rekord Sportnál

Brassó, Kolostor-utca 24

Teodorescu iparügyi miniszter ígérete ellenére a parlament megszavazta a román levelezés kötelezettségét

A kisebbségi vállalatok alkotmányellenesség címén meg akarják támadni a sérelmes törvényszakaszt

Bukarest, július 7.

A parlament a szeszonzárás szokásos gyorsasági tempójában megszavazta a nemzeti munka védelméről szóló törvényt. Hiába volt minden józan ellenvetés ama bizonyos nyelvhasználati rendelkezés abszurd voltáról, ez a paragrafus is keresztül ment a nagy kézfelemelésben. Ez a merev következetesség annál érthetőbb, mert

a különböző gazdasági érdekképviseletek intervenciójára Teodorescu miniszter megígérte, hogy a vita befejezése után saját maga fogja javasolni az ominózus szakasz elejtését, miután belátja, hogy annak gyakorlati keresztülvitele lehetetlen.

Nem lehet tudni, elfelejtette-e Teodorescu iparügyi és kereskedelmi miniszter, hogy mit ígért, vagy pedig más oldalról jött nyomásnak engedve, szándékosan elfelejtette a sérelmes szakasz kioperálását.

A miniszterhez közelálló körökből ezzel a kérdéssel kapcsolatban a következő érdekes felvilágosítást kaptuk:

— Még mielőtt a javaslat parlamenti tárgyalása megkezdődött volna, felvilágosítottuk a minisztert, hogy a nemzeti munka védelméről szóló törvénynek az a rendelkezése, amely a román nyelven való levelezést írja elő, minden kereskedelmi cégnek és iparvállalatnak megvalósíthatatlan. Hogy is lehet megkívánni egy kereskedőtől, aki egész életében kizárólag az üzletének élt és nem ért rá románul megtanulni, hogy most minden átmenet nélkül kezdjen románul levelezni az üzletfeleivel. Ha, tegyük fel — amire a törvény igyekszik — az illető be is állít román levelezőt, a kliensei mégsem fogják megérteni a román levelet és akkor semmi gyakorlati értéke az egésznek. Vagy talán maguk a vevők is alkalmazzanak románul tudó tisztviselőket? Ez abszurdum lenne.

Ehhez a nyilatkozathoz még a következőket lehet hozzáfűzni:

A javaslat eredetileg sokkal élesebbnek indult a kisebbségek rovására, de a kormány alapos megfontolások és külföldi intervenciók után enyhítette ezt az „idegenellenes” tendenciát.

Hiszen a szélsőséges nacionalista körök most is szemrehányást tesznek a kormánynak, amiért „román” alatt román állampolgárokat ért, holott eredetileg a nem román állampolgárokat tervezték kiemelni a magánvállalatoknál elfoglalt állásokból. Csak át kell lapozni a parlamenti gyorsírók jegyzeteit, amelyek között ott találjuk például Manolescu Mihály szenátor felszólalását. A volt iparügyi miniszter, aki pedig elsősorban az erdélyi kisebbségi vállalatoknak köszönheti merész ívelési karrierjét és vagyonának oroszánrészét, ilyeneket mondott nyíltan a parlament szövegeiről:

— A munkanélküliség problémáját nem lehet másképpen megoldani, mint a tőke és a vállalatok nacionalizálásával. Mint-

hogy azonban a tőkét nem lehet teljesen nacionalizálni, legalább a személyzet nacionalizálására kell törekedni.

Ez hát a nem is titkolt célja a hirhedt nyelvszakasznak. De maguk a román cégek is elismerik, hogy a gyakorlatban ez a rendelkezés megvalósíthatatlan.

Számos külföldi cég van például az országban, amelynek több fiókja van különböző városokban. Hogyan fog ez a külföldi cég levelezni saját fiókjaival? Románul?

Értésüléseink szerint a kisebbségi vállalatok alkotmányellenesség címén meg akarják támadni a sérelmes törvényszakaszt, amelynek semmi köze a munkanélküliség elleni küzdelemhez. Mert mi haszna van az országnak abból, hogy a román levelezés kedvéért elbocsátanak néhány ezer kisebbségi tisztviselőt és kicserélik őket románokkal? Ezzel talán csökkenne fog a munkanélküliek száma?

Belső kölcsönt jegyeznek a gabonaexportőrök az elmaradt kiviteli prémiumokért

Bukarest, július 7.

Még 1932 óta több mint 200 millió lej kiviteli jutalellyel tartozik az állam a romániai gabonaexportőröknek. Állandó sürgősségi és intervenció ellenére, az időközben uralmon volt kormányoknál, az exportőrök nem tudtak követeléseikhez hozzájutni.

Az elmúlt héten Brancovici professzor, a gabonakereskedők szindikátusának elnöke ismét felkereste Slavescu pénzügyminisztert és meg sürgette a kiviteli jutalmak kifizetését.

A pénzügyminiszter azt az ajánlatot tette Brancovici professzor utján az exportőröknek, hogy

követelésükért jegyezzenek a most kibocsátott belső kölcsönből,

amely megfelelő kamatozása állampapírral, mert az államnak nem áll módjában másképp rendezni a kiviteli prémiumok ügyét.

A pénzügyminiszter ajánlatát szerdán tárgyalta a gabonakereskedők szindikátusának végrehajtóbizottsága Brancovici professzor elnöke alatt, aki ismertette a pénzügyminiszter ajánlatát.

A végrehajtóbizottság hosszas vita után elfogadta az ajánlatot

és elhatározta, hogy az aláírásra vonatkozó részleteket egy későbbi időpontban beszéljük meg.

S P O R T - É L E T

Tüntetéssel fogadták Nagyváradon az északi liga döntését az Olympia CFR—Törekvés ügyben

Kolozsvár, július 7.

Az északi liga tanácsa, csütörtökön a késő éjjeli órákba nyúló ülésen foglalkozott a Lotánys körülmények között felbeszakadt szatmári Olympia CFR—Törekvés az északi ligadöntő mérkőzésével. Elrendelték, hogy a hátralevő 6 percet Nagyváradon játsszák le.

Remek győzelmek a Hakoah eredményssorozatában

A Hakoah, a bécsi első liga kitűnő csapata, 12-én Brassóban játszik a Brasavia TM és Ivria kombinálttal. A mérkőzés nagyszerű sportot ígér. A Hakoah ugyanis hatalmas játékerőt képvisel. Elég eredményssorozatából néhány eredmény, ami maga helyett beszél:

Győzelmei: Admira 1:0, Austria 2:0, WAC 1:0, WSC 3:1, Orán válogatott 5:0, Algir válogatott 6:1, Olympique Marseille 5:1, NAC 5:1.

Döntetlenek: Románia válogatott (Bécsben) 2:2, Bocskai 2:2, Vienna 1:1.

BUKAREST

Prahova—Maccabi 3:3 (3:3, 3:3, 1:0.) A déli liga döntője. Az első mérkőzés az 55.

Frankvül az Olympia CFR-t 5000 lej pénzbüntetésre ítélték, a pályán 15 napig nem játszható mérkőzés. Major Törekvés játékos 3 hónapra eltöltötték a játéktól.

Nagyvárad jelentés szerint mintegy 150 Törekvés drukker az utcán várta a döntés hírét és amikor megtudták — zajosan tüntettek.

percénél abbamaradt a felhőszakadás miatt. A folytatásnál 20 perc alatt 5 gól esett és a meghosszabbításban is döntetlen maradt a mérkőzés.

Mégis megegyeztek:

vasárnap lejátszák a Román Kupa döntőjét

Bukarest, július 7.

Az Universitatea — mint megirtuk — tiltakozott, amiért a Román Kupa döntőjét most vasárnapra, Temesvárra tűzték és azzal fenyegetőzött, hogy nem áll ki. A Ripensia tárgyalásokat kezdett a kolozsvári egyesülettel és sikerült is a megegyezés. A Román Kupa döntőjét tehát dr. Moraru Teofil bíraskodásával vasárnap játsszák le Temesvárt.

BFRN
AS Roma—Young Boys 3:0 (1:0)

JACOBS ÉS ROUND

kerültek a wimbledoni női egyes döntőbe. A középdöntő eredménye: Jacobs—Hartigan 6:2, 6:2. Round—Mathieu 6:4, 5:7, 6:2. Férfipárosban: Lott, Stoeffen—Denker, Henkel 6:1, 13:11, 6:3, Borotra, Brugnon—Woods, Williams 8:6, 6:2, 6:3. Hopmann, Preun—Turnbull, Graht 4:6, 10:8, 6:4, 6:4.

Magyar versenyző — Balkán kerékpárbajnoka

Szófia, július 7.

Szófiában a Balkán kerékpárbajnokságok keretében a „repülőversenyt” a magyar Német Miklós nyerte. 2. Orczán magyar, 3. Toteff, 4. Taneff. A román, jugoszláv és török versenyzők már az előfutamokban kiestek.

51.8 a 400 méteres gátfutás új világrekordja

Newyork, július 6.

Az atlétikai bajnokságok során Hardin 51.8 mp.-el világrekordot futott a 400 méteres gátfutásban.

Ugyanekkor Marty és a néger Cornelius Johnson 204.5 cm.-es ugrással holtversenyben végeztek a magasugrásban, Metcalfe pedig 10.3 mp.-es világrekordbeállításal győzött a 100 méteres síkfutásban.

Vasárnapi lapok

A B. L. V A S Á R N A P I M E L L É K L E T E

M. Hegyi Ilona:

DILETTÁNS ÉLETREGÉNY

Bocsássanak meg, hogy megállítom önöket egy koporsó előtt. Egy koporsó előtt ma, mikor olyan sok a halottunk, hogy csak temetünk és végül nem is igen törődünk azzal, hogy ki is fekszik abban a deszkából I-ső, II-ik és III-ad osztályúra faragott ládácskában.

S még hozzá olyan koporsó előtt emlékeztetem önöket, amelyikben nem fekszik „beérkezett” halott.

Mert nem mindegy az, kérem! A halottak között is óriási különbségek vannak!

Vannak halottak, akik természetes, hogy a temetőkerbe jutnak, vannak olyanok, akiket meglepetten kísérik oda, olyanok, akik dicsőséggel vonulnak előbb keresztül a városra, akiknek koporsója után külön virágkocsi gördül. Van olyan, akit csak egy beléhajítanak egy gödörbe, olyan, kinek énekelnek a sirja felett. Van ilyen, van olyan! Nagy különbségek vannak a halottak között is.

Gyenes Rózi „regényes” halott.

— Nem érvényesülhettem, — írja utolsó levelében. Így, kedés szóval írja.

Olyan egyszerűen hangzik. — „Nem érvényesülhettem” — s talán nem is ült volna meg ez a két szó engem, ha ott nem lettem volna, ha élő tanuja nem lettem volna a küzdelemnek, amely ezt a két szót megelőzte.

Gyenes Rózi megpróbált mindent! Vette, vitte kéziratait. Súlyos papírtömegeket! Nagy, hatalmas energiájának eredményét. Energiának, aminek, ime, végeszakadt.

Ott feküdt regényének kézirata a magamé mellett.

Elfogadják? Nem fogadják? Élet és halál. Lektorok kezére adta.

És a gyenesét visszatolták.

En nem oloastam. Jó volt-e, vagy rossz? En nem mondhatom. Csak láttam a papírtömeget, úgy gyűröttén és agyonhajszoltan, ahogy hozta, miután ki tudta, hányadik íróasztalon tolták vissza udvariass, vagy kemény szavakkal. Nem megféleml!

És akkor az író kiment a temetőbe. Nézte-nézte az apja sirját. Meghatottan, saját sorsától. És feketé kis pisztolyával befejezte a nagy regényt, az igazi regényt: föbelőtte magát.

Kedves Gyenes Rózi! Én, aki nem oloastam kéziratait, aki nem tudom, nem tudhatom, milyen volt az a regény, most megmondhatom magának. Ez rossz! Ez a regénye, amit az élettel magának faragott. Ez rossz, Gyenes Rózi. Ez giccses. Ne haragudjék, hiszen már ugyanis halott. Szóval, ne haragudjék rám, ez a regénye, az élet regénye, szintén: kiadatlan!

Tudom, ez kegyetlenség. Tudom, sokszor elgondolta előbb, hosszú éjszakákon kitervezte magának. Igen, tudom. Valószínűleg úgy, mint betűkből rótt regényeit.

És úgy gondolta, hogyha írásait nem engedik is a közönség elé, saját regénye, igaz élete mégiscsak „sikert” fog aratni.

Miért, Gyenes Rózi? Miért kellett magának meghalnia? Miért nézett makacsul a néhány „beérkezett” felé? Ó, most már késő! Most már lelkiismereti furdalásaim vannak. Hogy akkor nem beszéltem magával. Hogy akkor megtehettem volna. Hogy akkor kimehettem volna együtt a temetőbe, talán éppen az édesapja sirjára is ráülhettünk volna. Igen. Gyenes Rózi, nem bocsáthatom ezt meg magamnak. Hogy nem mondtam! Ide nézzen, balra, rézzen, Rózi! És ezer ezer író lát itten, akik mind... igen, ezer és ezer író, Gyenes Rózi. Van közöttünk tehetséges is! Hígyje el, hogy van és tehetségtelen szín-

TOMCSA SÁNDOR:

Amikor majd a halált is meg lehet venni

Azt tartja a közmondás: „Pénzzel apát-anyát lehet venni.” Ennek a lehetőségnek, mely egyben kizárja bizonyos esetekben a születést, csak enyhe tulzása az, hogy eljűn az idő, mikor már csekély összegért más hal meg ahelyett, akinek ehhez elég pénze van.

Szín: egy minden nyomorral berendezett szoba.

Szereplők: Férj, Feleség, Ur, Adóhivatali közeg.

Idő: inkább holnap, mint holnapután.

(Kint deket zörögnek a munkanélküliek csontjai, bent Férj és Feleség kétségbeesetten ülnek a levegőben, amellet az asztal mellett, amit már rég elfűzeltek abban a „plattanben”, amelyiken még rajta van a tavalyi hó. — Mert mint ahogy van luxus-kényelem, úgy van luxus-nyomor is, ami valami ilyen lehet.)

Férj: Szóval semmi?

Feleség: Optimista vagy. Nem: „szóval semmi”, hanem: „szóval semmi”. Annyira semmi, hogy nálunk még a kérdőjel is felkiáltójellé soványodik.

Férj: Azt hiszem, nem értettél meg, szívem: nem írásjelekre vonatkozóan háborgatlak, hanem tekintettel, hogy dé van, azután a vacsora után érdeklődöm, amit még tegnap reggel, mint tegnapelőtti ebédet kellett volna elfogyasztanunk.

Feleség: Értelek, fiam, sajnos, a tegnapelőtti ebédet a holnaputáni vacsora képében sem ehetjük meg.

Férj: Dehát mi ez?

Feleség: Ez az a nyomor, fiam, amiből ha a világ milliommait beoltanák, azok öt perc múlva üvöltöznének a nélkülözéstől.

Férj: Rémes!

Feleség: Unalmas!!

Férj: Szegény Bodri.

Feleség: Ne juttasd eszembe, fiam...

Férj: Micsoda hűséges egy állat volt!

Feleség: Bizony: ezélt négy héttel láttunk hozzá és tegnapelőtt még tartott a kocsonyájából.

Férj: Kár, hogy nem tettél elég fokhagymát bele... Barátságos, kedves kutya volt, még a táliban, a tárkonyos lében is csóvalta a farkát... Igazán nagy kár, hogy nem tettél elég fokhagymát bele, megérdemelte volna, a hűség mintaképe volt.

Feleség: Tudod, hogy a fokhagymát már „Cilinél” elhasználtuk.

Férj (elismeréssel): Az sem volt kutya! Eppen azt mondhatnám kellemetlennek, hogy három napig nyávogtam utána. Katzenjammer volt.

Feleség: De kényes lettél.

Férj: Na, azért kövérebb lehetett volna a bestia!

Feleség: Alfréd, ne légy hálátlan. Mit evett az a szegény macska utolsó napjaiban, mond? A mellény-tokányból a gombokat? És még ha csontból lettek volna, de valami préselt vacakból voltak.

Férj: Igazad van, de nagyon éhes vagyok... Mit lehetne csinálni, mit lehetne csinálni?!

Feleség: Csak a diplomáidra ne gondold.

Férj: Brigitta, csak nem?!

Feleség: De igen... Már egy hete megettük azokat, kockára vágva, bő faltörmelékkel.

Férj: Istenem!

Feleség: Na, mit esel kétségbe?

Férj: Hogy miért is nem szereztem még vagy tíz diplomát, de mindig azt mondtad, hogy mire való az a marhaság. Így jártam a kalapjaimmal is. Hogy miért veszek annyi kalapot! Na, most jó volt, amíg volt: kalap a zsirjában.

Feleség: Hát tudtam én, hogy reggelire kell?!

Férj (fejét fogja): Mit lehetne csinálni, mit lehetne csinálni?

(Kopogás.)

Feleség: Jézus, biztosan az Állatvédő Lé-gától jönnek. Nézd, fiam, én bemegyek a másik szobába és néha ugatok.

Férj: Te egy szent vagy, Brigitta, hogy bírnám nélkülözni ezt az életet! Esetleg nyávogj is, fiam. (Feleség el, újabb kopogás.) Szabad! Ur (be): Van szerencsém, Bőr Hugó vagyok és Ehdő Alfréd urat keresem.

Férj: Miben lehetek szolgálatára?

Ur: Kérem, én egy ajánlattal jöttem és hiszem, hogy nyélbeütjük a dolgot, mert látom, hogy intelligens emberrel állok szemben.

Férj: Parancsol...

Ur: Ön, ha jól tudom, külföldön szerzett diplomáit?

Férj: Részben, kérem. Körülbelül felét: a mérnökit, orvosit, vegyészit és a tanárit.

Ur: Remek! Stimmel. (Ugatás a másik szobából.)

Férj: Uraságod talán érdeklődött csekélységem iránt? (Nyávogás a másik szobából.)

Ur: Hogyne, hogyne, engem a Diplomás Munkanélküliek Gyámoltó Diplomáták Emberrabáti Egyesülete utasított ide.

Férj: Talán valami minőségben méltóztatna alkalmazni Kegyelmességed?

Ur: Na, valami afféléről lenne szó. (A másik szobából ugatás és nyávogás hallatszik egyszerre.)

Férj (félre): Micsoda asszony! (Urhoz): Parancs. (Beszól a másik szobába): Hagyd, szívem, látod, mindig mondtam, hogy a tanulás, a tudás nem marhaság! Bőr ur, — a feleségem.

Ur: Kézsókom.

Feleség: Örülök.

Ur: Nem tudom, hogy a nagyságos asszony előtt...

Férj: Oh kérem, egész nyugodtan.

Ur: Hiába na, aláírom, hogy intelligencia intelligencia. Tessék elhinni, olykor sajnálom, hogy nem jártam legalább négy elemi.

Férj: Ugyan kérem, ez az elosztódás törvénye. A szellem és az anyag örök egyensúlya. Kegyed bizonyára anyagiakban excellál...

Ur: Nem mondom, van egy pár milliárdom...

Férj: Rendelkezzék velem, uram, negyvenévi tanulásm minden eszköze már fillérekért rendelkezésére áll.

Ur: Na látja, ezt szeretem, azért a szerénység sem egy bornírság... Szóval, hogy miért jöttem? Hát kérem, ma délelőtt tizóraizom: úgy szoktam mindig: egyfelől a kutya, másfelől a macskám, közbül én. Egy falat a kutyáé, egy a macskáé, egy az enyém, mert hiába, kérem, érzem, hogy kötelességeim vannak a társadalommal szemben. A társadalom pedig, szerintem, nemcsak emberekből áll.

Feleség: Önnek tökéletesen igaza van.

Ur: Köszönöm... Hát kérem, amint a kutyámnak akarok adni egy sonkaszemlét, csak látom, hogy a kutya, meg a macskám keríngenek az asztal körül. De nemcsak ők keríngtek, keríngett a szobám is.

Férj: Ahá...

Ur: Elszédültem.

Férj: Persze, kevés mozgás, bő táplálkozás.

Na majd megvizsgáljuk uraságodat.

Ur: Ugyan kérem, most jövök a klinikáról. Gyomorrákom van. Menthetetlen volnék, ha... ha valami pasas fel nem találja azt, hogy a halált meg lehet venni.

Feleség: (halkan): Alfréd, ez te vagy, ez a te zseniális találmányod!

Férj: Igen, kérem, van valami efféle. A műtéthez két ember kell. A beteg természetesen és egy egészséges szervezet, amibe átvisszük.

Ez az, Gyenes Rózi! S ha az eszmék végül „beérkeznek”, hát nem is olyan fontos, hogy ország-világ tudja pontosan az én nevemet.

És akkor leülhetek majd az apám sirjára. Belenézhetek mosolyogva fekete revolverem csővébe. És nyugodt lehetek. Megtettem a magamét.

Ennyi az egész.

De így meghalni, ezekkel a bucsuszarakkal: „Nem érvényesülhettem”, igen-igen dilettáns-izű dolog.

Egy Angliában rendezett teniszbemutatták azokat a változásokat, amelyen a nők teniszhajója az utóbbi évtizedek folyamán átment. A mai lányoknak ellát szemük-szájuk a régi „sportruhák” láttán s nem tudják megérteni, hogy is lehetett bennük teniszezni.

tén jónéhány. Ugyanúgy, mint a másik oldalon. A „beérkezettek” oldalán.

Mi vagyunk többségben. Kár ezért revolvert ragadni. És akármilyen regényes is egy olyan halál, egy halál a sir fölé hajolva, amelyikben egy édesapa fekszik: nem megoldás.

Csak egy utunk van. Egyenes és mégis ezer akadállyal terhes. Csak egy utunk van, Gyenes Rózi. Egy ut tehetségesnek és tehetségtelennek.

Mi harculunk!

Vállbetve és kitűzött céllal. Olyan céllal, amellyel ha soha be nem érkezzük, akkor is megtettük a magunkét.

És talán nem is az a cél, hogy egyénileg „beérkezzünk”. Ez csak másodsorban jön. A fontos az, hogy beérkezzenek gondolataink, beérkezzenek az eszmék, amelyek bennünk élnek, amelyek nyugtalantannak, amelyek nyugodt éjszakát nem engednek nekünk, feszítenek, lüktetnek agyunkban, vérünkben, papírt követelnek. Egyszóval íróká tesznek minket.

a beteg diszpozíciót; sajnos, további egyedek még nem sikerült megfelelő eredménnyel átültetni a kórt és a találmány mai állapotában, — hogy így mondjam — a műbeteg feltétlen elpusztul.

Ur: Bánja a fene, kérem, csak én éljek, aztán tudja: most szerződöttem egy új titkárnőt, mert szerintem a társadalom nemcsak állatokból áll... Látom, csodálkozik, asszonyom, hogy ilyen remekeket mondok, de mivel más tollával nem akarok ékeskedni, elárulhatom, hogy összeirattam egy pár ilyen mondást, mint a „nagy pénzember” — Isten ments — utolsó mondatát. Mert akkor részben még nem tudtam eme találmányról, részben nem rossz, ha az emberről halála után egyebet is beszélnek, mint a valóságot. Nézze például, halottam erről a német Götéről, hogy „mehr Licht” mondta a halálos ágyon. Akkor nagy érdeklődésem volt bizonyos világítási részvenytársaságokban, utána néztem ennek a Götének és igazán tüchtig embernek mondták.

Férj (kissé türelmetlen): Szóval, mit tehetnek az ön érdekében?

Ur: Egyszerű a dolog, én vagyok a beteg, legyen ön az a bizonyos egészséges szervezet.

Férj: Azaz a műbeteg!

Ur: Pardon, — én megfizetem. Én nem kívánok semmi munkát ingyen, bár sajnos, ma a munkásosztály igényei kielégíthetetlenek.

Feleség: Alfréd! (Elájul.)

Ur: Ugye, mondtam, kérem, hogy mégsem kéne önagsága előtt, Elvégül itt az én — pénzemről van szó.

Férj: Es hogy jött ön éppen hozzám?

Ur: Felmentem a DMGyDEE-hez, azaz a Diplomás Munkanélkülieket Gyámolító Diplomáták Emberbaráti Egyesületéhez és ott előadtam a dolgot, hogy egy szegény, de becsületes diplomás munkanélküli szeretnék ezzel segíteni.

Férj: Miért ragaszkodik ön feltétlen diplomás emberhez?

Ur: Tudja, magának elárulhatom, mindig hő vágyam volt, hogy diplomás hulla legyek. Es látja, kérem, milyen az élet? Hát gondoltam, legalább ilyen formában.

Férj: És a diplomata urak belementek ebbe?

Ur: Istenem, ahogy vettem észre, őket is érdekli a találmány sikere. Igaz, a Népszövetség elé akarták vinni a dolgot, de addigra hol lennék én?

Férj: És hogy adták éppen az ön címet?

Ur: De kíváncsi kegyed! Azért, mert ön Európa legtehetségesebb embere. „Minek az?” — mondták és bekérték a katonai törzslapját is, ami döntő fontosságú volt, mert kiderült, hogy kegyed katonai szolgálatra alkalmatlan. Feleség.

Feleség: Alfréd! (Megint elájul.)

Ur: Na kérem, esetleg nekem már nincs sok hátra valaki életéből, sietek; konvenciál-e az ajánlatom önnek, vagy nem? De figyelmeztetem, hogy már birtokomban van nyolc festőművész, tízenegy író és az összes kisebbségi tanítók ajánlata. Ugyiszólván feltétlen nélkülül hajlandók belemenni a dologba, legfennebb a készkiadások előlegezéséhez ragaszkodnak. Az életükhez legkevésbé. Azért akadnak közöttük fantaszták, például egy lelkes tanító, hogy fogadjam örökbe nyolc gyermekét. Már, kérem, Isten látja a lelketem, nem vagyok cinikus, csak egy szegény milliárdos, — akkor inkább azzal a vacakkal a gyomromban, mint nyolc gyerekkel ebben a világban. Mert mondanom sem kell: ez reménytelenebb. — Hanem kérem a választ!

Férj (gondolkodva): Mi a véleménye önnek az életéről?

Ur (gondolkodás nélkül): Nekem nincs véleményem, nekem pénzem van.

Férj: Még csak egyet szokott gondolkozni?

Ur: Nem. Ha már éppen muszáj, inkább fikszetek.

Férj (határoz): Mik a feltételei?

Feleség: Alfréd! (Elájul.)

Ur: Az első tünetektől napi ötven fájdalomdíj, mely a fájdalmak erősödésével fordított arányban csökken...

Férj: Ezt nem értem, kérem.

Ur: Nézze, oly egyszerű: minél nagyobb fájdalmak lesznek, annál kevésbé lesz kedve kölni.

Férj: Hogy ez milyen egyszerű? Csak éppen azt az apadó ötvenet ne nevezzük fájdalomdíjnak. Szerettem tisztázni a fogalmakat, mondjuk talán így: türelmi-összeg. Tudniillik én filológus is vagyok.

Ur: Továbbá persze fizetem a kórházi költségeket, három operáció díját, de három operáció után ön kötelezi magát arra, hogy gombokat varrat a hasára. Akkor nem kell sokat bibelődni a késsel, egyszerűen kigombolják a gyomrát.

Férj: Remek!

Ur: Természetesen én fedezem az elsőosztályú temetési költségeit, szolid koszorút helyezek sírjára, melynek feliratát ön állapíthatja meg tíz szóig és az özvegynek kegydíjat biztosítok: napi ötvenet, mely a hitvesi fájdalom szüntével fordított arányban nőni fog.

Férj: Ezt megint nem értem, pedig bizonyára rémegyszerű.

Ur: De mennyire: önagsága rövidesen milliárdosná lehet.

Férj (szemrehányóan): Brigitta!

Feleség (már nem is szól, csak elájul.)

Ur: Továbbá válogathat az általam beszer-

zett „utolsó mondatok” közül, melyeket beszerzési áron engedek át önnek, egyben, a szerződés aláírása után ötezret fog kapni egy összegben, melyből, amíg lehet, privát szenvedélyeinek hódolhat.

Férj: Kérem a szerződést. (Aláírja.)

Ur: Parancsoljon, itt van az öt darab ezres.

Férj: Bocsnat, az egyik hamis.

Ur (nem ad mást): Hagy lehet valaki halála előtt ilyen kicsinyes?

Férj: Hiába, még nem szoktam meg az elmúlás gondolatát.

Botár Béla (Székelyudvarhely):

ESIK ESŐ...

*Szürke ködmadarak csüngnek alá holtan,
Rossz cipőmben a víz jaj be busan csorszan! —
Én sem vagyok már az, a ki régen voltam.*

*Nekem is már mindegy: mi jön?, mi lesz holnap?
Vágyatakokskáim a tengerbe folynak,
Vagy a pocsolyákba szerlesztet omolnak?!*

*Nekem is már mindegy: kezem tenni nem mer,
Mit törődöm vele: lesz-e érből tenger?
Nem gyötör már: miért, minek él az ember?..*

*Temetem... temetem — jajjal, megbomoltan, —
Azt a vig gyereket, aki régen voltam, —
Szürke ködmadarak csüngnek alá holtan...*

Kovács György:

Új magyar szellemiség

Az új magyar szellemiség tulajdonképpen nem is új: hatóerői kényszerítették lázadásra több mint négyszáz esztendővel ezelőtt Dózsa Györgyöt ugyanennek a szellemiségnek hatóerői robbantották ki az 1848–49-iki szabadságharcot. Nem új és mégis új, mégis még mindig korszerű, mert nem valósulhatott meg eddig.

Ez a szellemiség vitathatatlanul európai, amit az is igazol, hogy két nagy kifejező-költője: Petőfi Sándor és Ady Endre éppen ezáltal a „szellemiség” által állottak be a világ-irodalom nagyjainak sorába. Európai ez a szellemiség, mert célja a maga nyelvterületén a legmagasabb emberi eszmény megvalósítása: a nemzettest legszélesebb alkotórétégét, a parasztságot a nemzet alapfőnyezőjévé tenni.

Ez az örök célja a mindig új, mindig korszerű magyar szellemiségnek. Az örök cél tartalma a világ gazdasági és társadalmi erővonala szerint módosul: 1848-ban a nép széles rétegeit az osztrák elnyomás, illetve a rendi magyar államrendszer nyomása alól kellett a demokrácia boldogságot ígérő mezőre kimenteni, — míg 1934-ben a kapitalista termelési világrend válsága alól kellene kimenteni a parasztság egyre inkább fulladó tömegeit.

A Petőfik szabadságharcának leveretése után látszólag azt a bizonyos magyar szellemiséget is kivégezték s a szabadságharcot követő évtizedekben valóban halottnak is tűnt fel.

A huszadik század elején aztán megszólalt Ady Endre és kitünt, hogy a leányzó nem halt meg, csak alszik. S a sok évtizedes álomból Ady kezdte ébresztgetni. Mondhatnók, hogy szinte körvonalozatlanul, megfogalmazatlanul, zavarosan jelenik meg Ady költészetében az idők folyamán a magyar közélet által „baloldaliságra” ítélt cél: a parasztságot, a magyarság dolgozó rétegének nagy zömét legfontosabb nemzeti tényezővé tenni, kimenteni a vesztésre rohanó kapitalizmusból, biztos alapot teremteni a parasztságban az egész nemzettestnek, az egész állami szervezetnek az egyre őrzőgömb erővel elsodró világválság közepette. Ez az eszmékör keltette életre annakidején a Nyugatot, ebből táplálkozik, majd életművében ezt igazolja Móricz Zsigmond. A gondolatot, a huszadik század új magyar szellemiségét legkézzelfoghatóbban Szabó Dezső fogalmazza aztán meg.

Adóhivatali Közeg (be): Jónapot kívánok, Ehős Alfréd urat keresem.

Férj: Jelen!

Adóhivatali Közeg: Ön meg van róva tizezer lej fényűzési adóval.

Férj: En?!

Adóhivatali Közeg: Ön. Hja, aki ma meghalhat, az fizessen. Kérem a pénzt.

Férj: De nekem csak ötezer van...

Adóhivatali Közeg: Akkor lefoglalom a — halálát. (És lefoglalja.)

(Mindenkire sirva fakad, még a közeg is!)

vonaltak. Legújabbán Szegeden állott össze pár hívó fiatal ember ennek az ügynek szolgálata, ami nem kis vállalkozás, hiszen a „hivatalosak” legkonkabb rosszindulatával kell mindennekellenk megküzdniük, mert munkájuk egy teljesen új élet felépítését célozza, amely itéletet s halált jelent a mostani életberendezkedésre nézve. Ezek a fiatalok folyóiratot adtak ki „Izenet” címen, amelyet az Erdélyben is ismert, tehetséges Berczeli A. Károly szerkeszt. A folyóirat első száma várostörténetet, irodalmi tanulmányt, továbbá pár kiváló tehetségtől tanuskodó illusztrációt, illetve festményt és rajzot tartalmaz. A folyóirattal megindult szegedi mozgalom eszméi keresztmetszetét, azt hiszem, a debreceni Juhász Géza „Európai irodalom és magyarság” és a Berczeli A. Károly „Új ifjúság” című tanulmányai mellett leginkább a csongrádi Kiss István „A magyar paraszt útja” című tanulmánya hozza elénk. Meggondolkoztató ez a tanulmány, mely gyökereiben vizsgálja a parasztság nehéz küzdelmeit és erőfeszítéseit a kapitalista világrend válságának közepette. Mindenekelőtt bátran és elhatározottan szembenéz a helyzettel. Ez a helyzet megdöbbentő. A magyar paraszt tanácstalanul, magárahagyottan áll az alapfőnyezőiben szétbomló rendszer nagy zűrzavarában. A maga módja szerint próbál védekezni a gazdasági válsággal szemben s ezt a védekezést szolgálja — Kiss István szerint — az „egyke” rendszer. Merész, de igaz megállapításokat tesz a cikk írója. Például:

„Az egyke erőszakos beavatkozás a természet rendjébe és ennek az erőszakos beavatkozásnak fölöttebb káros következményei jelentkeznek: nem utolsó sorban az erkölcsi érték tökéletes kipusztulása és ennek következtében a többé már dolgozni nem tudó elemek kipusztulása, mert a falu társadalmi a kapitalizmus korában nem tűri az eltartottat...”

Vagy egy oldallal tovább:

„Az öncélúvá vált és a magyar etnosz legszélesebb rétegeitől elszakadt politika egyfelől a bizalmatlanság, másfelől a mindent az államtól várás növelésével ugyiszólván áthidalhatatlan erkölcsi akadályokat állított az elé, hogy a magyar parasztot — mondjuk — alkotmányos eszközök között vonjuk be az új állami organizációba és tegyük az új magyar élet kialakításának a sarokkövévé...”

Az az ifjúság, amely ilyen tisztán és bátran látja a maga dolgozó tömegeinek kérdéshalmazát, a lesújtóbbnál-lesújtóbb helyzetet gazdasági, kulturális, meg társadalmi téren, az az ifjúság alkalmas arra, hogy jövőt építsen.

Az impériumváltozás alkalmával a kisebbségi magyarság a régi Magyarország társadalmi felépítménye mellett az új magyar szellemiséget is örökölte. A mi magyarságunkra, amelynek éppen olyan döntő jelentőségű nemzetalkotó rétege a parasztság, mint akármelyik kelet-európai népnél, — a világválsághoz pótólóg a kisebbségi helyzet is hozzájárult, hogy minél rohamosabban felismertesse velünk annak a bizonyos „új magyar szellemiségnek” egyedül követhető céljait. Kisebbségi életünk csakia ugy menthet meg a végpusztulástól, ha a mi parasztságunkat életünk sarkalatos tényezőjévé tesszük s harcunkban egész népi erőnkkel állunk ki a porondra.

A huszas évek után biztatólag meg is indult az értelmiség felsorakozása ennek a célnak a szolgálására és megvalósítására. De ott, ahol a munkának kezdődnie kellett volna, a parasztság gazdasági megszervezésénél megtorpant, sőt egészen megsemmisültnek látszott a megmozdulás. Az elméletek határát nem tudták túllépni.

A természetes nemzetbiológiai folyamat az lett volna, hogy az Erdélyben feltörő új nemzedék — leszámolva a nagyon könnyen látható tényekkel — ráveti magát a falura és talpra állítja gyakorlati munkájával a parasztságot, formákat keres a szervezkedéshez és utakat a parasztság politikai szöhozzjuttatásához. Az ifjúság átrágtá magát az elméleteken, amelyeket csaknem olyan pontosan papírra fektetett az előttünk járó nemzedék, mint mi. Áttanulmányozta a falut, meglátott minden tennivalót, de kockáztatni a gyakorlati munkára nem akart vagy nem mert.

Az erdélyi magyar falu ma is, még mindig szomjasan, elesetten várja az „új magyar szellemiség” gyakorlati mentő-munkáját.

VII/9. Ez a dátuma a Nemes Ferenc

Elemistia voltam...

c. regény megjelenésének.

Ön e regényt e lap minden árusánál, bizományosánál, helyi megbízottjánál, a bukaresti fiók, vagy a brassói főkiadóhivatalban e naptól kezdve 4 lej kezelési költség befizetése ellenében megkaphatja.

A pederasztia a világtörténelemben

Ennek a véres kis epizódnak, amely a napokban Németországban lezajlott, leg-
rikóbb részlete: a homoszexualitás a
világtörténelemben. A német nemzetiszocialista munkásait hivatalos nyilatko-
zatában kiemeli, hogy Róhm kapitány
rohamosztag-főparancsnokot „közismert
szerencsétlen hajlama miatt” is el akarta
már távolítani helyéről Hitler és más
helyen is szó esik Róhm „erkölcsi zül-
lottségéről”. Különben szélteben-hosszá-
ban hírlik, hogy hasonló furcsaságban
szenvet általában az egész hitlerista ve-
zérkar s a müncheni Barna Ház beteges
orgáiról már Hitlerék nyeregbejutása
előtt sokat beszéltek. Hogy a többi fő-
vezérek is Róhmhoz hasonló hajlamuk-
e, azt persze még nem tudni biztosan. Majd
nyilatkoztatták hivatalosan Göringről
is, amikor Hitler őt fejezteti le, vagy
fordítva. Elvégre most már erre is sor
kerülhet.

Mindenesetre ez az első eset a világtör-
ténelemben, hogy a beteges nemi eltér-
lyedés, a férfiszerelem, döntő pillanatban
mint vezérmotívum, érv, történelmi té-
nyező szerepel. Ezt az eltérlyedést a
legtöbb országban tiltja a törvény, elég
helytelenül, mert a mai haladó szellem
csak sajnálatraméltó, gyógyításhozor-
ló betegségné foghatja fel. De hogy az
állami vezetőségre velejárója legyen: ezt
most pipáljuk először, a Harmadik Bi-
rodalomban.

Eme pikantéria mellett szinte jelen-
téken az a kis vértócsa, ami Hitler
„felülkerekedésének” volt az ára. Hány
áldozat feje zuhant, azt sem tudni még
biztosan. De pontos a hivatalos jelentés,
vagy sem: csak kis vérpata, cserged-
zett a már kiöntött vértengerbe. Csekély-
ség. Megszokás dolga. Igaz ugyan, hogy
összeesküvést, a közrend ellenségeit,
így elintézni sehol se szokás. Szabadalmi
államban megbuktatják az ellenpártot,
csetleg törvény elé állítják, száműzik,
hebtörözik. Ausztriában akasztottak,
de csak törvényszéki tárgyalás után, köl-
csönös áldozatokat követelő harcban
fegyverrel a kezükben elfogott forradal-
márokat. Oroszországban Trockijt és
társait évekig leszólták a kongresszusok-
kon, majd száműzték. Spanyolország-
ban deportálták a királpárti összeeskü-
vőket. De így, rögtön a helyszínen, min-
den külön értesítés helyett lepuftatni
őket: ez csak a Harmadik Birodalom
szabadalma és különleges stílusa.

Miért oly gyors és véresen? Ki nem
látja a féktelen és rohamos terror dialek-
tikáját? Erő és gyengeség egyben. Lemé-
szárolni gyorsan, ebben a pillanatban
még van erőm rá. A következőben már
nem lesz. Egyetlen forradalmár feléb-
reszt a milliókat. Hogy rettegjen, milyen
végtelen gyengeséget érezhet az, aki
ajánlatosnak tartja oly mohón forogni
a hárdot!

Erre a ma történelmében nincs is pél-
da. Évszázadokkal kell visszamennünk,
valahova a középkorba, a török szultáni
birodalom vagy Róma hanyatló korszaka-
kába. Ilyen időkben találjuk párját a
történelemnek, mindig a bomlás, zülles, a
közélgő vég, csallhatatlan előjele gyanánt.

Mit változtatott a véres cécó a Hitler-
uralom helyzetét? Megerősítette pillá-
natnyilag — mondják egyesek — hiszen
ezután a páratlan erély után jóideig sen-
ki se meri kinyitni a száját. Igaz ez?
Nem roppant erkölcsi vereség-e, hogy
Hitler kénytelen — ismételjük, kényte-
len — legyilkolni saját alvezérét, szá-
mos rohamosztagos kerületi parancsnok-
kal és egy történelmi nevű tábornokkal
együtt? Az ilyen erkölcsi vereségek a
történelem során ténylegesség, materiális
vereséggé válnak fel.

Micsoda ékes ábrát mellékel most Hit-
ler a „népegységről” szóló unásig ismert
szöveghez? Ez a nép áll egy emberként a
horogkereszt mögött, mikor egyik vezére,

csak egyetlen lépcsőfokkal a Führer
alatt, forradalmat szított? Milyen ószin-
te lehet a hűsége és meglegedése a létra
első fokain szorongó tömegeknek?

Most láthattuk a véres árnyalatu képet:
pillanatifelvétel a német fasizmus népegy-
ségéről. Nem szolidaritásban tömörült had-
sorok menetelnek itt: ez a mindenki há-
boruja mindenki ellen, végső és törhetet-
len kiélesedésében, a világot elpusztítás-
sal fenyegető robbanás előtt. A nemzeti-
szocializmus valósága: az összes ellenté-
tek kiélesedése. Ezt mutatja a pillanat-
felvétel. Mit szól ehhez a világ? Ki bite-
lez még nekik, pénzt vagy meggyőző-
dést?

Bővebb magyarázatot a kis eseményt nem

NEMES FERENC:

Kései szózat kisasszonyomhoz

A B. L. és Népujság hatalmas olvasó-
táborra kivételes érdeklődéssel várja
lapjaink fiatal munkatársának, Nemes
Ferencnek vidám regényét, amely „Ele-
mista voltam...” címen a napokban
jelenik meg. Nemes Ferenc már jólis-
mert írója a közönségnek, apró humo-
reszkjeivel, ötletekkel gazdag újságci-
keivel már évekkel ezelőtt magárapon-
ta az olvasó figyelmét. Regénye is méltó
lesz azokhoz az apró, szellemes írá-
sokhoz, amelyek szinte naponként je-
lennek meg. A mindvégig szórakoztató,
mulatságos és kedves regényből alább
közlünk egy részletet. Jobb reklám ez
minden reklámnál.

Kései szózat kisasszonyomhoz

Egy nap, amikor hazaballagtunk az is-
kolából, egy idegen hölgyet találtunk a
szalonon. Bemutakozás után rögtön ösz-
sze-vissza csókolt.

A német kisasszonyunk volt, vagy ha
ugy tetszik, a „frájláj”.

— Frájláj! Frájláj! Husz év távlat-
ból, hadd szóljak kegyedhez!

Anno dazumal, a hátulgombolos, szép
napokban szemérmes gyermek lévén, nem
mondhattam el, amit most megírok ma-
gának.

Belátom, kisfiu voltam. Elemista. Maga-
viscetem dicséretes.

Higye el azonban, hogy matrózbluzom
mögött (amit melleleg megalázónak tar-
tottam) egy férfiszív dobogott.

Szerettem magát, Frájláj, de maga —
még most is fáj leírni — kutyába se vett...

Hát tudja meg, hogy már annakidején
kiszujjamban volt „A nő mint háziorvos”
című népszerű tudományos munka min-
den sora. Maga mégis úgy kezelt, mint
egy gyermeket. Engemet, aki tudtam,
hogy mi a vörheny és a tüszős mandula-
gyulladás...

Ez nem volt szép magától, Frájláj!

Talán nem is magára haragudtam any-
gyira, hanem arra a molett, külön K. u. k.
tisztre, aki minden áldott délután kard-
csörtetve sétált a lakásunk előtt.

Tudtam, hogy nem miattam koptatja
csizmáit...

Nagyon bánatos voltam, Frájláj!

Emlékezhettek, hogy ezeken a délutá-
nokon mindig a spájzból kerültem elő.
Most már bevallhatom, hogy sohasem
dézsmáltam meg a befőttes üvegeket.
Más okból vonultam az éléskamra
klastromi magányába. Ott zokogtam, egy
bödönre borulva a női csallóság fölött.

Mindenkit gyűlöltam, aki maga körül
legyeskedett, imádott Franciska!

Megvettem a snájdig bankfiut is, aki-
nek olyan csodás nyakkendői voltak. Meg-
tudtam volna fojtani a gyógyszerész is,
aki olyan csábos mosollyal szolgálta ki,
valahányszor parfümöt vásárolt a patiká-
ban.

Általában minden hosszunadrágos ellen-
vőbösszut esküdtem, aki magának olyan
mennyei („so himmlisch”) volt.

Ellenséget láttam a kackiás aranyifjak-
ban, is, akik a vadgesztenyes promenádán
utánunk irányították lépteiket.

Mit tagadjam, nagyon megviseltek ezek
a napok.

Életunt voltam. Apatikus.

Szerelmes.

Az udvaron levő hintának sem örültem
és unottam vágtam a sarokba „Mackó ur
utazásait”. Szerelmes voltam, szomorú kis
felnőtt, a nagyok erényeivel és hibáival.

Lassanként megismertem aztán a barát-

kiván. Egy-két tucat ember mindössze,
amint a hivatalos jelentés megnyugt-
tat. A nemzetiszocializmus lényege, cél-
jai, igazi ábrázata, a tömegek helyzete:
mindez ugyanis lelepleződött már. Most egy
percre félrehúzódt a feltő gonddal ösz-
szecsukott vérbiboros függöny s meglát-
tunk egy darab tanulságos Harmadik Bi-
rodalmat. A függőnyt gyorsan összehu-
zák megint. Ez is elég volt. Amit láttunk,
az Göring egyik szónoklata szerint „az
emberiség felébredése, d'cső új törté-
nelmi korszaka, amely (ezt a csallhatatlan
német alapossággal számította ki?) — har-
mincezer évig fog tartani.

Pont harmincezerig.

Körműves Géza

FEJFÁJÁSOK

idegszába, influenza, rheumás fájdai-
mak csakis a

Dr. NANU MUSCEL-téle

ANTINEURALGIC

által gyógyíthatók. Eredeti dobozban,
mely két kapszulát (ostyában) tar-
talmaz, fenti eredeti jelzéssel. — Kap-
ható gyógyszerárakban és drogé-
riákban.

nőit is, akik magához hasonlóan apró
kölykökkel vesződtek, ha történetesen
nem volt randevujuk. Ami pedig, valljuk
be, meglehetősen gyakran előfordult!

Akkor elhallgattam, de most minden
kerteles nélkül bevallom, hogy sem a pla-
tinaszőke Berta, sem fehér ruháján a széles,
kék szallagal, sem az éjfélete Mici nem
tetszett annyira, mint maga... Franciska
aus Teplitz-Schönau!

Most már nem is csodálkozom rajta.

Ott zajlott élete előttem.

Minden apró-cseprő titkáról tudomást

szereztem.

Láttam a kezébe csusztatott névjegye-
ket, olvastam a légyjárt esdeklő, szen-
vedélyes sorokat!

Elkísértem kalandjaira, mert nem hagy-
hatott az utcán.

Igazán nem mondhat ellenem semmit.
Egy kukkot se, Franciska, most én beszé-
lek!

Ugy-e, hogy jó gyermek voltam?

Türelemesen várakoztam magára min-
denütt. Az előszobában éppenugy, mint a
parkbeli padokon.

Maga azonban nem is lepdött meg
ezen, mert buta kisfiúnak tartott.

Pedig nem voltam az!

Mirdjárt elárulom azt is, hogy miért
nem!

Emlékszik, egyszer a fürdőbe is elvitt.
Na, ne tagadja, hiszen kisfiu voltam. Kü-
lönben is tanuim vanna rá. Nemcsak a
fürdősasszony, hanem a maga gyógyszer-
részismerőse is, aki látott bennünket a
fürdőből kijönni és meghökkenve, látható
féltekenységgel bámult utánunk.

Szóval elmentünk a fürdőbe.

Megfordított és arccal a saroknak álli-
tott...

— Sei artig! — mondta komolyan —
és fordulj meg, amíg a vízbe lépek!

Ennyire butának tartott.

Elvárta és feltételezte, hogy megfordu-
lok...

Frájláj!

Husz év elteltével, szívemre tett kézzel
esküszöm, hogy odanéztam. Auf Ehren-
wort!

Még most is szívesen gondolkodok rá, hogy
tuljártam az eszén. Nem adtam oda

egy vaklóért, hogy ugy láttam magát,
Franciska!

Később, amikor gimnázista koromban a
Loreleyt szavalgattam, újra magam előtt
láttam, amint kibontott tündéri hajával
mint valami meglevenedett mese a szap-
panos habokon ringatózik.

Egyszer a moziba is elvitt.

Igaz, hogy akkor hárman voltunk.

A harmadik nem gyermekcipőket, ha-
nem tisztieszmákat viselt, amilyen sar-
lantunk pengtek.

A riválisom volt, hogy ette volna meg
a fene!

A filmből különben egy mukkot sem
értettem. Valami drámát játszottak, em-
berek imbolyogtak a vásznon...

A zongorista halk románcot csalt ki a
viharvert Bösendorferből és én a maga
nyakát bámultam, Frájláj. A nyakát,
amelyet kontya szabadon hagyott és amit
a fentemlített K. u. k. tiszt bőrkezttyis
ujjai simogattak.

Sietve megnyugtatom, hogy megbocsá-
tok!

Akkoriban erősen foglalkoztam bána-
tomban azzal a gondolattal, hogy kalóz-
nak szegődöm valamilyen kinyi bárkára,
vagy szegénylegény módjára, bekormo-
zott képpel végigfosztogatom a környék-
beli tanyákat.

Azóta letettem ezekről a tervekről és a
szívembe is valami megnyugvásféle költ-
tözött.

Nem haragszom már magára, Frájláj!
Hiszen, ha elgondolom, maga felett is
elszállt az idő azóta.

Bizonyára visszament Teplitz-Schönau-
ba, ahol most erősen középkorú család-
anya és nem is gondol arra, hogy milyen
korszerűtlen érzelmeket támasztott föl ab-
ban a komoly kisfiuban, aki voltam!

Csókózzon a kezét, Franciska! Mindig
„méllezni fogok magára”!

Már régen elfelejtettem, hogy azért
kellett elmennie tőlünk, mert egyet mast
ellopott.

Egy kis csipke ide, egy kis kalap oda,
egy kis meggybefőtt amoda, mégis na-
gyon szerettem.

Hanem azt a kardcsörtető K. u. k. tisz-
tet ma sem tudom megbocsátani...

A női divat parancsol

Angol tudósok mozgalmat indítottak a ki-
gyók védelmére, mert a női divat már-már ki-
pusztítással fenyeget egész hüllőfajtákat. Az
angol tudósok tehát hüllővédelmi bizottságot
alakítottak és ennek föllépésére az angol kor-
mány legközelebb intézkedik a gyíkok, kigyók
és krokodilusok tömeges pusztításának meg-
akadályozására. Amerika ezen a téren meg-
előzte Angolországot és főként a krokodilus-
védelme tekintetében. A női divat a nagy vizen
tul már a múlt század ötvenes éveiben meg-
parancsolta a krokodilbőr használatát. Egyidő-
re elaludt ez a divat, de 1870-ben nagy erővel
föleledt és ez időtől az Egyesült-Államokban
évenként körülbelül 280.000 bőrt készítettek
420.000 dollár értékben. Cipőt, kis táskákat,
székbehuatát készítettek belőlük, majd 1890-
től kezdve Floridának idegenforgalmi és em-
lékipara is rávetette magát a krokodilbőrre,
az idegeneknek élő, vagy kitömött fiatal alligá-
torokat adott el. Ez az ipar ott ma is virág-
zik. Hogy ennek következtében ez a hüllő ki-
ne pusztuljon, Amerikában ügyes üzletembe-
rek, látván, hogy az élő alligátorral csakugy,
mint a leöltnek bőrével jó üzletet lehet csinál-
ni, úgynevezett alligátor-farmokat létesítettek,
alligátorok tartására és tenyésztésére. Egy
ilyen nagyobb farmon 6000—12.000 mindenféle
nagyságu alligátor van. Naponta 400—3000 ki-

logramm halat és lóhust fogyasztanak el. Az
Egyesült-Államokon kívül nincs még egy hely,
ahol annak rendje és módja szerint tenyészte-
nek a krokodilt. Az amerikaiak nem érzelmi,
hanem gazdasági okok miatt tették meg azt,
amire az angolok tudósai természetvédelmi
meggondolásra csak most készülődnek. Aki
pedig azt hiszi, hogy a női divatra bármiféle
hatással lehet akárminő rendelkezés, parancs
vagy tilalom, az alaposan téved. Voltak már
hosszu évtizedeken át harcok divatkérdések-
ben nők és hatóságok közt, s végeredményben
mindig a nők győztek. Majd ha a női divat su-
ba dobja a hüllők bőrét, mert másvalami újat
kedvel meg, akkor a hüllők védelmezői és gon-
dos tenyésztői ott lesznek, ahol ma a délafri-
kai struccenyésztők vannak: egykor gazda-
gok, most leszegényedve lesik-várják az adót,
amikor valami véletlen új életre kelti a strucc-
toll divatját. Mert a női tetszenívágyás, a női
divat, az parancsol.

Követeljen
kimondottan
eredeti
OLLA-t,
mely évtize-
dek óta elis-
mert és vezető
minőség!

Megszabadul aranyerétől,

ha
RECTO-SEROL

szérum kenőcsöt használ!

Merz & Co. Zürich készítménye.

Kapható minden gyógyszerárban és
drogériában Nagy tubus ára 120 lej
Engros-lerakat Barna Miklós, București
Strada Romana 55 c, emelet.

FLIT POWDER

ELPUSZTITJA

a poloskákat, bolhákat és a hangyákat.
LEGYEK, SZUNYOGOK ÉS MOLYOK ELLEN A LEGBIZTOSABB SZER A HIRES FLIT-FOLYADÉK

MÉGEGYSZER

Mai lányok

A B. L. június 24-iki számában Takács Anna megemlékezik a Mai lányról. Megdöbbentő képet fest róla és a sorsáról. Szerinte a mai lányok sorsában és jelenében nincsen semmi remény, nincsen állás, nincsen férj: az életük csupa probléma és függés minden irányban és amennyiben az élni-vágyás reggelén áthágják az erkölcsi törvényt, bele kerülnek a „tisztességtelen” lányok világába. A társadalom az egész vonalon elítéli őket. Vádak, ostoba és felelőtlen vádak zúdulnak rájuk.

Szóval a mai lány arra van rendelve, hogy siralom völgyében szenvedjen. A jövője is reménytelen.

Kedves író! Hol él, hogy ilyen sötétnek és virágstalanoknak látja leányaink életét, sorsát?

Évtizedek óta lányokkal van dolgom és még mostanáig is napról-napra felkeresnek sokan, minden ranguk és sorsuk. Öszintén megbeszéljük életük folyását, de én nem látom azt, amit Ön.

Bizonyos, hogy vannak, akik helytelen módon és helytelen módon keresik életcéljukat, mert a mozinak, sok haszontalan regénynek (amelyek csak a szerelmi élet beteges és felelőtlen rajzával kápráztatják el, mert a sok léha szindarabnak és a Divatnak kerítő kezébe kerülnek).

Vannak olyanok is, akik a férfikkal a hódítás örve alatt komáznak, vannak, akik a Divat „kötelező” hatása alatt szalonban, vizparton valósággal „nekivetkőznek”, felkínálkoznak és inkább ma veszik meg a gumifürdőtrikót, semmint holnap. Ez igaz.

Vannak, vannak... És akkor ki az oka a bajnak? Vajjon a társadalom-e, vagy maga a kérdéses lány, aki a szabadságot ösztönözteti a szabadsággal: a függetlenséget az erkölcsi törvények és a szemérem fitymálásával, a munkálkodást a könnyű boldogulás hajhászásával, a finom és szerény magatartást a görők és filmesillagok féktelen nekivadásával?

Ők, ezek a lányok az okai erkölcsi értékek és helyzetük hanyatlásának.

De mert valóban ilyenek is vannak, nem állíthatjuk mindjárt egyetemesen, hogy ez volna a mai leány átlagsorsa és állagszínvonala.

Mert sokezer erdélyi magyar lánynak nem ez!

Az erdélyi magyar lányok általában erősek, testben és lélekben egészségesek, lelkiismeretesek, szorgalmasak és tisztességes életcélú keresnek. Tudják, hogy a becsületes nőnek tisztessége van. Az erdélyi magyar lány tudja, hogy a férfi akivel az erkölcsi törvények mellőzésével fraternizálna, nem venné el őt feleségül.

E sok ezer leány mindenike végső eredményül családot óhajtat. És ez az óhajtatás, ez a vágy nála nem olyan égető testi kényszerűsége alapul, amely „élni” parancsolja őt az erkölcsi törvények áthágásával és semmibevetelével. Ezt a szót: „élni”, ismeri ő is, de nem azokkal a jegyekkel tölti meg, amelyeket a szónak tartalmául a frivolság és a szabadság gondol.

Tehát ha egy leánynak képzelete és elgondolásai tisztábbak, nemesebbek, becsületesebbek, ha szerény mindennapiját kész munkával megszerezni és nem a la Színházi Élet: nem is fog a

Bukarestbe utazók figyelmébe!

HOTEL LUVRU

St rada Carol 4.

Victoriei sarok. Főposta mellett

Teljesen átalakítva, új berendezés, modern comfort.
Hideg-meleg folyóvíz, fürdőszoba, telefon, lift.
ÚJ VEZETES ALATT. — Mérsékelt árak.

„tisztességtelen” lányok lecsuszott gárdájába kerülni és nem kell, hogy azt a bizonyos irtalmas kezét sóvárogja, amely valahogy visszaadja „lelkiismerete nyugodt taktusát.”

Élni elszántan és hősiesen az örök erkölcsi törvények szerint kell, elszántan, hősiesen, áldozatosan!

Nehezére esik?

Vajjon az nem esik nehezére, hogy a kijavíthatatlan hibát elköveti, mert „élni” akar és azután „álmainak hőseitől” elhagyottan kell tovább küzdenie?!

A függetlenség nagyszerű dolog. De függetlenségét a lány csak jellemzősüléssé, tudással és munkával érheti el.

Itt kénytelen vagyok azonban rámutatni arra a hibás felfogásra, amely me

nehezíti a mai leány boldogulását.

Valamirevaló munkaalkalomnak csak azt tartják, amelynek a színhelye a k

tedra, vagy az iroda. És itt van a hiba!

Ezek a helyek vagy nehezen, vagy sehogyssem érhetők el ma és így mindennapi a panasz, hogy nincsen munkaalkalom a lányok számára.

Van munkaalkalom, csak hogy más téren, mint ahol keresik.

Csak futólag említem, hogy ott van a háztartással, a belterjes gazdálkodással összefüggő egész rakás, nagyon de nagyon sok munka; ott van leányaink számára az üzleti élettel, a falu életével, a népiipar szervezésével stb. stb. összefüggő tevékenységeknek hosszú sorozata. Tessék ezekből egyet-kettőt válogatni, megtanulni és gyakorolni! Okos, szorgalmas, kitartó munkálkodás feltétlenül meghozza a maga jutalmát és mindaddig, amíg becsületes alapon végzik őket, fel

tétlenül „ranghoz illő” foglalkozások lesznek. Csak megbecsülést és elismerést vihetnek ki velük.

Természetesen ez az élet más formájú, mint az irodai. Itt elmarad a festett köröm, a hegyes köröm, el kell maradnia a korán reggel való ajakpirosítónak: a ruhozásnak, a tartós hullámoknak: a Dauerwellen-nek, el kell maradnia a ruházkodásban az utolsó divat török-szakad követelésének és még egy sereg sőtöbbször. Itt egyszerűen és természetesen az új munkakör gyakorlati igényeinek megfelelően kell élni.

Az hiszem, hogy az így élő leányok aztán hamarabb és könnyebben is mennek férjhez. A férfiaknak is több bátorsága van ilyen leányt elvenni, aki nem magára rak mindent, amit az irodán szerez, hanem termelő és megértő munkatárs.

A leegyszerűsített élet és életmód szerint élő, de azért tanult és művelt lány nem „problémák” vesződik, nem akar modern értelemben vett „élni-akarást”, hanem a való életet figyelni józanul, a reális alapokat veszi számba és azokhoz alkalmazkodik.

Egész életünk úgy alakult, hogy hiába vannak nyitva a nők számára az egyetem és más felső iskolák kapui. Tudományt, azt adnának ezek: de kenyeret: nem tudnak adni. Ez rideg tény. Aki élni akar, annak alkalmazkodnia kell.

A kenyeret, a megélhetést tehát más, új utakon kell keresni, a becsületes kenyeret, amelynek megszerzésével együtt jár az önbecsülés és egy sereg nagyszerű emberi tulajdonságnak kifejlesztése.

Vannak már, akik ezeken az új utakon

MINEK A KOZMETIKA?

ROVATVEZETŐ:

VARADY ILUS,

A WIENER KOSMETIKVEREIN ELNÖKNŐJE

Kozmetikai, szépségápolási rovatunk új kézbe került: Várady Ilust, az évtizedek óta Bécsben működő, európai hírnevű magyar kozmetikusnőt nyertük meg hozzá, aki a szépségápolás legelismertebb szakteremtései közé tartozik. Mostantól fogva ő látja el hölgyolvasóinkat értékes gyakorlati tanácsokkal, nagyszerű felkészültsége és dus tapasztalatai alapján. A legutóbbi beérkezett kéréseket már hozzá továbbítottuk s rögtön, első cikke kapcsán adja is rájuk a kimerítő válaszokat. Ezután azonban nőolvásóink idő- és költségmegtakarítás céljából — lapunkra hívatkozva — közvetlenül, egyenesen hozzá Várady Ilus, Wiener Kosmetischule, Wien I., Kärntnerstrasse 21.) intézik leveleiket, vagy levelezőlapon (előbbi portója 7.50, utóbbi 4.50 lej) kérdéseiket s a válaszokat lapunk e rovatának üzeneteiben kapják meg. Mi ezután már nem vállaljuk az érdeklődő-levelek továbbítását. Megjegyezve még, hogy ez a kozmetikai tanácsadás teljesen díjtalan, annak a meggyőződésünknek adunk kifejezést, hogy olvasóink ezt a hasznos szolgálatunkat is kellően értékelni és méltányolni fogják.

Alig egy pár napja, hogy újra együtt ültem volt osztálytársnőmmel a meghitt iskolapadokon, egy újabb, ugynevezett tízéves találkozón. Hogy ezúttal a hányadikon, azt nem fogom elárulni, mert annyira nő én is vagyok, bár nyugodtan meglehetném, mert hiszen azért vagyok kozmetikus.

Ha semmi más, akkor ez a találka újra bizonyította, hogy mennyire szüksége van minden nőnek a rendszeres test- és bőrápolásra, nem is beszélve az arc speciális kikészítéséről, avagy a feltűnőbb szépséghibák eltávolításáról, vagy eltávolításának szükségességéről.

A kis barna leányka, aki valamikor mindnyájunkat letépte a sárga irigységtől ud

varlóinak a számával, ma, mint egy kis hor-dószerű hájtömeg, alig birt begurulni rettentő szuszogások között a régi helyére. Az egy-kori bájos, szőke leányka érzékeny arcborán a rossz ápolás, vagy a teljes ápolatlanság következtében a legkülönbözőbb kozmetikai hibákból olyan gyűjtemény képződött az évek folyamán, hogy bátran szépséghibamúzeumnak lehetett volna kijelenteni. És ami szegénynél még borzasztóbbul hatott, hogy mindennek dacára a régi, saját szépségétől eltelt mosollyal illegette-billegette és rázogatta magát. Az egy-kori hódító, temperamentumos, fekete leánynak különös hajusza és szakálla volt, mint akár-melyik egykori gavaljérjának. Tinikének pedig, az osztály egykori naivjának, aki a titkos szerelmes leveleket közvetítette a női osztály és az apja fiuinternátusában lévő diákok között, olyan mély és hatalmas tokája lógott alá, mintha az idők folyamán mindig bánatosan mosolygó arcocská megkésztetődött volna.

Agatácska, akinek súlyos lencszoke hajfonatai majdnem a sarkáig hullottak alá, mostan teljesen kopasz volt, mert volt szegénynek egy okos nagymamája, aki nem engedte, hogy ápolja a természetből fogva igen dusan nővé haját, azt mondván, hogy ha ápolja, akkor meg-szűnik a növekedés. A növekedés nem szűnt ugyan meg, de a tudatlan nővé haj úgy járt, mint a tulstírú erdő, kipusztult. A hajbőrhez sem levegő, sem napfény, sem táplálék hozzá nem férhetett és így a kimerült hajgyökerek degenerálódtak, elpusztultak, ami a haj kihullását eredményezte. Amikor már a baj megvolt, Agatácska, aki-nek a kis városban büszkesége a hosszú haja volt, nem azt tette, hogy alapos kura végett felkeresse a szakembert, hanem ugyancsak va-lami okos néni tanácsára alhaját vásárolt és ezt rakosgatta a fejére és rakja ma is.

Hogy azután legtöbbnek az arca mennyire tele volt korai ráncokkal, redőkkel és a kife-jesztelen szemek körül micsoda szarkalábak, könnyzacskók helyezkedtek el! A legtöbbjének az orra úgy virított, mint az érett paprika, az arcborának a színe olyan fakó lett, mintha soha-sem lett volna fiatal az illető virágsziromszerű, friss és üde színeivel. Egy csomóan olyan iz-zadásgagot árasztottak maguk körül, hogy tisztára illemből nem lett rosszul az ember.

Pedig, Istenem, mindnyájan a legjobb tudá-suk szerint kikenték és kifenték, kicsinosítot-ták magukat erre a nagy napra. Olyikon egé-

KAPHATÓ MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN ÉS DROGÉRIÁBAN

járnak. Ezek a lányok nem látják olyan sötétnek sorsukat, mint ahogy Takács Anna látja és rajzolja. Sőt, azt hiszem, maga Takács Anna is csak egy elkesere-dettebb pillanatában láthatta olyannak. Célja valószínűleg az, hogy leányúrsait dacos elszántságra bírja, hogy teljes erő-vel küzdjenek a maguk jövődjéért. És ilyen értelemben csak halásak lehetünk cikkéért.

Kovács Dezsőné

szen elfogadható izléssel készített divatos ru-hák és kalapok, cipők hirdették a jómódot. Sőt az arcokra is ráraktak annyi pudert és fes-téket, hogy aznap az összes drogériák illatszer-tárai egészen jó üzleteket csinálhattak. Sőt a parfümökkel sem takarékoskodtak. Egy pár perc múlva az ember már olyan fejfájást ka-pott tőle, hogy isteni megváltás volt, amint a beszédek végetérték és a régi osztályból ki-ne-hetett újra az ember a szabad levegőre.

De, azt hiszem, ezt nem kell folytatnom. Mert mindenki, aki végigcsinálta egy ilyen, volt osztálytársnővel való találkát, ha maga egy testileg kultivált és egy lelkiileg kulturált, mo-dern ember, igen vegyes érzelmekkel fog rá visszaemlékezni.

Az igaz, hogy ez a találkozó nem a főváros-ban, hanem egy közepes városban történt (nem Brassóban, bár talán itt is éppen úgy történhetett volna!), de azért, mert egy nő nem lakik egy világvárosban, ez nem ok arra, hogy magát elhanyagolja és csak éppen annyit tu-djon a szépségápolásból, mint a legművele-tebb teremtes: hogy veszek pudert, veszek pi-rositót, veszek valami jó, szagos vizet, feltűnőt, hogy kabuljon tőle a férfi és azután, hogy ki-öltözködöm a legújabb divat szerint, főleg az-ért, hogy megpuhadjon a barátnőm, akinek erre nem telik. Olykor elmegyek egy fodrász-hoz is. És ezzel schluss!

Ezek a nők aztán ne csodálkozzanak, ha fér-jük egy pár év után már a legszemérmertleneb-ből megcsalják őket, dacára a divatos kalapok-nak (sőt még az egészen áttetsző, pókháló-se-lyemharisnya sem segített). A férfiak egyszerűen rá vannak erre kényszerítve, mert (bár nem vallják be, éppen az ellenkezőjére esküsznek a gazemberek a háziüké, meg a gyermekek miatt), öngyűlöset megutálják. Megutálják az állandó rossz száj, az állandó rossz, kiállhatatlan testszag, a foltos, kiütéses, mitesszeres bő-re, a vörös orra, vörös keze, az állandóan ren-detlen haja, a korai ráncok, redők, mindjobban eltompuló fényű szem, a szőrös állak, a mind-jobban elesnyuló arc, eldurvuló arcvonások, elidomtalánosodó testformák, az egyre növekvő ellustulás és lelki elbutulás miatt.

Tessék engem jól megérteni. Nem beszélek betegségekről és az ezek miatt előálló szépség-hibákról, deformációkról. Ezek orvoshoz tar-toznak s ha betegségekről van szó, akkor min-den férfi és minden férj a hölgyével szemben, akit szeret, szerető türelemmel, megértéssel fog viselkedni és mindent el fog követni, hogy a betegség és az ezzel együtt járó nem asztéti-kus jelenségek elmúljanak. Itt tisztára olyan hibákra mutatok rá, amelyeket minden nő leg-alább 50 éves koráig, sőt még azután is nagyjából elkerülhet, ha a higiénia és a koz-metika legelőkelőbb szabályait ismeri és minden-napos test- és bőrápolásában azokat pontosan és lelkiismeretesen követi.

A higiénia és kozmetika minden intelligens, kultúrát érdeklő szabályaira fogunk ezután rendszeresen rámutatni ezen újság hasábjain és igen jól fogják tenni a hölgyek, ha mindig pontosan elolvassák és követni fogják. Nem

reklám, hanem szigorúan szakcikkekről lesz szó, amelyek éppen úgy érdeklik az önálló, kereső nőt, mint a leendő háziasszonyt, anyát, nagymamát, de érdekli már a felnövő tanulóleányt is, mert ebben a zsenge korban sok olyan kozmetikai hiba kialakulását meg lehet előzni, amelyek a nyakon olyan kiméletlenül jelentkeznek és az egész életüket és boldogságukat olykor tragikusan elrontják.

★

Szomorú özege, Kovácsna. Az elhízást bizonyos korban, főleg nőknél, akiknek már az anyjuk és nagyanyjuk is ugyan abban az évben hasonló, vagy talán még nagyobb testsúllyal dicsekedhetett, (akkoriban ezt szépnak tartották, mint mostan is a zuluakfelekénél, ahol a nő szépsége az izmok körül lerakódott haj sulyával van arányban!) a mirigyek idéznek elő. Ezeknek a mirigyeknek normális, vagy nem normális működésétől függ a kövérség, vagy a soványosság. Ebben az esetben bizony alig lehet tenni valamit ellene. Ugynevezett soványító teák, pirulák, avagy injekciók legfeljebb betegséget idéznek elő és ha ekkor jelentkeznek is egy bizonyos soványosság, ez ugyanolyan, mint a haláluk felé menő emberek hirtelen lefogyása és természetben való letörpülése. A maga esetében csak arra kell vigyázni, hogy az emésztése rendben legyen. Ezt pedig könnyen elérheti, ha leszokik az állandó hűvöséről és olyan életmódra rendezkedik be, mint a juhászok. Menjen ki egyszer egy esztenára és figyelje meg, hogy mit eszik egész héten át egy olyan román juhász. Ha ezt követni fogja, meglátja, hogy egy pár hét után mennyivel egészségesebbnek, könnyebbnek fogja magát érezni, sőt megtörténhetik nagyon könnyen, de erre nem esküszik már a maga korában, hogy tartósan le is fog fogyni. Viszont, ha lánykora óta esztenditán élt volna, akkor mostan egészen más alakja lenne. Még ajánljuk, hogy az esztenditán tölje meg bőséges gyümölcseléssel. Ha ezt teszi, rövidesen boldog menyasszony is lehet. Az állandó gyümölcselés igen tisztító hatással van a bőrre, fiatalítja a szem tüzt, ruganyossá teszi a járást és hatalmasan elősegíti a kozmetikus munkáját. Egyébként, olvashatta az újságokból, hogy egy bolgár nőt még kilencven éves korában elég szépnak talált egy százöt éves férfi, hogy pont őt választotta ki hatodik feleségének.

Barna. Bizony, mi is nagy átoknak tartjuk a bőrre, különösen az arcra (teinte) a szappan használatát. A szappannak egyik főalkatrésze a lúg. Ez maró sav, méreg, mindenki tudja. Még a ruha is tönkre megy idővel, amelyet állandóan lúgoznak, hát hogyne szenvedne általa az arc, amely annyira érzékeny. Tessék szappan helyett az arc tisztítására csakis valami növényi, állati vagy ásványi zsíradékot használni. Leghelyesebb egy u. n. zsíros arckrém használni, amely vaselin, lanolin, cetaceum és egy kevés cinkoxid keveréke. Vagy tessék egyszerűen valami finom növényi olajat használni. Régen, az ókorban, a görögöknél, akik olyan magasra tartották a test kultúráját és a keleti népeknél, asszirioknál, babylonoknál, zsidóknál phéniciáknál, egyiptomiaknál, tehát főleg a szemi népeknél, akiket a németek most másodrendű fajnak deklarálnak, de akiknél vallási törvények irták elő a test állandó ápolását s még ma sem utánozható kitűnő balzsamokat készítettek s ezekkel dörzsölték be reggel, este az egész testet, arcot, haját, úgyhogy nemcsak mindig kifogástalanul tiszták, jól ápoltak voltak, hanem az állandó balzsamozás által megőrizték a fiataloságát és a szépségét a testnek, — abszolút nem ismerték a szappan használatát. A szappant a germánok fedezték fel és hozták a használatát a régi Rómába. Legelőször arra szolgált éppen erős lúgos tartalmánál fogva, hogy megszokítsa a római nők haját a vele való gyakori mosás által. Tehát használjon ön is arckrémét és a testet dörzsölje be, különösen fürdés előtt és fürdés után valami kitűnő faolajjal, amelyet természetesen szagosíthat egy csepp parfümmel.

Örmény Baba, Csikszépvíz. Igazán nincs semmi oka kétségbeesnie amiatt a pár undok kis hajszál miatt, amelyek akarata ellenére jelennek meg szép szájjacskája fölött, avagy a karokon, lábszárakon. Az örmény nők szépségükhöz dacára is a világ legszebb női közé tartoznak és lehet, hogy nem hazugság, hogy bizonyos török pasák ez előtt harminc évvel azokat a borzasztó örménymészárlásokat a Kaukázusban inkább azon gyönyörű, fiatal örmény hölgyek miatt rendezték, akik részben a szultán, részben a saját háremük részére, részben pedig egyszerűen jó pénzért való eladásért, mint rabszolgáknak hurcolták el magukkal. Lehet, hogy ma is nem egy ilyen pasa akadna, aki hasonló célból Csikszépvízen örményüldekeket rendezne. No, de térjünk a tárgyra. Ön szabadulni akar a hajszálaitól s tőlünk azt kérdezi, hogy ezt miként csinálja. Eddig részben csipesszel szedegette ki, sőt már a bátyja botot is használta. Megpróbálkozott azzal

a borzasztó kellemetlen szagu (foghagymaszag) kénesporral is, sőt már egy orvosnál is volt, aki villamos árammal akarta ezeket a hajszálakat gyökereikben kiirtani. Mindezek az eljárások nem ártanak, sőt megfelelő helyen alkalmazva, megvan a létjogosultságuk. De mindnek az a baja, kivéve a villamos kioltást a hajszálaknak, hogy a szőrszálak egyre sűrűbben és keményebben, szinte tüskésen nőnek utána. Tehát ha pillanatnyilag segítenek is (és ez is nagyon lényeges), tartós eredményt nem hoznak. A villamos árammal való eltávolítás (Elektrolízis) igen jó, csak nagyon sokáig tart és emellett igen költséges. De ha valakinek van ideje és pénze, akkor csináltassa ezt egy ügyes szakorvossal. Ha valakinek azonban nincs elég ideje és pénze és mégis gyorsan szeretne szabadulni a fölöslegesen növe hajszálaktól, akkor mi a tartós amerikai hajszáletávolítást ajánljuk. Ennél nem foghagymaszag, kénes porokkal dolgoznak, hanem egy növényi és állati zsíradékból készült, egészen természetes szerrel, amelynek a segítségével nemcsak szakember, de bárki saját magának megfelelő használati utasítással el tudja távolítani tartósan a hajszálait, sőt megvan a reménye még arra is, hogy a hajszálak növeése egészen megszűnik. Viszont a röntgenes kezeléssel teljesen lebeszéljük és nehogy ezt hagyja csinálni, mert ez momentán igen eredményes, sőt egyáltalában nem jönnek többé hajszálak, de egy-két év múlva ugyanazon helyeken, ahol a hajszálak voltak, olyanszerű forradások jelennek meg a bőrön, mint erős égési sebek után és a bőr sokkal csúnyább lesz, mint volt azelőtt a hajszálakkal.

Báróné. Többet nem szokták Wasserstoffal szokták a haját. Az új divat ismét a hajnak a természetes színe, amely éppen úgy hozzátartozik a nő egyéniségéhez, mint a szemének a természetes színe. (Próbálja ezt megfesteni!) Viszont a haj természetes színét gondos ápolással ragyogóvá lehet tenni. Ami annyit jelent, hogy minden természetes színnek megvan a maga szépsége, ha a friss üdőségét, tisztaságát, fényét elő tudjuk varázsolni. A haj ápolása meleg, vagy hideg uton történik, szintén a legcélszerűbben nemes növényi olajokkal, amelyekbe illatos eszencéket önthetünk, keverhetünk a tojás fehérjével együtt. Azután fejmasszázsok, továbbá állandó kefélek által.

L. B. Szemőlesei eltávolítása végett a leghelyesebb, ha egy bőrorvoshoz fordul.

Ha az arc bőr elvesztette szépségét és hamvasságát —

eltűnik a bái és a siker — nem marad más, mint az emlék és a bánat!

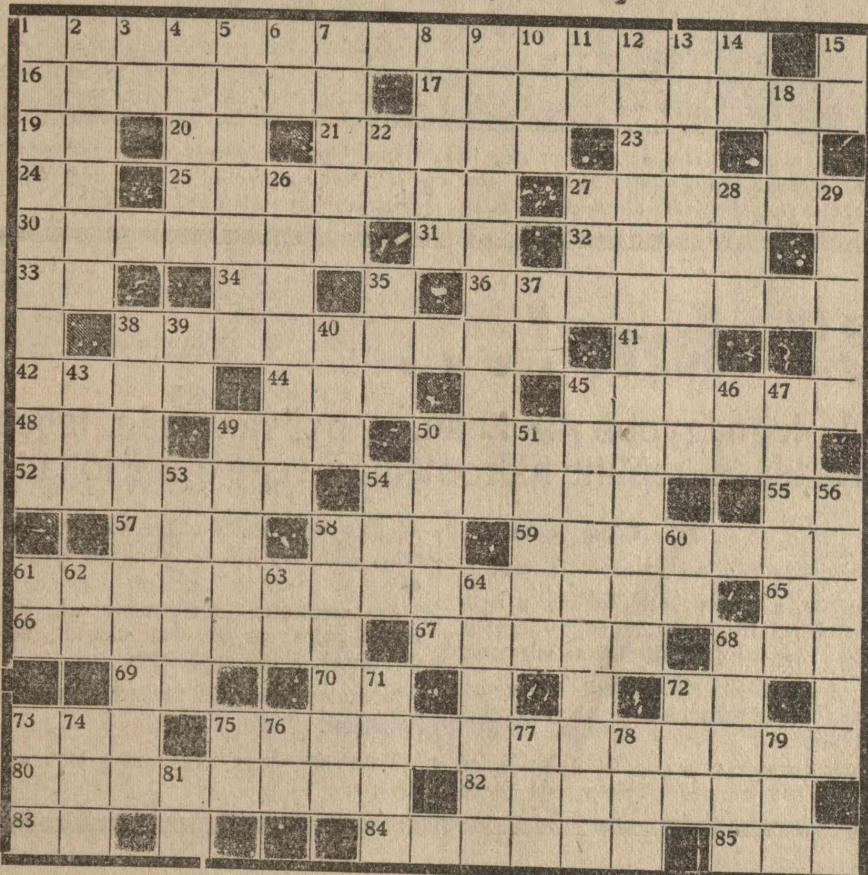
Chat Noir
PÜDER

EGY DOBOZ
20 LEI

SZELLEMI TORNA

Keresztrejtvény

Vízszintes sorok: 1. A német zenedrámái stílus világhírű megteremtője és közismert műve. 16. A láb alól a talajt elvenni. 17. Fokozni az erőt. 19. Vissza: római rézpénz. 20. Sajátkezűleg rövidítése. 21. Környezet. 23. Vissza: nyelvújító főnévképző. 24. Hus mássalhangzó. 25. Megoldandó kérdés. 27. Vízitündérek. 30. Némely bivatol dolga. 31. Sziellai tüzhányó mássalhangzó. 32. Kicsinyítő képző. 33. Natrium vegyjele. 34. Ebredés kezdete. 36. Folyamatba tenni. 38. Fenő. 41. Mutató névmás. 42. Királyi szék. 44. Szív — költőiesen. 45. Édes sütemény. 48. Azonos betűk. 49. Vissza: vonal. 50. Lakosság. 52. Csecesebecsek. 54. Királyi haszonvétel. 55. Gyakran fölcserélt betűk. 57. Vissza: utca — franciául. 58. Vitéz. 59. Gődény. 61. legyőzhetetlenség. 65. Egyiptomi napisten. 66.

Régi várfalrombolási mód. 67. Vissza: szegélye. 68. Szomorú. 69. Cnaeus prenomen rövidítése. 70. Igen — olaszul. 72. Személyes névmás. 73. Családi. 75. A friss gyümölcsök. 80. Hangfogó, olaszul (fon.). 82. Idősebb asszonyok. 83. Vissza: erdei kerdődző állat. 84. Gránitos kőzet. 85. Biróság elő vitt jogvita.

Függőleges sorok: 1. Az Északamerikai Egyesült Államok fővárosa. 2. Északamerika északnyugati felszigete. 3. Vissza: galy. 4. Nyaklancra függő zománcos ékszer régi magyar neve. 5. Házasságkötés része. 6. Ernő mássalhangzó. 7. Lyukas — népiesen. 8. Város Afganisztánban. 9. A katolikus vallás dogmáinak tagadása. 10. Vissza: „tenni” ige elbeszélő múlt alakja. 11. Agas mássalhangzó. 12. A költészet egyik nem. 13. Biró hivatása. 14. Tiltó szó. 15. Kérdő-

névmas, 18. A nyögés ezzel kezdődik. 22. Egy mást előző betűk az abc-ben. 26. Téli utazási felszerelési tárgy. 27. Ford: fiatalabb fiu-testvér. 28. Határozó rag. 29. Vissza: Indiánok. 35. Hízalásra szánt állat. 37. Puskát elsüt. 38. Együttműködés. 39. Udvartias megszólítás. 40. Dözsölés része. 43. Király — franciául. 45. A kenyértésztaival kell ezt tenni. 46. = 23. vízsz. 47. Egyforma értékű. 49. Szín. 50. A régi Páris híres épülete a mai Institut helyén (vagy: senlen anagr.). 51. Tisztelendő. 53. Lágyan. 54. Rozsdabarna. 56. Szolgák. 58. Német állam. Fővárosa: Darmstadt. 60. Határjelző rag. 61. Módatározói igenévképző. 62. Igekövető. 64. Vele szembe. 68. Tagja lesz valaminek. 71. Ilyen tészta is van. 72. Címzés rövidítése. 78. Évszak. 74. A takács. 75. N. D. 76. = 55. vízsz. 77. Vissza: helyhatározó rag. 78. Mond — franciául (vagy: fordításban van). 79. Mezőgazdasági eszköz. 81. Sir — népiesen.

Megfejtéstől beküldendő: vízszintes: 1, 61, 75 és a függőleges 1, 12, 38 sorok.

A B. L. 1934. június 24-én megjelent számában közzétett keresztrejtvény megfejtése a következő:

Vízszintes sorok: 1. Négy heti szabadság. 87. Nyolc napra Dániába.

Függőleges sorok: 1. Nyaralás Itáliában. 15. Gépkecsin a Tátrába.

Helyes megfejtést küldtek be: Schlett Piroska, Simó Lőrincz, Cziffer Lenke, Lénárd Dezső, Neumann Miklós, Mayer, Erzsébet, Briza Károlyné, Szigethy Péter, ifj. Gillner Béla, Horváth Ica, Lakatos Gábor, Kerekes Ferenc, Pálmai Béla, Gidály Bandi, Makkai Kálmán, Ellenbogen Edgár, Mohácsék József, Benedek Judith, Hadnagy Jolán, Bárány L., Fazekas István, Mihályfy Lajos, Ráiuu Leontina, Tamási Emília, Fekete Irma, Gulyás László, Máthé Röske, Hankó Ilke, Demeter Irén, Zudor Jolán, Fehér László.

E heti nyeresiménykönyveinket sorsolás után a következők nyerték:

1. Kerekes Ferenc.
2. Ellenbogen Edgár.
3. Tamási Emília.

ÁLLANDÓ VILÁGKIALLOTTAS PARISBAN

Egész csendben szenzációs eseményre készül Páris. Legközelebb megindul a Nemzetek Palotája építkezése, amely berendezéssel együtt 35 millió frankba fog kerülni és állandó világiállottasnak van szánva. A Nemzetek Palotájában minden államnak termet lesznek, amelyekben gazdasági, szociális, egészségügyi és idegenforgalmi vívmányait állíthatja ki. A palotának azonban nemcsak az állandó világiállottas a rendeltetése; sokkal - jelentősebbnek ígérkezik, mint a világ árucseréjének központi szervezete.

AUTÓ ÉS MOTOR

Amikor a regény megvalósul...

Alagutóriás épül a Gibraltár-szoros alatt

és modern autó-utal köti össze Európát és Afrikát

Kellermann „Alagutja” elevenedik meg a század egyik legnagyobb technikai tervével. Négyszáz méterrel a tenger színe alatt, a le- és feljáróval együtt negyvenkilóméteres

távolságu, hármass folyosó

A mai modern közlekedési elv:
— A közlekedést megnehezítő, álló akadályokat a lehetőség határáig lecsökkenteni!

A régi utak például nem voltak erre tekintettel. A legmodernebb autók vezetői is keservesen tapasztalhatják, hogy a régebben épített utak messze elmaradnak a követelményektől.

A hegy és víz is akadály tulajdonképpen, amit az alagut és a hid old meg. A modern utépítés arra törekszik, hogy mindezt összhangba hozza.

Különösen az alagutépítés fejlődött nagyot. Még régen az alagut kizárólag a vasút számára készült, ma már a közlekedés minden ágára gondolnak az alagutak tervezésénél.

Akkor forradalmi vívmány volt, de az alagut ma is új lehetőségeket nyit meg és egyébként elháríthatatlan akadályokat szüntet meg.

A szenzációsabbnál szenzációsabb terveknek egész sora került nyilvánosságra az utolsó időben.

Igy például nagy érdeklődés kíséri a Montblanc-alagut és a liverpooli alagut építését.

Szenzációs alaguttervek

A mérnökök fantáziáját legjobban a „tenger-alatti alagutak” izgatják. Kellermann, a regényíró „Alagut” című világsikerű regényében a valóságos csodálatos és rajzával „építette” meg a La Manche-csatorna alatti alagutakat. A regény valósággá válik. Ma már

elkészültek a tervek a Calais és Dover közötti alagut elkészítésére, de kidolgozták már a Koppenhága—Malmö közötti Sund alatti és Konstantinápoly—Szutari Boszporus közötti tenger-alatti alagutak ter-
vét is.

És mindegyik között ez a legmerészebb...

A legnagyobb terv azonban, amelynek megvalósulásával évszázados álmok válnának valóra:

a Gibraltár alatti alagut megépítésével két földrészt, — Európát és Afrikát kötné össze közvetlen úton és a közlekedésnek káprázatosan új és nagy lehetőségét teremtené meg.

Milyen lehet a hatalmas terv megoldása és egyáltalán megoldható-e? — ez a kérdés önkéntelen felmerül.

A technikai megoldás és a nehézségek

Az első szempont: a Gibraltár-szoros — mélytenger. Az Atlanti-óceán és a Földközi-tenger találkozásánál legalább

négyszáz méter mélységben kell megépíteni.

A második probléma: ha ilyen mélységre kell lemenni a víz színe alá, akkor a lemenet illetve feljárat lejtése igen meredek. Ezen úgy segítenek, hogy

maga a szoros 14 kilométer széles, az alagutat mégis negyven kilométerre építik, a szárazföldi részének lejtését ezzel egészen enyhévé teszik.

A talajviszonyokkal nincs baj

A geológiai vizsgálatok megállapították, hogy a talaj nagyon kedvező, úgyhogy nem kell a víz betörésétől félni.

A közel 400 méter magasságu víztömegnek természetesen óriási súlya van, úgyhogy

különlegesen megerősített vasbeton-anyagból készítik el azt a három óriáscsövet, melyben az autó- és vasutközlekedésre alkalmas utakat beépítik.

A technikai része tehát fényesen megoldható, de még mindig ott a legnagyobb akadály a — pénzügyi oldala.

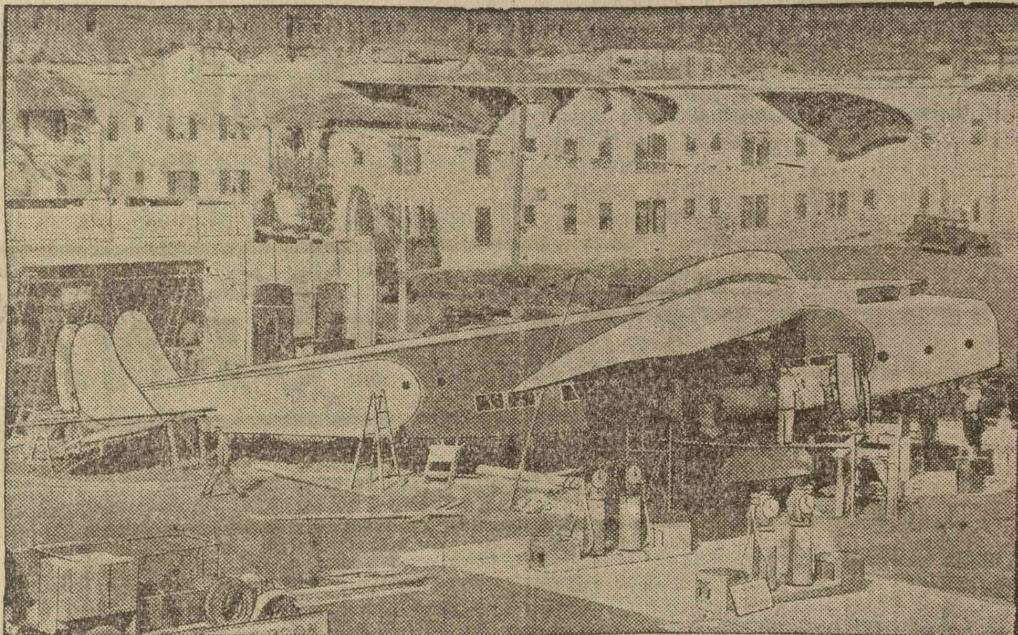
Az építési költségek negyvenmilliárd lejbe kerülnének.

Fantasztikusan nagy összeg, de megérné a megvalósulás jelentőségét.

Anglia különösen felismerte a terv jelentőségét és valószínű, hogy minden erejével a megvalósulásán lesz. Hiszen, mint Gibraltár ura, — a turista és kereskedelmi fogalmon kívül — katonai szempontból sem lenne számára mellékes az alagut megépítése.

Regényírók álma így érik valósággá...

Óriásrepülőgép, miní benzinkut

Los Angelesben egy ötletes üzletmester egy forgalmon kívül helyezett óriásrepülőgépet kiállított az utcákon és benzinkutnak szerelte fel. Nagy sikere és — ami még fontosabb — óriási forgalom van állandóan a világ legérdekesebb benzinkutja körül.

725 km!...

A legnagyobb titokban, a nyilvánosság teljes kizárásával repülte hidroplánjával egy olasz főhadnagy

Róma, július 7.

A repülővilágnak óriási szenzációja van!

A Garda-tón, a legnagyobb titokban, a nyilvánosság teljes kizárásával, vizirepülőgépen sebességi világrekord-kísérleteket végeztek.

A világ legjobb repülői között emlegetett olasz tiszték eddig soha el nem ért sebességet értek el gépeikkel.

Agello főhadnagy, aki a múlt év április 10-én elért 682 km. 403 méteres óránkénti sebességgel

repülésével tartja a világrekordot, nem kevesebb, mint 725 km-es óránkénti sebességet ért el.

Fantasztikusan jó eredmény ez! Miután a próbarepülés nagyszerűen sikerült, nemsokára ugyancsak a Garda-tó felett

hivatalos ellenőrzés mellett is megismétli kísérletét.

Valószínű, hogy akkor még jobb eredményt ér el.

Lélegzik az autó!

Mennyi levegőt fogyaszt a motor?

Róma, július 7.

Az autó lélegzik. Azaz csak átvitt értelemben. Az autó levegőt fogyaszt.

Egy olasz mérnök pontosan le is mérte, hogy mennyit.

A kísérletek szerint az autómotornak rengeteg levegőre van szüksége a benzin elégetésénél.

Eszerint:

középerős motorkerékpár 1500 litert, autó 6000 litert, autóbusz 18.000 litert, nagy, teherautó 220.000 litert fogyaszt óránként.

Az ember ezzel szemben ötszáz liter levegőt „dolgoz át” a tüdején. A motor tehát sokkal többet fogyaszt, mint az ember.

Elképzelhető, hogy a frisslevegő-szegény nagy városban az embertől mennyi levegőt von el.

Antinevralgic

DR. NANU MUSCEL

az egyedüli gyógyszer influenza, migrén idegzsák, stb., ellen. Csakis eredeti csomagolásban árusítják. Minden dobozban az orvos jelzésével ellátott 2 kapszula (ostyában) van.

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban

A legújabb japán szenzáció:

Szojabab, mint a legújabb automobil üzemanyag

Tokió, július 7.

Mintha egymással versenyeznének az egyes nemzetek, hogy minél olcsóbb és tökéletesebb autó-üzemanyagot állítsanak elő.

Fagáz, petróleum — ezzel kísérleteznek a leg-
többet.

Most szenzációs hír járja be a világot.

A japánok új meglepetéssel jönnek ki.

Szojababból préselt olajat párolják le és ez a termék, állítólag, nagyszerű autó-üzemanyag.

A japán mérnökök meglepő eredményű kísérleteket végeztek.

Japán nem azért készül ennek az új „benzinnek” gyártására, hogy a benzinbehozatalt csökkentse, hanem mert jobban akarja felhasználni sojabab-termését. Japán újabb meglepetéssel jön ki!

Háttal lefele egy méterre a földtől...

(Uj repülő akrobata-„figura”)

Páris, július 7.

A vincennesi repülőversenyen a német Achgelis pilóta eredeti új repülőtrükköt mutatott be.

Hátára fordította repülőgépét és így repült — egy méterre a föld felett!...

A szenzációs mutatványnak óriási sikere volt.

OLCSÓBB LETT AZ AUTÓ

— Angliában, mire hatalmasan megnövekedett az autókedvelők tábora. Az autógyárak nagy osztalékokat fizetnek részvényeseiknek. Az autót pedig leszállították 15 shillingre. Iőrként.

A SZIAMÍ KIRÁLY

gyönyörű pazarul felszerelt Rolls Royce autót vásárolt. Az autóépítő technika valóságos remekműve. De az ára is — királyi...

SERRAVALLO

KINA BORA VASSAL.

Erősítőszert gyengélkedőknek, vérszegényeknek és lábadozóknak.

Étvágygerjesztő, idegerősítő, vérjavító szer.

ITUNÓ IZÚ.

Több, mint 10.000 orvosi bizonyítvány.

J. Serravallo - Trieste (Barcola)

Kapható a gyógyszerárakban és drogériákban.

RÁDIO-ELET

A hét rádió-műsora

Vasárnap, július 8.

Bukarest. 13.45: Titi Botez dalhgv. 14.40: Könnyű zene, parasztkor órája. 18: Népzene. 19.05: Könnyű zene, rádiószabadegyetem. 20.30: Előadás. 21: Heti szemle. 21.15: Táncczene. 22: Felolvasás. 23.15: Zenekari hgv. — Budapest. 10: Hírek. 11: Istentisztelet. 12.15: Istentisztelet. 13.30: Sportriportázs. 14.30: Magyar Imre cigányzenekara. 17.30: Csevegés. 17.50: Az Opera zenekarának könnyű hgv. 20: Hárfahgv. 20.30: Csevegés. 21: Sporteredmények. 21.15: Hangjáték. 23.30: Sporteredmények, esti hírek. 23.50: Dzséz, 0.20: Cigányzene. — Bécs. 11: Reggeli hgv., hanglem. 12.20: Régi zeneszerzők. 13.25—15: Szórakoztató hgv. 17: Kamarazene. 18: Délutáni hgv. 20.20: Zongoraelőadás. 21.05: Háromfelvonásos vig. operett. 23.30—2: Táncczene.

Hétfő, július 9.

Bukarest. 14.40: Könnyű zene, hglem. 19.05: Könnyű zene. 20: Rádiószabadegyetem. 20.15: Zenekari hgv. 21: Előadás Olaszországról. 21.15: Kamarazene. 21.45: Versek. 22: Dalhgv. 22: Zongorahgv. 23.30: Zeneközv. — Budapest. 7.45: Torna, hglem. 10.45: Hírek. 11: Csevegés, hglem. 13: Déli harangszó, könnyű zene. 14.30: Dalölös. 16.30: Fiatalok órája. 17: Csevegés. 17.45: Hírek. 18: Zongorahgv. 18.50: Felolvasás. 19: Rigó Jancsi cigányzenekara. 21.15: „Faust”. 24: Hglem. — Bécs. 13: A bécsi szimf. déli hgv. 14.10—15: A déli hgv. folytatása. 17.10: Vegyes hgv. 20.30: Operaest. 22.40: Orgona-hgv. 23.35: Esti hgv. 1—2 Ejszakai hgv.

Kedd, július 10.

Bukarest. 14.40: Könnyű zene. 19.05: Könnyű zene. 19: Előadások. 20.40: A nap visszhangja, hírek. 21.15: Német orgonahgv. 20.30: Hglem. 21.15: A rádió zenekarának szimf. hgv. — Budapest. 7.45: Torna, hglem. 10.45: Hírek. 11: Csevegés, hglem. 15: Déli harangszó, majd dalhgv. 14.30: Cigányzene. 17: Sportcsevegés. 18: Hglem. 19: Csevegés. 19.50: Hegedűhgv. 20: Csevegés. 20.30: A „Rádió Élet” estje. 23: Hírek, majd kávéházi zene. 24: Az opera zenekarának hgv. — Bécs. 13: Déli szimf. hgv. 14.10—15: A déli hgv. folytatása. 17.10: Délutáni hgv., hglem. 18.35: Hgv. óra. 20.25: Fuvós zene. 23.15: Esti szimf. hgv. 1—2: Táncczene.

Szerda, július 11.

Bukarest. 14.40: Könnyű zene. 19.05: Szórakoztató zene. 20: Rádiószabadegyetem. 20.15: Rádiózenekar. 21: Előadás. 21.15: Kamarazene. 21.45: Tanulmányok. 22: Dalhgv. 22.30: Hegedűhgv. 23.30: Zene köz. — Budapest. 7.45: Torna, hglem. 10.45: Hírek. 11: Csevegés. 15: Déli harangszó. 14.30: Hglem. 16.30: Fiatalok órája. 17: Asszonyok órája. 17.45: Hírek. 18: Csevegés. 18.30: Magyar dalok. 19.45: Orvosi csevegés. 20.15: Szonáták. 21: Csevegés. 21.30: Puszta dalok. 22.45: Hírek. 23: Táncczene. — Bécs. 13: Déli szimf. hgv. 17.10: Délutáni hgv. 18.15: Északi dalok. 20.15: Nevetés a zenében. 23.15: Dalhgv. 24—2: Ejszakai hgv.

Csütörtök, július 12.

Bukarest. 14.40: Könnyű zene. 19.05: Könnyű zene. 20.30: Rádiószabadegyetem. 21: Puccini: „Pillangókisasszony” című operája. — Budapest. 7.45: Torna, hglem. 10.45: Hírek. 11: Csevegés, hglem. 13: Déli harangszó, balalajkazené. 14.30: Könnyű zene. 17: Csevegés a fiatalokkal. 18: Zongorahgv. 18.30: Csevegés. 19: Katonazene. 20: Utinapló. 20.30: Hglem. 20.50: Hglem. 21.20: Előadó est. 22: Rigó Jancsi cigányzenekara. 22.45: Hírek. 23.05: Külpolitikai szemle. 23.20: Mozart-hgv. 0.20: Dzséz. — Bécs. 13: Déli szimf. hgv. 17.10: Vegyes hgv. 18.10: Délutáni hgv. A tenger. Szimf. hgv. énekkórus. 23.25: Esti hgv. 1—2: Táncczene.

Péntek, július 13.

Bukarest. 14.40: Könnyű zene. 19.05: Rádiószabadegyetem. 20: Előadás. 20.15: Rádiózenekar. 21: Tudor Arghezi, az ismert költő előadása. 21.15: Kamarazene. 21.45: Felolvasás. 22: Dalhgv. 22.30: Modern zene 2 zongorán. — Budapest. 7.45: Torna, hglem. 10.45: Hírek. 11: Csevegés, hglem. 13: Déli harangszó, cigányzene. 14.30: Hgv. 17: Csevegés. 18: Az opera zenekarának hgv. 20.15: Csevegés. 21.45: Rádió a rádióról. 22: Zenekari hgv. 23.20: Cigányzene. 0.30: Táncczene. — Bécs. 13: Déli hgv. 13.30: Szórakoztató hgv. 18.30: Hgv. óra. 21: 3 felvonásos népszimf. 24—2: Táncczene.

Szombat, július 14.

Bukarest. 15.40: Könnyű zene. 19.05: Francia és román zene. 20.30: Rádiószabadegyetem. 21: Előadás Franciaországról. 21.10: Francia zene. 21.40: Dalhgv. 22.20: Zenekari hgv. 23.30: Zeneközvetítés. — Budapest. 7.45: Torna, hglem. 10.45: Hírek. 11: Csevegés. 13: Déli harangszó. 17: Fiatalok órája. 18: Kamarazene. 18.50: A rádió póstája. 19.20: A vendérg-

nekar hgv. 20: Csevegés. 20.30: Operaáriák. 21: Hangjáték. 22.40: Hírek. 23: Táncczene. 24: Az Operaház zenekarának hgv. — Bécs. 13: Déli hgv. Alpész. 13.30: Ismert művészek hglem. 14.10—15: Szórakoztató hgv. 17.05: Mandolinzene. 18.10: Délutáni hgv. 21: 3 felvonásos operett.

Mit ér az elnökök kézírása?

Tudott dolog, hogy Roosevelt, az Egyesült Államok elnöke lehetőleg maga szereti elintézni hivatalos ügyeit. Így például sajátkezűleg írta alá a választása előtt szétküldött 140 ezer darab korteslevelet és ezzel, mint egyik bálmulója kiszámította, körülbelül egymilliárd dollárral gyarapította az amerikai vagyont, mert e levelek darabját most öt-tíz dollárral jegyzik a kéziratpiacon. Azt is kiszámították, hogy e 140 ezer levél aláírására Rooseveltnek, ha percenként tíz levelet írt alá, huszonkilenc napra volt szüksége, napi nyolc óra munkaidővel. A

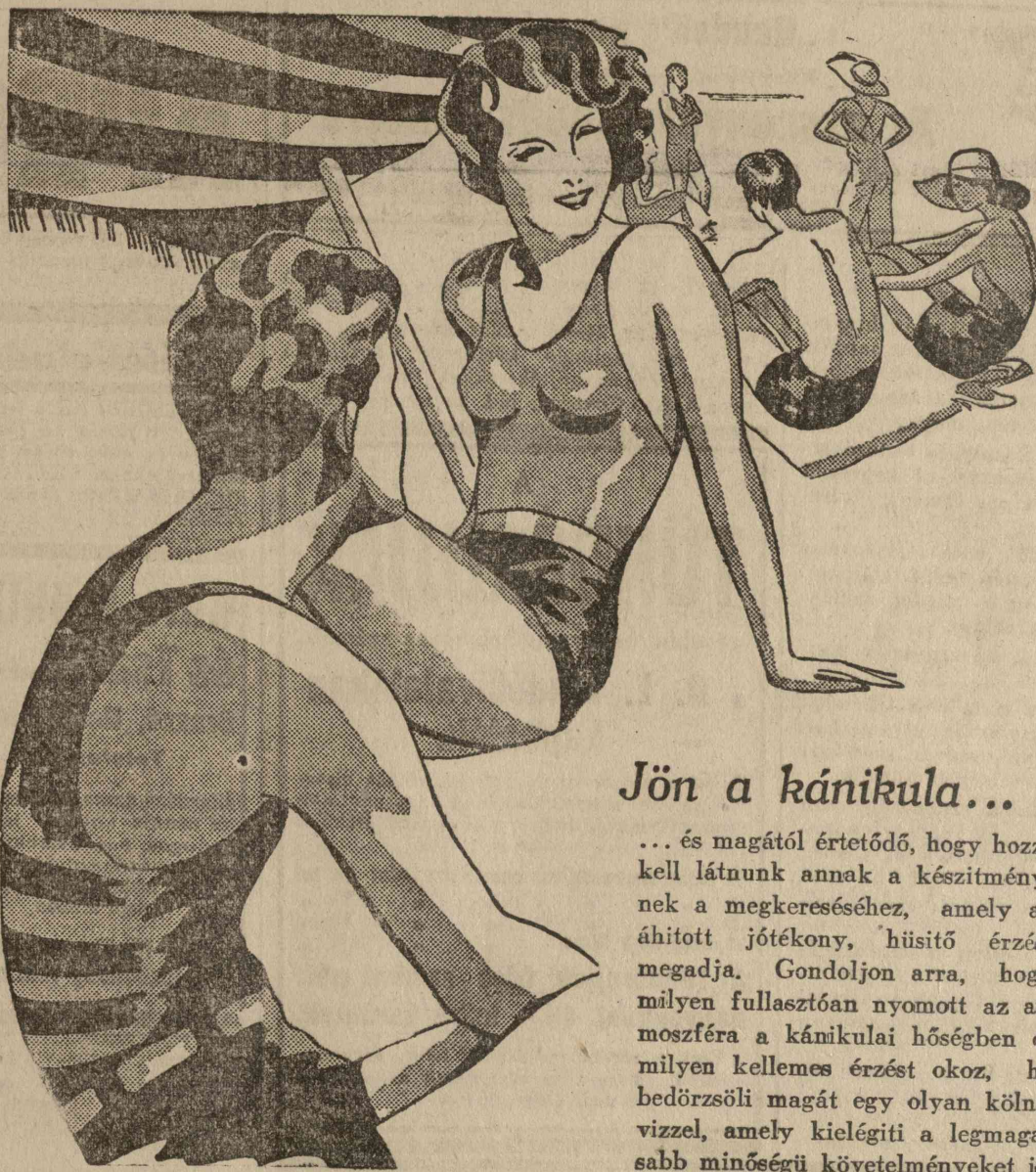
Fehér Házba mindennap 4000—8000 levél érkezik, egyenesen Roosevelthez intézve. Minden, még oly jelentéktelen levélre is válaszolnak és a válaszok nagy részét Roosevelt maga írja alá. Az Egyesült Államok legutóbbi elnökeinek történeti jelentősége visszatükröződik a nagy kéziratkereskedő-cégek árjegyzékeiben: Roosevelt kézírásának ára 100—150 dollár, Coolidgeé 50—100 dollár, Hooveré 40—50, Wilsoné 100—150, Tafté mintegy 20 és Hardingé körülbelül 50 dollár.

Az ajándék-város

Cincinnati mellett fekszik Marymont városka, amelyben — mint Newyorkból jelentik — ünnepélyes keretek között a napokban szentelték fel a kétezredik házat. Az ünnepélynek igen érdekes előzményei vannak. Négy évvel ezelőtt Mary Emmery, egy dúsgazdag gyáros felesége, özvegyen maradt roppant vagyonával. Az özvegy szeme előtt egyetlen cél lebegett: a nagy örökséget úgy felhasználni, hogy abból a társadalomnak is legyen haszna. Barátai, ismerősei különféle terveket ajánlottak. Az egyik kórház, a másik színház, könyvtár felállítását ajánlották; ingyen élelem és ruha kiosztása, szegények, munkanélküliek segítése, hadirokkantak ellátása s több ilyen jótékony alapítvány megszervezésének gondolata is felmerült. Emmery asszony

azonban másként döntött: elhatározta, hogy egy városkát épít, amelynek házai, utcái, középületei, az egészség követelményeinek megfelelően mind tiszták, tágasak, világosak legyenek, a mai kor vívmányainak felhasználásával épüljenek. Az összes házakban légfűtés, villanyvilágítás, villany-szellőztető van, a házak körül pázsitos, virágos, gyümölcsös kert legyen. Az így felépítendő házakat azután átadja a társadalomnak, hogy azt a nincstelenek között osszák szét. Évek óta tart már Marymont építése. Az összes felmerülő költségeket az özvegy fedezi. A városkában már van szép templom, pompás fürdő, uszoda, vannak szórakozóhelyek is. A múlt évben épült meg a villamosvasút, amely Cincinnatihoz csatlakozik. És most kerül tető alá a kétezredik ház. De az összeg jótékonyasága még nem mérült ki: új utcák, új házak, új telepítések következnek.

Jön a kánikula...

... és magától értetődő, hogy hozzá kell látnunk annak a készítménynek a megkereséséhez, amely az áhitott jótékony, hűsítő érzést megadja. Gondoljon arra, hogy milyen fullasztóan nyomott az atmoszféra a kánikulai hőségben és milyen kellemes érzést okoz, ha bedörzsöli magát egy olyan kölnivizzel, amely kielégíti a legmagasabb minőségű követelményeket is, egyesíti magában a nagyszerű, tartós, állandó és mégis finom illatokat, — ez az a kölnivíz, amit a világhírű Mignot-Boucher párisi illatszerész nyújt nekünk.

Ez a ma létező legfinomabb kölnivíz, ez az a kölnivíz, amelyet minden igazán jóízű ember használ:

Jacky
 kölnivíz

MIGNOT-BOUCHER
 illatszerész
 PÁRIS
 készítménye

PÖSTYÉN

A VILAG
HEJ MAFU RDÓJE

A festői Vág-völgyben. A legkülönlegesebb fürdőbe-
rendezésekkel, nagyszerű
thermalstrandfürdővel
Napfürdők, torna, tenisz,
golf, vadászat, halászat
A legjobb társaság talál-
kozhelye. Felvilágosítá-
sok (deviza megszerzése
ügyében is) Mg. Ph. L.
Singer, Timisoara Strada
Saguna 8 szám alatt

ULTIMA NOUTATE

SANDELETE

Lat:
275-300-325-

Filt

DE VANZURE IN PRINCIPALELE MAGAZINE DE ÎNCALZĂMÎNTE

10 KG. TÖBBLET

képezi az Ön kövérségénél azt a felesleget, amely
olykáros az egészségére.

Az egyetlen szer,
amellyel ettől a feles-
legtől megszabadulhat a

Dr. RICHTER-féle
soványító-tea,

amely eltünteti a feles-
leges zsíradékot same y-
tól visszanyeri termé-
szetes karcsúságát és
fűrgeségét.

1 doboz 90.- lei,
Extrakoncentrált 100 lei

Kapható drogériákban és
gyógyszertárakban.

Amatőrfényképészek!

Bitumina

lemezek kiválóan érzékenyek és sok-
kal olcsóbbak mint a külföldi gyár-
mányok. Bevezetés céljából a gyár
magánfeleknek is szállít utánvét-
tel akár egyetlen dobozról szóló rende-
lést is Kérién prospektust!

Fabrica Bitumina, Ploesti-Sud.

Fűzőkészítők

Elastic „BALLY”, batist, broche-ok, vala-
mint a fűzőkészítéshez való összes hozzáva-
lók, rendkívül jutányos áron kaphatók

„FLORIDA“

Bucuresti, Selari 4.

„Rendell“ pesszárium

„Wifes friend“ — „A feleség barátja“

Az asszonyok ideális övszere

Higiénikus - Hatásos - Olcsó — 1 doboz ára (12 db.) 110 lei

Kapható drogériákban és gyógyszertárakban.

Szám 99—1934.

ÁRVERÉSI HIRDETÉNY

Zágonban, a „Bota“ közbirtokosság hivat-
los helyiségében 1934. július hó 21. napján,
délután 9 órakor tartandó nyilvános szóbeli
árverésen eladódik az 1132. számegységet
képvisező lábónálló bukk tűzifaanyag.

Ezen faanyag Barcan községhez tartozó er-
dőben van. A fenti számegységet képviselő
faanyag megfelel 2264. erdei ürméter tűzifa-
nak.

Fenti mennyiségen felül, védő tulajdonába
megy át az annak körzetén belül található,
le nem számított faanyag és minden mellék-
termék, külön díjfizetés nélkül.

„Kikiáltási ár 62.280. lei. Bánatpénz a kiki-
áltási árnak 10 százaléka.

A részletes árverési és szerződési feltételek
a zágoni „Bota“ közbirtokosság hivatalában
hetenként 3 napon (hétfő, szerda, szombat)
délután 10—12 óra között megtekinthetők.

Árverezni szándékozóknek szabadságukban
áll, hogy az árverés tárgyát képező faanya-
got a helyszínen megtekinthessék és esetleg
saját közüggükkel megbecsültessek, ha ezen
szándékukat a közbirtokosság elnökénél elő-
zetesen bejelentik.

A fenti mennyiség közvetlen szomszédságá-
ban szabad kézből eladó, illetve megvásárol-
ható 22.880 erdei ürméter tűzifának megfe-
lelő lábónálló, prima minőségű bukkfaanyag
is.

A faanyag az Intorsura-Buzău-i vasúti ál-
lomástól 7—10 km. távolságra van.
Zágon, 1934. július hó 1-én.

Közbirtokosság Igazgatósága.

Minden ember annyit ér, ahány nyelvet tud!

FRANCIA NYELVKÖNYV, kulccsal és ige-
ragozási táblával. Írták: Dr. Hegedűs és
dr. Latzkó. Ara kötve 144.— lei

ANGOL NYELVTAN, kulccsal együtt. Írták:
dr. Latzkó H. Ara kötve 144.— lei.

NÉMET NYELVTAN. Írták: Altai R. Kezdk-
nek kulccsal. Kezdknek I. rész 144.— lei.
Haladóknak II. rész 210.— lei.

OLASZ NYELVKÖNYV, kulccsal. Írták: dr.
Honti R. Ara kötve 144.— lei.

Fenti könyvek a kiejtés megjelölésével, ma-
gántanulásra igen alkalmasak.

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla

Schidlof dr.: „1000“ szó!

gyakrolott módszere világnyelvoknek magán-
uton való tanulására. Szakférfiak véleménye
szerint Schidlof dr. módszere a magántan-
lást teljeseu új mederbe terelte. Kapható.

Német nyelvtan, vászonkötésben	180.— L
Francia nyelvtan	180.— L
Angol nyelvtan	180.— L
Olasz nyelvtan	240.— L
Spanyol nyelvtan	240.— L

Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában

HIRDETÉNY

• Megvételre keresek jókarban levő 60—80
H. P. stabil, vagy félstabil tűzszekrényes
gőzgépet, Egy 24—30 czólos gyorsjáratu gat-
tert és egy zeimoló körfűrész, hozzávaló
transzmisszió és hajtókerékkel. Ertesítést ifj.
Ugron Géza, Covasna, jud. Treiscaune kérék.

A TÜNDÉRUJJAK

régebbi évfolyamaiból egyes számok
a B. L. kiadóhivatalában
kaphatók.

Ennek a nagyszerű magyar kézimunka újsá-
gának régebbi számain kiadóhivatalunk a pénz elő-
zetes beküldése mellett a következő árakban
szállítja:

5 füzet megrendelése esetén drb.-ként	20 Lei
10 „	15 „
20 „	13 „
25 vagy több füzet	11 „

A Tündérujjak friss számai pél-
dányonként 45 — leibe kerülnek.

Ezek a régebbi példányok tehát nagyon
olcsók és így a jó háziasszony asztaláról
nem hiányozhatnak.

A minden tekintetben elérhető
megbízhatóság és higienia mértékét
CSAK a hosszú évi tapasztalat alapján
előállított gyártmány biztosítja

Antiseptically prepared.

AKTUALIS ORVOSI KÖNYV, MELY
MINDENKIT ÉRDEKEL!

Dr. Lukács Pál szakorvos:

Az elhízás és a soványító gyógyeljárások

126 oldal, 14 ábrával.

Rövid kivonat a gazdag tartalomjegyzékből:

A normális emberi test — A belső szekréció
— Az anyag és energiaforgalom élet- és kor-
tanának alapvonalai — Az elhízás létrejötte —
Az elhízás általános megítélése — Az elhízás
külső formái — Az elhízás okozta belső el-
változások — A szív és véredények — Tüdő
— Emésztő szervek — Az idegrendszer — Az
elhízás különleges típusai — Miért hizunk —
Miért fogyunk — Az elhízás megelőzése — Az
elhízás gyógykezelése — A táplálkozás — A
fogyasztás — A fogyasztás módjai — A diétás
fogyasztási módszerek — A diétás módszerek
gyakorlati kivitele — Ivókurák — Fogyasztás
izommunka által — Vizgyógyászati eljárások
— stb., stb. Ara 90 lei E rendkívül fontos mun-
ka kapható a Brassói Lapok Könyvosztályá-
ban, Brassó, Kapu-u. 56—58., az udvarban.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lei, vastag betűkből 8 lei. Legkisebb hirdetés 10 szó. Álláskeresőknek, vagy ugyan-
azon szövegv hirdetés megismeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizeten-
dők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

VASCSÓUDVAR a legolcsóbb
bevásárlási forrás az összes víz-
vezeték és egészségügyi berende-
zési tárgyakban. KERTESZ HEN-
RIK, Brassó, Szent János-u. 23.
Telefon 5—52. 13138

Karl Fröhlich és Tsa. kereskedése

Brassó, Hosszu-u. 30.

Telefon 221.

Állandóan dusan felszerelt rak-
tár minden kovács, lakatos,
bádogos, ács, asztalos, épít-
ész, mezőgazdasági szük-
séleti cikkből, a legolcsóbb
napi árakon.

Nagy főzőkemence- és
fűzőedény raktár

Használt szénsavtartályokat
megvételre keresek. Ajánlatot
„Szénsav“ jellegre Rudolf
Mosse hirdetőirodába, Oradea.
13224

Betegség miatt eladom 25
éve fennálló fűszer- és cseme-
geüzletemet, előnyös feltételek
mellett, Vincze József, Alba-
Julia. 13253

Keresek megvételre egyen-
áramu villanymotort, 15 HP.,
220 Volt. Ajánlatok Kulcsár
Péter, Voşlabeni. 13200

Állást nyer

Biztos egzisztenciához jut-
hat, ha azonnal plüssirozó
gépet vásárol. Ugyanott meg-
tanulhatja a fűző készítését
től állást kaphat. Cim: Cse-
is. Hirschfeld Henrik Fogaras.

Gyógyfürdők Olthon

könnyen és olcsón
készíthetők azáltal,
nogy fürdő vizéhez
az alábbi fürdőké-
szítmények valamé-
lyikét vegyíti:

Báznai jódsó (Lei 45.—)

reuma, köszvény, islász, vérszegénység és
női bajok gyors és biztos gyógyítását ered-
ményezi

„Biozon“ fenyőfürdő (Lei 8.—)

csillapítja az idegeket, erősíti az izmokat,
telfrissíti a szervezetet

„Oxygena“ oxigénfürdő (Lei 52.—) vagy

„Carbacid“ szénsavfürdő (Lei 52.—)

gyógyít szívbajt, érlelmeszesedést, női- és
idegbajokat

Kapható gyógyszerárakban és dro-
gériákban, vagy közvetlenül a tólerakatnál

Dr. I. OBERTH Korona-gyógyszertára,
Medias—Medgyes.

Díjtalan árjegyzék! Díjtalan árjegyzék!

Szeplőt májoltot, pattanásokat gyorsan
elmulaszt, arcát meglehérti üdév és
báronyossá teszi az

ÓZON BORAX

szeplő, májolt-krém

Kapható minden gyógyszerárakban, dro-
gériákban, illatszertárakban — Ara 35 lei.
Főleceket Kővári gyógtár. Targu-Mures

MOLNÁR—JOVITZA

Rádiósok könyve

A rádió elméleti és gyakorlati ismertetése.
Legújabb ez évi kiadás, 373 ábrával.

ÁRA 144.— LEI

Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában

IÓJJÖN A FŐVÁROSBA

és látogassa meg
a nagyszabásu

TESTNEVELÉSI

KIÁLLITÁST

junius 8-tól július 8-ig.

Naponta gazdag sport-
és artisztikus program.

50% kedvezmény a C. F. R., S. M. R.

és N. F. R. vonalain a kedvezményes jegyfüzet
alajján, mely az összes „EURÓPA“ menetjegyiro-
dáknak kapható.

Kiadó, lap- és nyomdatulajdonos: Lap- és könyvkiadó R.T. Braşov.